

Filologia catalana: literatura

Report elaborat sota la coordinació d'Eulàlia Duran
amb la col·laboració de Jordi Castellanos, Tomàs Martínez,
Josep Solervicens i Enric Sullà

SUMARI

Abreviacions	833
Resum	835
Justificació	836
1. Teoria de la literatura i literatura comparada	837
2. Literatura catalana medieval	840
3. Literatura catalana moderna	843
4. Literatura catalana contemporània	848
Annexos	859

ABREVIACIONS

€	euro	IIFV	Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
AHLM	Asociación Hispánica de Literatura Medieval	ILCC	Institut de Llengua i Cultura Catalanes
ASETEL	Asociación Española de Teoría de la Literatura	IP	investigador/a principal
ATC	associat/ada a temps complet	IVEI	Institut Valencià d'Estudis i Investigació
ATCA	<i>Arxiu de Textos Catalans Antics</i>	LC	literatura comparada
BITECA	Bibliografia de Textos Catalans Antics	MCT	Ministeri de Ciència i Tecnologia
BIVALDI	Biblioteca Valenciana Digital	MEC	Ministeri d'Educació i Ciència
BRABLB	<i>Butlletí de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona</i>	MOLC	Millors Obres de la Literatura Catalana
BUV	Biblioteca General i Històrica de la Universitat de València	ms.	manuscrit
CEIC	Centre d'Estudis i Investigacions Comarcals	NEORL	Nova Edició de les Obres de Ramon Llull
CEU	catedràtic/a d'escola universitària	núm.	número
CFID	Centre d'Estudis del Franquisme i la Democràcia	RABLB	Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona
CIRIT	Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica	SEL	Societat d'Estudis Literaris
CNRS	Centre Nacional de la Recerca Científica	TEU	titular d'escola universitària
CU	catedràtic/a d'universitat	TL	teoria de la literatura
DGESIC	Direcció General d'Ensenyament Superior i Investigació Científica	TU	titular d'universitat
DGICYT	Direcció General d'Investigació de la Ciència i la Tecnologia	UA	Universitat d'Alacant
Dr.	doctor	UAB	Universitat Autònoma de Barcelona
DURSI	Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació	UB	Universitat de Barcelona
ELLC	<i>Estudis de Llengua i Literatura Catalanes</i>	UdG	Universitat de Girona
ENC	Els Nostres Clàssics	UdL	Universitat de Lleida
FURV	Fundació URV	UIB	Universitat de les Illes Balears
GELCC	Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània	UJI	Universitat Jaume I
IEC	Institut d'Estudis Catalans	UOC	Universitat Oberta de Catalunya
		UPF	Universitat Pompeu Fabra
		URL	Universitat Ramon Llull
		URV	Universitat Rovira i Virgili
		UV	Universitat de València
		UVic	Universitat de Vic
		v.	volum
		vol.	volum

RESUM

Aquest report està dividit en quatre seccions que corresponen als quatre grans camps d'especialització de la literatura catalana: teoria de la literatura, literatura medieval, literatura moderna i literatura contemporània. El marc geogràfic tingut en consideració és el de l'àrea lingüística catalana i no només Catalunya.

S'ha elaborat el report sobre investigació i docència durant el període 1996-2002 a les universitats d'aquest àmbit geogràfic: Universitat d'Alacant (UA), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Universitat de Barcelona (UB), Universitat de Girona (UdG), Universitat de Lleida (UdL), Universitat de les Illes Balears (UIB), Universitat Jaume I (UJI), Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Universitat Pompeu Fabra (UPF), Universitat Rovira i Virgili (URV), Universitat de València (UV) i Universitat de Vic (UVic). Per tant, s'han utilitzat les bases estadístiques proporcionades per les mateixes universitats. Però cal tenir en compte que les dades subministrades tenen com a àmbit els departaments universitaris i aquests no es corresponen exactament amb els límits dels quatre grans camps d'especialització: ha calgut interpretar les dades i resituar-les artesanalment, fet no sempre fàcil perquè les fronteres entre les matèries no són

clares ni inamovibles i, a vegades, són subjectives. Això vol dir que les xifres aportades són necessàriament orientatives de tendències, però no absolutes. Un altre aspecte que s'ha de tenir en compte és que l'estudi de la literatura catalana, en especial la medieval i moderna, està pres en un sentit ampli, afí a la producció cultural, i que abraça, per tant, altres àrees lingüístiques antigues i modernes i altres camps del saber que poden implicar departaments afins (clàssiques, castellà, italià, francès, història, història de l'art, filosofia, etc.).

El report s'inicia amb un balanç general respecte al report del quinquenni precedent 1991-1995. Les quatre seccions ofereixen una estructura similar: 1) introducció on s'exposen els criteris emprats i algunes consideracions per a la recta interpretació de la informació; 2) explicació raonada de la recerca, en general, i de la universitària, en particular (grups de recerca, publicacions, congressos, seminaris, etc.); 3) la docència a cada una de les universitats, i 4) unes conclusions on es fa un balanç de la producció entre el 1996 i el 2002. Com a annex de cada una de les quatre seccions, hi figura una relació de projectes finançats, tesis i treballs de recerca, de les publicacions i del professorat per universitats i per anys.

JUSTIFICACIÓ

Per comprendre el present report de literatura catalana dels anys 1996-2002 cal tenir ben present la justificació de Joaquim Molas que encapçala el report precedent (anys 1991-1995), essencialment el fet que la literatura, si bé se circumscriu en una àrea lingüística determinada, ha de tenir en compte sempre les altres àrees lingüístiques antigues o modernes i que el seu estudi abraça molts camps del saber i que implica una sèrie de disciplines estretament lligades les unes amb les altres. Això vol dir que la literatura no és una matèria amb límits concrets i cada estudiós considerarà com a matèria d'interès no sempre els mateixos camps del saber. Les taules estadístiques reflecteixen aquesta ductilitat en les relacions bibliogràfiques o en les relacions de tesis i tesines.

Molas feia referència igualment a qüestions pròpies de la literatura catalana que cal continuar tenir presents: l'ensenyament oficial de la literatura és molt recent i no s'organitza fins als anys setanta-vuitanta. Vida, per tant, curta, que explica una manca de rodatge informatiu. No disposem encara de bases de dades oficials completes on recórrer i la informació ara obtinguda ha estat més aviat artesanal i personal en totes i cada una de les universitats consultades. Cal també tenir en compte que com que la base lingüística és determinant, l'àmbit pres no és el de Catalunya, sinó el de tota l'àrea lingüística catalana, marc imprescindible en aquesta disciplina. La precarietat i l'extensió de l'àmbit geogràfic han significat dificultats afegides en la recollida d'informació. No disposem de reculls sistemàtics objectius d'articles o llibres, per exemple. Per això, les xifres aportades poden no ser sempre completes i cal interpretar-les més com a orientació de tendències que no pas com a dades absolutes.

El present informe, seguint la pauta de l'anterior, està dividit en quatre seccions, redactades, respectivament, per Enric Sullà (UAB), Tomàs Martínez (UJI), Josep Solervicens (UB) i Jordi Castellanos (UAB), que corresponen als quatre grans

camp d'especialització: la teoria de la literatura, i, d'altra banda, la història de la literatura subdividida cronològicament en l'edat mitjana, l'edat moderna i l'edat contemporània.

Si comparem els dos reports podem arribar a unes conclusions bàsiques: l'àrea de la teoria de la literatura, que des del 2000 pren el nom de *teoria de la literatura i literatura comparada*, ha experimentat els darrers anys una clara consolidació en obtenir la seva correspondència amb una llicenciatura de segon cicle; la UB ha inaugurat una nova llicenciatura el curs 1999-2000 i s'ha sumat, així, a la ja existent de la UAB; s'ha produït un augment de professorat i de becaris (de 24 a 40). En canvi, hi ha hagut una reducció a la UV, a la UJI i a la UIB. Aquestes fluctuacions es reflecteixen òbviament en la recent consolidació de la recerca sobretot a la UB i UAB. La publicació de manuals hi ha ajudat. També és veritat que no existeix sempre una distinció clara entre teoria de la literatura i història de la literatura, tot i que sovint es complementen.

Si ens fixem en els tres grups d'història de la literatura, el balanç és molt positiu. S'ha estructurat la recerca en grups d'investigació, s'ha treballat per cobrir el buit de la infraestructura amb la publicació de repertoris bibliogràfics sistemàtics, la catalogació de fons de biblioteques i d'arxius, l'edició de textos, els estudis monogràfics, feina iniciada, pel que fa l'època medieval, el primer terç del segle xx, però que quedà interrompuda per la guerra i el franquisme. L'àrea més consolidada continua sent la medieval, seguida ja per la contemporània; la moderna ha fet un gran pas però reduït pràcticament a la UdG i a la UB, entorn de les dues úniques càtedres existents. La UAB ha fet un esforç considerable per utilitzar de manera sistemàtica les possibilitats informatives d'Internet en el cas de la literatura contemporània, i la UB i la UdG en el cas de la medieval. La moderna ha iniciat tímidament aquest camí.

1. TEORIA DE LA LITERATURA I LITERATURA COMPARADA

1.1. Introducció

De la redacció del primer report sobre la recerca en teoria de la literatura ençà (tancat el curs 1995-1996) cal destacar un seguit d'esdeveniments que han consolidat l'àrea de coneixement i els estudis corresponents. Convé destacar el canvi de denominació de l'àrea de coneixement, que ha passat de ser teoria de la literatura a teoria de la literatura i literatura comparada, amb la qual cosa s'identifica l'àrea amb la llicenciatura. Aquest canvi de denominació va ser concedit l'any 2000 pel Consell d'Universitats com a conseqüència de la petició canalitzada a través de l'Asociación Española de Teoría de la Literatura (ASETEL), que aplega una gran part del professorat de l'àrea.

Altrament, els estudis de teoria de la literatura i literatura comparada són una llicenciatura del segon cicle, a la qual, segons les directrius del 1991, només s'hi podia accedir havent cursat el primer cicle d'una filologia. L'experiència dels estudis iniciats des del 1993 a la UAB, la primera d'oferir-los a l'Estat espanyol, va permetre observar que l'accés era massa restrictiu, com ho van poder comprovar les universitats que van oferir després la llicenciatura i que, actualment, són, a més de la UAB, la UB, la Universitat Complutense de Madrid, la Universitat d'Extremadura, la Universitat de Granada i la Universitat de Valladolid i a punt de sumar-s'hi la Universitat de Salamanca. Mitjançant l'ASETEL una altra vegada es va elevar al Ministeri la petició de l'ampliació dels requisits d'accés a la llicenciatura, la qual va ser concedida el 1999 amb l'exigència d'uns complements de formació.

En el domini lingüístic català cal destacar la instauració de la llicenciatura de teoria de la literatura i literatura comparada a la UB des del segon semestre del curs 1999-2000. L'elevada matrícula en aquesta llicenciatura, sumada a la de la UAB, constitueix un índex significatiu de la demanda d'aquests estudis, la responsabilitat dels quals és gran, perquè han d'omplir i consolidar un espai acadèmic que té una llarga tradició universitària a Europa i als Estats Units i que, a desgrat de l'especialització, no es limita a la llicenciatura, perquè poden recórrer a la teoria o al comparatisme els historiadors i filòlegs, així com els comparatistes i els professors de teoria poden fer estudis històrics, filolò-

gics o crítics. Per exemple, hi ha una activitat molt important del feminisme (amb un grup d'estudis que té la seu a la UB) que, fins i tot quan és aplicada a la literatura, desborda àmpliament els límits de l'àrea de coneixement. Ara, la interacció entre les diferents àrees i activitats docents i acadèmiques no és, no ha de ser, sinó profitosa.

1.2. Recursos

El professorat de teoria de la literatura i literatura comparada ha experimentat un creixement notable d'ençà de l'últim report, amb un augment de becaris, tot i les reduccions de places: el total ha passat de vint-i-quatre a quaranta (taula 7, a l'annex 2). En aquest sentit, cal remarcar, en primer lloc, la reducció de l'àrea de teoria de la UV, que el curs 1998-1999 va passar de vuit professors a tres i va perdre el catedràtic que tenia, tal com ha passat en menor escala a la UJI; en segon lloc, la desaparició de la plaça de titular a la UIB, on ara hi ha un ajudant encarregat de la docència de teoria; i, en tercer lloc, la llicenciatura de teoria a la UB, on ha augmentat molt el professorat: ara compta amb un catedràtic, tres titulars i dos associats. També cal dir que, a la UOC, el professorat propi (assimilat a un titular d'universitat [TU]), no funcionari, es pot adscriure a l'àrea, perquè explica teoria a altres universitats, no per la seva funció a la mateixa UOC, per la qual cosa, si es restaven els quatre professors, entre propis i consultors, que hi exerceixen, el total de l'àrea baixaria a trenta-sis. Altrament, el nombre de càtedres ha augmentat durant l'any 2003, d'una a quatre, sense que hagi augmentat el total del professorat, però no es pot incloure en aquest report.

El que és clar és que a les universitats on hi ha estudis de filologia o d'humanitats, amb l'excepció de la UIB, l'àrea de teoria compta com a mínim amb un professor funcionari i, sovint, com a la UA, UV o la UPF, amb un nombre superior. No hi ha professorat de l'àrea ni a la UVic ni a la Universitat Ramon Llull (URL).

Naturalment, a la UAB i la UB, les necessitats de la docència de la llicenciatura i els programes de doctorat annexos expliquen que hi hagi més professorat i en justificarien més. Altrament, quant a alumnat, cal destacar que la UB ha inaugurat la

llicenciatura amb una oferta de seixanta places que, amb l'expectació del primer semestre, s'han ocupat cada curs. Per la seva banda, la UAB no ha aconseguit entre el 1996 i el 2002 omplir l'oferta de quaranta places, per bé que la matrícula tendeix a augmentar. Seria molt interessant esbrinar les raons de la diferència de matrícula entre les dues universitats (taula 8, a l'annex 2). Quant al nombre de llicenciats, resulta si fa no fa equiparable; ara caldrà fer un seguiment de la seva inserció laboral.

Un fet que cal remarcar quant al professorat és que sol tenir una projecció fora de la universitat, sovint en feines editorials, dirigint col·leccions o revistes o col·laborant-hi, o fent una labor de creació: hi ha poetes (J.-E. Adell, J. Julià), narradors (M. Aritzeta, N. Perpinyà, D. Roas, M. Torras), guionistes (M. Torras), dramaturgs (J. Sala), editors (P. Aullón, M. L. Burguera, G. Pontón), assagistes (N. Catelli, J. Llovet, A. Martí) i traductors (M. L. Burguera, R. Caner, J. Llovet).

1.3. Resultats de la recerca

Com a valoració general cal dir que el volum de recerca és considerable, però que varia segons les universitats. No es pot comparar la recerca de les universitats amb un sol professor, sovint de consolidació recent, amb la d'universitats amb més professorat i, sobretot, amb més tradició com són ara la UA, la UAB o la UV. Per exemple, l'àrea de teoria de la UB tot just ha consolidat el professorat i ha iniciat la llicenciatura. En concret, la xifra global relativament baixa (en relació amb altres disciplines) de tesis doctorals i treballs de recerca s'explica sobretot perquè només hi ha dues llicenciatures i dos programes de doctorats específics de l'àrea, tots dos prou recents (com la mateixa àrea de coneixement), la qual cosa fa més positiva la labor de les universitats on no hi ha llicenciatura.

Una explicació semblant es pot oferir per als projectes de recerca que, en tot cas, exigirien la coordinació entre les universitats del domini lingüístic o amb altres universitats, tant locals com estrangeres (per exemple, hi ha un membre del grup de recerca Traverses, de la Universitat de París). Potser crida més l'atenció que, precisament perquè els grups són petits, els hauria d'haver coordinat i potenciat una xarxa temàtica comuna i aquesta no existeix (per bé que hi ha relació amb altres xarxes temàtiques). El fet només prova la diversitat d'interessos acadèmics i d'enfocaments teòrics, pròpia d'una àrea tan complexa i canviant com és la de teoria de la literatura i Literatura comparada (taula 10, a l'annex 2).

Quant a revistes, a València es publica, dirigida per M. Asensi, *Prosopopeya. Revista de Crítica Contemporànea* (dos números des del 1999), el qual dirigeix també una col·lecció de teoria

a l'editorial Tirant lo Blanch de València; a Alacant continua la publicació anual de *Teoría/Crítica* (des del 1994). Sota la direcció de P. Aullón de Haro, s'ha fet una edició de la gairebé oblidada obra de Juan Andrés *Origen, progresos y estado actual de toda literatura* (Madrid, Verbum, 1997-2000, 6 v.); ell mateix ha tingut cura de les reedicions de la clàssica *Estética* de B. Croce (1997) i del volum *Estética y teoría literaria* de M. Milà i Fontanals (2002). Una part del professorat de la UAB ha mantingut molta relació amb *Els Marges* i una altra recentment col·labora amb *Quimera*. L'editorial Crítica publica la col·lecció «Letras de Humanidad», que dirigeix G. Pontón, on es publiquen sovint obres de teoria de la literatura i de literatura comparada, com ara l'utilíssim manual a cura d'A. Gnisci *Introducción a la literatura comparada* (2002).

J. Llovet, de la UB, traductor de Flaubert, Kafka i Mann al català, dirigeix una gran edició de les obres completes de Kafka a l'espanyol i ha dirigit col·leccions i editat obres de teoria, a més de dirigir l'Institut d'Humanitats (del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona) i presidir la Societat d'Estudis Literaris (SEL). Per la seva banda, R. Caner ha traduït Novalis i Adorno.

Hi ha hagut una producció notable de manuals i antologies tant en català com en espanyol. Del 1996 és el volum col·lectiu, que va compilar J. Llovet, *Teoria de la literatura* (Barcelona, Columna), que oferia un panorama dels principals corrents de la teoria del segle xx. Del 1997 és el volum de J. Abellán, P. Ballart i E. Sullà *Introducció a la teoria de la literatura* (Manresa, Angle), concebut com a manual per a l'assignatura de teoria de la literatura de primer cicle, centrat sobretot en el fet literari, les disciplines que l'estudien, els procediments retòrics i mètrics i els tres grans gèneres (poesia, narrativa i drama). Aquest manual va ser adaptat per a la UOC, a cura d'E. Sullà, com a *Teoria literària I* (Barcelona, Ediuoc, 1999), amb la inclusió de J. Julià, i que va tenir continuació a *Teoria literària II* (Barcelona, Ediuoc, 1999), també a cura d'E. Sullà, amb un equip de col·laboradors en què figuraven F. Bartrina, N. Carbonell, J. Julià, G. Pontón, J. Sala i M. Torras, on s'estudiaven els corrents de la teoria del segle xx. La mateixa UOC va publicar, a cura de L. Borràs i E. Bou, la *Literatura comparada* (Barcelona, Ediuoc, 2002). La preocupació teòrica i l'actualitat del debat sobre el cànon van impulsar el manual coordinat per M. Ollé, R. Pla i J. Subrina *L'estudi de la literatura: ordre i cànon* (Barcelona, Ediuoc, 2001), en el qual col·laborava E. Sullà. L'inconvenient d'aquests manuals és que només tenen difusió entre l'alumnat de la UOC.

En un camp on hi havia una bibliografia escassa (els llibres de Domínguez Caparrós i de Bobes Naves, aquest incomplet), cal destacar els utilíssims manuals de Manuel Asensi, *Historia de la teoría de la literatura I* i *Historia de la teoría de la literatura II* (València, Tirant lo Blanch, 1998 i 2003), del qual falta un tercer vo-

lum que abastarà els corrents més recents, i de D. Viñas Piquer, *Historia de la crítica literaria* (Barcelona, Ariel, 2002), que arriba fins als nostres dies, tots dos d'un rigor i d'una qualitat notables.

Hi ha hagut una notable producció d'antologies amb estudi que han contribuït a l'estudi de camps diversos i actuals i poc estudiats de la teoria. Potser no ha estat només la casualitat que algunes d'aquestes obres han estat encàrrecs per a la col·lecció «Lecturas» de l'editorial Arco/Libros, al catàleg de la qual figuren: *El canon literario*, a cura d'E. Sullà (1998), *Nuevo historicismo*, a cura d'A. Penedo i G. Pontón (1998), *Feminismos literarios*, a cura de N. Carbonell i M. Torras (1999), *Literatura y pintura*, a cura d'A. Monegal (2000) i *Teorías de lo fantástico*, a cura de D. Roas (2001).

En el camp de la teoria de la narració, cal mencionar que E. Sullà ha preparat una *Teoría de la novela: Antología de textos del siglo XX* (Barcelona, Crítica, 1996, amb reedició del 2001). Per la seva banda, M. Aritzeta, autora del *Diccionario de términos literarios* (Barcelona, Edicions 62, 1996), ha dedicat una monografia a *El joc intertextual: quatre itineraris per la «sala de les nines»* (Llorenç Villalonga, Mercè Rodoreda, M. Antònia Oliver, Toni Serra) (Barcelona, Proa, 2002).

En el domini de la lírica, P. Ballart ha publicat *El contorn del poema* (Barcelona, Quaderns Crema, 1998), i J. Julià, *Al marge dels versos* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999). Especialista en lírica és D. Oller, que ha publicat una antologia de la poesia actual, *Deu poetes d'ara* (Barcelona, Edicions 62, «MOLC», 1996), i ha editat, amb J. Subirana, les actes d'un congrés sobre Gabriel Ferrater, *Gabriel Ferrater, «in memoriam»* (Barcelona, Columna, 2001). També ha estudiat Gabriel Ferrater, poeta i estudiós de la literatura i de la llengua de referència obligada en aquests anys, en un estudi extens amb molta base teòrica, N. Perpinyà, *Gabriel Ferrater: recepció i contradicció* (Barcelona, Empúries, 1997). Amb un tirat més assagístic que acadèmic, però amb un gran component teòric, cal mencionar el llibre *J. V. Foix o la solitud de l'escriptura*, d'A. Martí (Barcelona, Edicions 62, 1998), escriptor i també estudiós de Joan Fuster.

També té una base teòrica significativa l'estudi de J. Sala *L'estètica de Josep Carner: la poesia de tema amorós* (Barcelona, Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000). Traductor d'Oscar Wilde, dramaturg i director, Sala és especialista en drama, com ho corrobora el volum amb col·laboracions de diversos autors que ha compilat: *Deu lliçons sobre teatre: text i representació* (Girona, Universitat de Girona, 2000).

Tracta també la lírica, entre altres temes, *Conflictos y tensiones: Individualismo y literatura en el fin de siglo*, de V. Tortosa (Alacant, Universitat d'Alacant, 2002), autor també de *Escrituras ensimismadas: La autobiografía literaria en la democracia española* (Alacant, Universitat, 2001). Estudia el gènere epistolar i

l'autobiografia M. Torras a *Tomando cartas en el asunto: Las amistades peligrosas de las mujeres con el género epistolar* (Saragossa, Universitat de Saragossa, 2001) i *Soy como consigo que me imaginéis: La construcción de la subjetividad en las autobiografías epistolares de Gertrudis Gómez de Avellaneda y Sor Juana Inés de la Cruz* (Cadix, Universitat de Cadix).

M. Asensi ha treballat sovint amb J. Hillis Miller i ha esdevingut el representant més qualificat de la desconstrucció a la universitat espanyola. Amb Hillis Miller ha publicat un llibre fet a mitges en què el gran teòric nord-americà escriu una de les sèries de pàgines, *Black Holes*, i Asensi l'altra sèrie, encara, *Hillis Miller or boustrophedonic reading* (Stanford, Universitat de Califòrnia, 1999). Entre la teoria i la literatura espanyola, Asensi ha publicat també *La maleta de Cervantes* (València, Episteme, 1997).

En el camp de la literatura comparada, cal mencionar l'útil antologia històrica amb estudi a cura de N. Carbonell i M. J. Vega *La literatura comparada: principios y métodos* (Madrid, Gredos, 1998). P. Aullón ha intervingut en el volum col·lectiu *Teoría programática de la literatura comparada* (Madrid, Heraclea, 1999). Dins del comparatisme se situen les monografies *En los límites de la diferencia: Poesía e imagen en las vanguardias hispanicas*, d'A. Monegal (Madrid, Tecnos, 1998), o *Hoffmann en España: Recepción e influencias*, de D. Roas (Madrid, Biblioteca Nueva, 2002). També té un enfocament comparatista *La perspectiva contemporánea*, de J. Julià (Santiago de Compostella, Universitat de Santiago de Compostella).

És obligat mencionar entre la teoria i el comparatisme els assaigs de N. Catelli, *Testimonios tangibles: Pasión y extinción de la lectura en la narrativa moderna* (Barcelona, Anagrama, 2001), cocuradora, amb M. Gargatagli, del volum *El tabaco que fumaba Plinio –escenas de la traducción en España y América* (Barcelona, Serbal, 1998), dedicat al camp de la traducció, cada vegada més important en la literatura comparada i amb tendència a esdevenir autònom.

Entre la teoria, la filologia i la història de la literatura se situen les antologies a cura de D. Roas *El castillo del espectro: Antología de relatos fantásticos del siglo XIX* (Barcelona, Círculo de Lectores, 2002), amb aportacions innovadores, i de G. Pontón *Prodigios y pasiones: Doce cuentos españoles del siglo XVI i Desatinos y amoríos: Once cuentos españoles del siglo XVII* (Barcelona, Muchnik, 1999). La mateixa fórmula caracteritza les monografies de G. Pontón *Relaciones históricas: Relaciones, memoriales y crónicas de la guerra de Granada* (Bellaterra, UAB, 2002) i *Correspondencias: Los orígenes del género epistolar en España* (Madrid, Biblioteca Nueva, 2002), així com l'edició i estudi de M. J. Vega *La formación de la teoría de la comedia: Francesco Robortello* (Càceres, Universitat d'Extremadura, 1997).

Finalment, en un espai fronterer, convé mencionar la monografia de J.-E. Adell *Música i simulacre a l'era digital* (Lleida, Pagès, 1997), amb una versió espanyola revisada i ampliada, *La música en la era electrònica* (Lleida, Milenio, 1998).

1.4. Conclusió

Per mor de la brevetat, em limito a mencionar que la implantació de la llicenciatura de teoria de la literatura i literatura comparada topa, en l'ordre acadèmic, amb el fet que és una àrea de coneixement de creació prou recent i, doncs, a pesar dels antecedents, tot just és en curs de generar equips docents i de recerca, amb prioritat evident per als primers. Malgrat això, és palès en les publicacions que la qualitat general mitjana és elevada i les matèries tractades són tan àmplies com rellevants, amb una producció significativa tant de llibres destinats a complementar la docència com de monografies d'un nivell remarcable, dedicades a aspectes teòrics o comparatistes o a aplicacions a les literatures catalana i espanyola d'aquests conceptes i mètodes.

En l'ordre sociocultural topa amb una paradoxa, d'una banda, la llicenciatura s'implanta quan comença a fer-se notar una gran crisi a les humanitats i una minva demogràfica que afecta molt els estudis de lletres i les filologies en particular; d'altra banda, és clar que hi ha una demanda entre l'alumnat i fins entre la gent de lletres, però la moda de la teoria dels anys setanta i vuitanta sembla que ja no té la mateixa força. Encara es fa més agut el problema si es té en compte que la llicenciatura no ofereix ni un perfil professional definit ni una sortida laboral clara, però una sortida laboral tampoc no la garanteixen a hores d'ara les filologies, a les quals afavoreix, però, una tradició tan llarga com consolidada.

2. LITERATURA CATALANA MEDIEVAL

2.1. Introducció

L'abast conceptual que donem en aquest capítol al terme *literatura medieval* ha d'ésser necessàriament ampli, per tal que abraci de manera coherent tots els textos en català produïts i transmesos des dels orígens fins al segle xv, amb eventuais connexions amb el segle següent. S'ha de matisar que ens referim a textos que tenen el català com a llengua de partida o d'arribada (traduccions i escrits modulats en català a partir d'altres en llatí, occità, italià...) i que hi cal adjuntar obres i activitats que, per bé que no directament vinculades, ajuden a entendre el fenomen de la creació, la difusió i el conreu literari, des d'una perspectiva

medieval que sovint no té els límits ni gèneres que modernament assumim. És per això que hi considerarem també la feina de predicadors, teòlegs i filòsofs —és a dir, la literatura que avui considerem didàctica o sapiencial—, juntament amb la d'historiadors i científics, atès que sovint comparteixen, amb la literatura estricta de creació, eines i mitjans que provenen d'un mateix fons cultural i d'una mateixa formació acadèmica. D'igual manera, cal estendre la mirada a l'ecdòtica i a tot allò referent a la cultura escrita, un material imprescindible per obtenir uns textos filològicament fiables i per valorar adequadament la gestació i la posterior difusió de manuscrits i d'impresos i, amb això, la possibilitat de detectar fonts i models.

2.2. Resultats de la recerca

2.2.1. Consideracions i quantificacions generals

La producció de recerca en literatura catalana medieval se circumscriu en gran manera a l'àmbit universitari i sols molt secundàriament i asistemàtica a investigadors que treballen, amb un esforç molt meritori, en l'ensenyament secundari o en condicions poc estables o temporals. A més a més, resulta complex determinar la presència i la variació del professorat universitari dedicat a la docència i recerca medieval, més encara quan hi ha professorat amb docència medieval que sols parcialment es dedica a la investigació en aquest àmbit o que el comparteix amb altres investigacions (com ocorre a la UIB o la Universitat Rovira i Virgili [URV]) i que, per tant, resten fora dels grans grups consolidats. Sembla clar que el canvi de la llei universitària ha produït en algunes universitats un increment de plantilla a causa de la «funcionarització» d'interins, però en general aquesta funcionarització no ha afectat extraordinàriament la literatura catalana medieval (llevat de la UdL i la UA), perquè ja s'havia produït anteriorment. Fet i fet, hi ha filòlegs medievalistes en actiu en una bona part de les universitats catalanes, encara que el nivell de dedicació en alguns casos no és exclusiu, com ocorre en centres de l'Estat espanyol o estrangers per causes fàcilment assignables a la dedicació docent.

Els resultats de la recerca s'han difós gràcies al finançament públic o privat. En aquest segon apartat no hi ha hagut gaires canvis respecte a la primera edició dels *Reports*: es mantenen amb força col·leccions com ara «Els Nostres Clàssics» de l'editorial Barcino (amb el patrocini de la Fundació Jaume I), dirigida per A.-J. Soberanas i dedicada a l'edició filològica, i també editorials que ocasionalment publiquen obres de temàtica medieval, sobretot les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Quaderns Crema. En un altre nivell, continuen publicant-se revistes com ara l'*Arxiu de Textos Catalans Antics* (ATCA), dirigit per Jo-

sep Perarnau i coeditat per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i la Facultat de Teologia de Catalunya, i *Llengua & Literatura*, revista anual de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (filial de l'IEC). Una part menor però important de la publicació dels resultats s'ha vehiculat gràcies a la iniciativa d'instituts i fundacions de capital públic, com ara l'IEC a través de les publicacions de la Secció Històrico-Arqueològica i la Secció Filològica. Molt destacable és l'activitat de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV), participat per les universitats valencianes i dedicat únicament a la recerca en llengua i literatura catalanes.

Per qüestions de mètode, cal computar per separat allò que indica una recerca real i quantificable d'allò que és l'activitat universitària, on conflueixen factors diversos. En el primer cas, es pot fer una taula resum (taula 1) de les dades més importants extretes de l'annex 1, en què s'indiquen les contribucions més rellevants per temes i el format de difusió. Per tal de no distorsionar la lectura real de la taula, s'ha de considerar que, en el període que abraça aquest report s'han esdevingut diversos aniversaris (March, Corella, *Lo somni*), a l'empara dels quals han aparegut volums temàtics i monogràfics.

TAULA 1
Producció de recerca en literatura catalana medieval

	Llibre	Capítols	Articles	Altres
Volums i actes de congressos	10	—	—	—
Repertoris bibliogràfics i panorames	3	3	2	—
Lírica i narrativa en vers	20	4	11	1
Prosa religiosa i doctrinal	20	2	5	1
Prosa artística i històrica	12	5	7	—
Traducció	6	3	3	—

2.2.2. La recerca universitària

En l'àmbit concret de la literatura medieval, la recerca universitària s'ha consolidat a partir de tres nuclis actius bàsicament interuniversitaris, que generen un percentatge elevadíssim de contribucions rellevants. El capdavanter ha estat el grup consolidat sota la direcció de Lola Badia Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana (SGR 2001-00286). Els orígens del Grup s'han de buscar en l'activitat de la Secció de Filologia Francesc Eiximenis de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes (ILCC) de la UdG i de la Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna, de la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT), i ha participat en el període de constitució de les unitats de recerca catalanes (SGR-00228). Actualment està compost per vint-i-set investigadors (catorze doctors i tretze no doctors) i quatre becaris. Ha obtingut finançament de diversos projectes nacionals de l'Administració. El nivell de producció resulta ben revelador de la seva història recent: seixanta-tres articles, divuit llibres, trenta-dos capítols i tres tesis doctorals, entre d'altres. En formen part la majoria d'investigadors de literatura catalana medieval del Principat, encara que el nucli quantitatiu essencial prové del professorat funcionari de la UB (Badia, Soler), UdG i UAB (Pujol

Gómez, Cabré). Encara manté una forta vinculació amb l'ILCC, d'on prové el grup de recerca en literatura medieval sota la responsabilitat de X. Renedo i J. Turró (nou components, doctors i llicenciats en filologia hispànica, romànica i catalana), també membres actius del grup consolidat. Cal tenir en compte que l'ILCC ha estat l'organitzador dels Col·loquis Internacionals: «Problemes i mètodes», quatre dels quals dedicats a la literatura catalana antiga: March, teatre català antic, literatura i cultura als segles XIII al XV (les intervencions del qual han aparegut en un volum curat per L. Badia, M. Cabré i S. Martí, que conté importantíssimes pàgines dedicades a *Lo somni* de Metge) i relacions entre història i llegenda al Renaixement. Els Col·loquis tenen un format complementari al seminari de Literatura medieval de la UB dirigit per Lola Badia entre 1990-1995 i codirigit (ampliat ara a la literatura moderna) per Eulàlia Duran des d'aleshores.

Encara que no dedicat sols a la literatura catalana, treballa en aquest i en altres camps el grup consolidat Lírica Medieval i Cançoners, dirigit per Vicenç Beltran Pepió (UB), responsable també de BITECA, Bibliografia de Textos Catalans Antics en Línia, i coordinador del *Boletín Bibliográfico de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval*. El grup (SGR 2001-00451) és

format per tretze investigadors, amb nou doctors i quatre no doctors, i gaudeix o ha gaudit aquests anys d'un projecte internacional, sis nacionals amb l'Administració i un altre amb empreses. El grup es nodreix essencialment d'investigadors vinculats al Departament de Filologia Romànica de la UB i alguns mantenen línies de treball productives compartides amb membres de l'altre grup consolidat.

El tercer grup consolidat és format per investigadors que treballen en literatura moderna sota la direcció d'Eulàlia Duran i que ja tenen una trajectòria molt definida. Aquest grup comparteix, amb investigadors de la UV (Hauf, Rubio, Peirats) i la UJI (T. Martínez Romero), un projecte coordinat finançat pel Ministeri (PB 98-1193-C03 i BFF 2002-04197-C03), dirigit en un primer període (1998-2001) per Eulàlia Duran (UB) i després (2002-2005) per Albert Hauf (UV). És la part valenciana del projecte aquella que es dedica bàsicament a la literatura medieval. Aquest projecte té el seu origen en un altre anterior i manté la seva cohesió i independència dins de l'IIFV, que té un altre grup de medievalistes vinculats a la UA (Alemany, Martines Peres, Martín Pascual, Garcia Sempere, Martos).

És important assenyalar que la major part de resultats de la investigació d'aquests grups de les universitats valencianes tenen el seu espai de difusió habitual a les pàgines de la col·lecció «Biblioteca Sanchis Guarnier», coeditada amb les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que ha vist aparèixer des del 1996 monografies de Rubio Albarracín, Zimmermann, Martínez Romero, Martos i Garcia Sempere, a més d'un col·lectiu sobre Ausiàs March (Alemany) i altres volums d'història cultural o de llengua amb conclusions poc o molt literàries (Rubio Vela, Colón, Sanchis Sivera [reedició d'estudis culturals], Bruguera). De la mateixa manera, *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* vehicula articles medievals en els seus monogràfics *Tirant lo Blanc: temes i problemes de recepció i de traducció literàries* i *Roís de Corella i el seu temps*, volums 23 (1997) i 24 (1998), amb contribucions importants d'investigadors nacionals i internacionals. També l'editorial Marfil, tradicionalment relacionada amb la revista d'estudis sobre llengua i literatura catalanes *A Sol Post*, dirigida per professors de la UA (Ponsoda, V. Martines, J. Martines), va dedicar un número de la seva «Col·lecció Universitat» (1999) a la figura de Corella.

Dins de les activitats universitàries al País Valencià, cal afegir-hi la celebració de nombroses activitats al voltant de l'Any March (1997, per bé que durant aquest any Chiner demostrà que March havia nascut el 1400), com ara —i especialment— el congrés organitzat per l'IIFV a les seves tres seus (UA, UV, UJI). I l'organització a Castelló de la Plana, durant aquest any 1997, del VII Congrés de l'Associació Hispànica de Literatura Medieval.

Durant el període 1996-2002, la recerca en literatura medieval a la UIB no ha variat gaire substancialment respecte al període anterior, llevat de la feina aïllada d'investigadors amb vinculacions a grups consolidats (Ensenyat) i contribucions molt puntuals (*Cançoner Aguiló*). Manca, per tant, una línia de recerca pròpia i fóra desitjable en el futur la inclusió de personal de la UIB dins d'un projecte coordinat finançat, per tal d'aconseguir els recursos necessaris i suficients. Amb tot, la UIB continua donant suport divers a institucions mallorquines promotores d'iniciatives lullianes. En aquest sentit, cal remarcar la continuació de l'edició de nous volums de la «NEORL» («Nova Edició de les Obres de Ramon Llull»), col·lecció coordinada per Anthony Bonner i finançada pel Patronat Ramon Llull, i la publicació impecable dels *Studia Lulliana*, també dirigits per Bonner i capitalitzats per la Maioricensis Schola Lullistica, que genera una quantitat importantíssima de materials lullians (però no sols) de primera qualitat.

2.3. Valoracions i conclusions

Tot i la quantitat de contribucions sòlides i rellevants durant els anys 1996-2002, s'han de comentar diversos factors que permeten modificar una valoració excessivament optimista. Primerament, la consolidació dels equips d'investigació ha comportat una certa «funcionarització» que obliga a la publicació immediata de resultats per tal d'obtenir el finançament necessari per a la mateixa existència del grup i l'ajornament de grans projectes o, en tot cas, la consecució de finançament privat. D'aquesta darrera conjuntura participen una gran part dels projectes d'edició de clàssics («NEORL», «ENC»), si no han quedat temporalment aparcats (l'edició de les obres de Francesc Eiximenis promoguda per la Secció de Filologia Francesc Eiximenis de l'ILCC, amb X. Renedo al capdavant).

En segon lloc, la consolidació paral·lela de les revistes científiques totalment o parcialment dedicades a temàtica medieval catalana, tant nacionals (*Arxiu de Textos Catalans Antics*, *Llengua & Literatura*, *Caplletra*, *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*) com internacionals (*Zeitschrift für Katalanistik*, *Catalan Review*), i el naixement d'altres amb voluntat de futur (especialment lloable és la iniciativa del Centre d'Estudis Empordanesos, promotora de la revista *Mot, so, razó*), ha creat uns canals adequats de difusió que no sempre poden mantenir el nivell d'exigència. En aquest sentit, potser caldria reformular l'abast i els continguts d'algunes revistes d'acord amb les realitats de la recerca actual.

La mateixa estructura universitària ha contribuït a una estabilitat de les plantilles i a la impossibilitat de crear vies de sortida a les noves generacions d'investigadors. La necessitat d'una feina de subsistència ha abocat potencials medievalistes al conreu d'al-

tres parcel·les de més demanda en el món del treball o a l'abandó definitiu davant els nombrosos obstacles. El problema del recanvi generacional pot afectar la progressió dels estudis medievals, possiblement en un percentatge major que en altres parcel·les.

Una altra circumstància important ha estat l'abundància de contribucions a les miscel·lànies motivades per la celebració dels aniversaris del naixement d'Ausiàs March i Joan Roís de Corella i de redacció de *Lo somni* de Metge. Tot i que l'efecte ha estat generalment positiu, en el sentit que ha provocat l'aparició de pàgines realment innovadores, també és cert que ha produït una allau de material que ha trigat alguns anys a avaluar-se en la seva justa dimensió. Aquesta saturació ha estat molt possiblement la causa d'una petita davallada de recerca quantificable durant el 2001 i el 2002.

Tots aquests aspectes crítics assenyalats permeten de fer una diagnosi de present i uns plantejaments de futur bastant perfilats:

a) L'existència de grups consolidats del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) a les universitats catalanes garanteix una línia de continuïtat real i la previsió d'excel·lents resultats. La relació entre els grups a través de seminaris permanents, congressos i projectes permetrà optimitzar els esforços i els materials i alhora coordinar les estratègies per tal de no duplicar objectius. Per això mateix, resulta essencial que continuïn les activitats del Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana, dirigit per Lola Badia, tant els seminaris com els congressos internacionals vehiculats a través de l'ILCC.

b) Els grups de recerca valencians s'han especialitzat clarament en l'elaboració de concordances de clàssics medievals (UA) o en aspectes culturals i filològics (UV-UJI). L'IIFV, ara amb més projecció universitària que mai, podrà exercir un paper determinant en la configuració de nous reptes i en el seguiment dels ja iniciats.

c) S'espera una aposta definitiva —i a llarg termini— per l'edició per part de la Fundació Jaume I i el Patronat Ramon Llull. Fóra desitjable el reviscolament de vells projectes, com ara les edicions eiximenianes.

d) Es constata una demanda explícita de bones col·leccions divulgatives, tant de textos clàssics, com de monografies actualitzades, iniciatives que hauran de materialitzar organismes amb suficient garantia de continuïtat.

e) L'aparició de formats electrònics, de fàcil accés i de molta rendibilitat, ha permès la creació i el progressiu desenvolupament de webs dedicats a autors i obres. En aquest apartat mereixen una menció especial la *Base de dades Ramon Llull - Llull DB*, creada per A. Bonner i coordinada per Lola Badia i Albert Soler, i la *Biblioteca multimèdia Tirant lo Blanc*, dins de la *Biblioteca virtual Joan Lluís Vives*, dirigida per Lúcia Martí i coordinada per Matilde Cortés. La digitalització de materials també és

essencial a BIVALDI (Biblioteca Valenciana Digital) i ho serà en un futur immediat. Les noves tecnologies també poden ser beneficioses per a l'ensenyament, i així ho ha demostrat ja Soler en *Literatura catalana medieval: un recorregut multimèdia pels grans autors i els seus textos*, Barcelona, Pòrtic i UOC, 2003.

f) El projecte BITECA resulta una eina fonamental per a la detecció dels textos (editats o que esperen l'edició) i per a un primer apropament. Ha de continuar, amb noves entrades i amb una revisió constant.

g) L'estudi de la literatura medieval en el nou segle XXI necessitarà probablement una adequació a les noves tecnologies i una obertura a la interdisciplinarietat.

3. LITERATURA CATALANA MODERNA

3.1. Introducció a l'àrea de coneixement

L'època moderna continua essent el període més desconegut de la literatura catalana. El mateix terme *literatura catalana moderna* —aplicat a la literatura dels segles XVI, XVII i XVIII i del primer terç del segle XIX— té encara poca tradició. És el període literari que s'havia conegut amb el nom de *decadència*. La nova denominació, oficialitzada a partir de la creació de les càtedres d'aquesta matèria a la UB i la UdG el 1989, no té la connotació negativa de *decadència* i s'homologa als termes *literatura catalana medieval* i *literatura catalana contemporània*, que defineixen els períodes anterior i posterior, i a la denominació habitual d'aquesta època a les altres literatures occidentals i a les facultats d'història.

El terme *literatura catalana moderna* implica que, com en qualsevol altra literatura occidental, a la literatura catalana també podem trobar un Renaixement, un Barroc i una Il·lustració. En canvi, el terme *decadència* explicita només les mancances del període. De fet, havia estat encunyat per designar el fenomen històric de minva tant de l'ús culte de la llengua catalana com de la qualitat de les creacions literàries de l'època. Aquesta minva, en comparació amb l'esplendor medieval, anava acompanyada de la progressiva influència dels models castellans a la literatura catalana i del pes de l'estil barroc, durant molt temps identificat amb el «mal gust». Aquesta valoració extraordinàriament negativa se sumà a la consciència que els homes de la Renaixença tenien de la decadència de la llengua catalana no solament en el terreny literari sinó també en qualsevol manifestació escrita, des que havia deixat de tenir estatus oficial a l'inici del segle XVIII.

El concepte de *decadència* apareix com a contrapunt a la voluntat programàtica de la Renaixença de restaurar la llengua catalana i a la valoració positiva que el moviment romàntic donà

a l'època medieval en general i específicament a l'edat mitjana catalana, el moment més esplendorós de la creació literària en català. Malgrat tot, la «decadència» no ha tingut uns límits cronològics constants a la història literària catalana.

Magí Pers i Ramona sembla que fou el primer a utilitzar el terme a la seva *Historia de la lengua y de la literatura catalana desde su origen hasta nuestros días* publicada el 1857. Pers titula la quarta part del volum *De la decadencia de la literatura catalana y causa que la promovió* i inclogué en aquesta decadència la producció literària en català dels segles XVII i XVIII.

Les primeres grans històries de la literatura catalana es van organitzar en l'àmbit de les literatures peninsulars. Els *Principios de literatura general y española* (1873-1874) de Milà i Fontanals diferenciaven una «escola catalana» (que abraça l'esplendor medieval), una «escola no catalana» (que abraça els segles XVII i XVIII i els primers anys del XIX, una denominació inspirada pels mateixos prejudicis que el terme *decadència*) i una «nova escola catalana» que s'iniciava al segon terç del segle XIX. Milà considerava la literatura catalana del segle XVI com una època pont entre l'escola catalana i la no catalana. Antoni Rubió i Lluch al *Sumario de la historia de la literatura española* (1901) no varià encara l'esquema de Milà: la «decadència», ara ja amb aquest nom, s'iniciava el segle XVII, mentre que la literatura del segle XVI esdevenia un epígon de l'edat d'or de la literatura catalana. No fou fins al 1912 que Rubió i Lluch perioditzà la història literària catalana en tres grans etapes: l'època nacional (segles XIII-XV), la decadència (segles XV-XVIII) i la Renaixença (segle XIX). La decadència s'iniciava així amb el regnat de Ferran II (1479).

Lluís Nicolau d'Òlwer, deixeble de Rubió i Lluch, a la seva *Literatura catalana: Perspectiva general* (1917) assumia la periodització del seu mestre, però feia iniciar la decadència el 1500, l'ampliava fins al 1833 i la dividia en dos grans períodes, el de *desintegració* (1500-1608) i el de *descomposició* (1608-1833), denominacions que il·lustren prou quina valoració feia Nicolau d'aquests tres segles llargs de la literatura catalana.

La síntesi de literatura catalana de Jordi Rubió i Balaguer, incorporada a la *Historia general de las literaturas hispánicas* (1949-1953) que dirigia Guillem Díaz-Plaja, dedicà una atenció quantitativament important al període modern i es pot considerar el primer esforç seriós d'estudi de la literatura dels segles XVI, XVII i XVIII, amb aportació de material inèdit i visions panoràmiques del context cultural.

La *Història de la literatura catalana* (1964) de Martí de Riquer dedica, en canvi, molt poca atenció als segles XVI i XVII i es limita a esmentar figures com Cristòfor Despuig, Pere Seraffó o el rector de Vallfogona, més aviat de reüll. Una extensió i una valoració que contrasten amb la continuació d'aquesta història al segle XVIII, a cura d'Antoni Comas (1972).

Però ja el 1974 Joan Fuster, a l'entrada «Decadència» de la *Gran enciclopèdia catalana*, llançà la primera proclama en contra de la utilització del terme que definia. Per Fuster, es tractava d'un concepte lícit només si «es relaciona en exclusiva amb el conreu del català en termes comparativament quantitativament i qualitativament» i era més convenient bandejar-lo perquè abraçava un període massa ampli i complex i perquè propiciava les confusions. Fuster recordava que la penetració del castellà era anterior al 1500 i que l'humanisme llatí del Renaixement donà una nova esplendor cultural a l'època i proposava una terminologia més clarificadora: Renaixement, Barroc, Neoclassicisme, Preromanticisme.

Els treballs d'Eulàlia Duran i d'Albert Rossich han estat pioners en la valoració desacomplexada de la literatura catalana d'aquest període, en l'adopció dels termes *Renaixement*, *Barroc* i *Neoclassicisme* i també en la ubicació de la literatura catalana de l'edat moderna en el context de la literatura universal. Aquest és el sentit de la denominació *literatura catalana moderna* en aquest report de recerca.

Cronològicament és útil delimitar un període ampli, que permeti establir connexions entre l'edat mitjana i el Renaixement i entre la Il·lustració i el Romanticisme, més que no ser extraordinàriament restrictiu.

La data que convencionalment utilitzem per marcar l'inici de l'edat moderna a l'àmbit català és el 1474, l'any de la introducció de la impremta, la gran revolució mediàtica de l'època. La importància de l'aparició del mitjà imprès no hauria de demanar gaires justificacions en aquest començament de mil·lenni, a veure com estem a les noves revolucions mediàtiques i a la seva facilitat per formular nous discursos, articular noves formes d'expressió, modificar els hàbits culturals, accelerar la circulació de les idees i, consegüentment, crear nous públics. Encara que els caràcters impresos no atorguin caràcter renaixentista a una obra literària i que la impremta difongués moltes obres encara totalment medievals, començant per la primera obra impresa, *Les obres e trobes en lahors de la Verge Maria*, edició del certamen poètic celebrat a València l'11 de febrer del 1747 sota el patrocini del lloctinent general Lluís Despuig, això no treu que la impremta sigui el fet cultural de més relleu que marca l'inici de l'era moderna. En qualsevol cas, la primera obra literària en català que segueix els paràmetres estètics del Renaixement és força més tardana: *La vesita* de Joan Ferrandis d'Herèdia, representada a la cort valenciana de Germana de Foix entre el 1524 i el 1525.

L'any 1833 marca convencionalment l'inici de la Renaixença a la literatura catalana, tot i que és lícit plantejar-se si realment el punt de partida de la Renaixença és *L'oda a la pàtria* de Bonaventura Carles Aribau i si després d'aquesta data convencional no podem trobar encara elements neoclàssics a la literatura en

català. L'obra de Vicenç Albertí, Josep Arrau, Joan Baptista Escorigüela, Antoni Puigblanch, Josep Robreño, Guillem Roca i Seguí o Vicent Salvà s'explica —potser ja no sempre *només*, però amb tota seguretat *també*— a partir dels codis estètics de l'edat moderna.

3.2. Docència: la literatura catalana moderna als diversos plans d'estudis

El pes de la literatura catalana moderna als plans docents de les universitats catalanes és extraordinàriament fluctuant. La taula 2 recull les assignatures de literatura catalana moderna que ofereixen els diversos plans docents vigents el 2002 i en precisa el caràcter obligatori o optatiu i la seva situació al primer o al segon cicle de l'itinerari curricular.

És important remarcar que l'àmbit literari modern ha quedat definitivament delimitat als nous plans d'estudis de les universitats catalanes: vuit de les nou universitats que ofereixen la titulació en filologia catalana destinen almenys una assignatura específicament a la literatura de l'edat moderna. Als plans d'estudis anteriors al 1996 era habitual que la literatura moderna s'estu-

diés conjuntament amb la del segle XIX, configurant un àmbit menys homogeni, que depassava l'edat moderna. Aquesta situació actualment només s'observa a la UIB.

Pel que fa a la denominació *literatura catalana moderna* també s'ha acabat imposant com a definidor d'aquest àmbit, abans anomenat *literatura de la decadència* o *literatura dels segles XVI-XVIII*: set de les nou universitats designen així la matèria i les altres tres (UIB, URV, UV), tot i parlar de *literatura catalana dels segles XVI-XVIII/XIX*, utilitzen en la definició de l'assignatura o en el programa docent el terme *literatura moderna*.

En canvi, és força menys homogeni el pes docent de la literatura catalana moderna als diferents plans d'estudi: la situació relativament normalitzada de la matèria als plans docents de la UB i la UdG contrasta amb la minsa presència a la UV i la UdL.

La UB, UdG i UOC dediquen dues assignatures obligatòries a l'àmbit literari modern, mentre que la UAB, UA i URV n'hi destinen només una i, sorprenentment, els plans d'estudis de la UV i la UdL no tenen cap assignatura obligatòria que es dediqui ni exclusivament ni parcialment a la literatura catalana moderna. La UIB destina dues assignatures obligatòries a l'àmbit de la literatura catalana dels segles XVI-XIX, una de les quals tracta específicament de la literatura catalana moderna.

TAULA 2
La literatura catalana moderna als diversos plans d'estudis

Universitat	Assignatures obligatòries	Assignatures optatives
UB	Literatura catalana moderna: del Renaixement a la Il·lustració (1r cicle)	Literatura catalana moderna: societat i cultura del Renaixement (2n cicle)
	Literatura catalana: retòriques i poètiques classicistes (2n cicle)	Literatura catalana moderna: la recepció dels corrents il·lustrats (2n cicle)
UdG	Literatura catalana III (1r cicle)	Poesia de l'edat moderna: lírica
	Obres literàries de l'edat moderna (2n cicle)	—
UOC	Literatura catalana moderna I: el Renaixement	—
	Literatura catalana moderna II: Barroc i Il·lustració	
UAB	Literatura catalana moderna	El teatre català del Renaixement al Romanticisme
UA	Literatura catalana moderna I: segle XVI (2n cicle)	Literatura catalana moderna II: segles XVII-XVIII (2n cicle)
URV	Qüestions sobre literatura catalana dels segles XVI-XVIII (1r cicle)	—
UIB	Literatura catalana dels segles XVI-XIX, I (1r cicle)	—
	Literatura catalana dels segles XVI-XIX, II (2n cicle)	
UV	—	Literatura catalana del segle XVI fins al XVIII
UdL	—	Literatura catalana moderna I

Optativament, els estudiants de la UB poden cursar dues assignatures més dedicades a l'àmbit modern; els de la UA, UAB, UdG, UdL i UV, una assignatura, i cap els de la UOC i la URV.

Pel que fa a les assignatures obligatòries, la distribució dels continguts tampoc no és homogènia. La UB dedica la primera assignatura optativa a una visió panoràmica del període (homologable al contingut de l'única assignatura obligatòria de la UAB i la URV) i la segona té un caràcter teòric (sobre les poètiques i retòriques de l'edat moderna i l'aplicació d'aquests paràmetres teòrics a la lectura de textos literaris moderns). La UdG també dedica la primera assignatura obligatòria a una visió panoràmica de tot el període i l'altra obligatòria esdevé un monogràfic sobre diferents textos o gèneres. La UOC, en canvi, distribueix cronològicament les dues assignatures obligatòries i en destina una al Renaixement i l'altra al Barroc i la Il·lustració. L'única assignatura obligatòria de la UA es dedica només a la literatura catalana del Renaixement. La literatura del Barroc i la de la Il·lustració es poden estudiar en una assignatura optativa.

TAULA 3

Professors dedicats a l'àrea de literatura catalana moderna

Universitat	CU	TU/CEU	Altres
UA	—	1	—
UAB	—	1	—
UB	1	2	1 associat
UdG	1	1	1 associat
UdL	—	—	—
UIB	—	1	—
UOC	—	—	2 consultors
URV	—	—	1 associat
UV	—	1	—

CU: catedràtic d'universitat; TU: titular d'universitat; CEU: catedràtic d'escola universitària.

3.3. La recerca: projectes d'investigació, grups consolidats

Un conjunt de prejudicis han frenat en excés l'estudi de la literatura catalana moderna: la manca d'edicions solvents i de monografies sobre la majoria d'obres literàries del període i la manca de panoràmiques generals fan més difícil introduir-se en el període i han dificultat considerablement la docència de la matèria

(taula 3), perquè obliguen el docent a suplir moltes mancances, però al mateix temps sense professors que destinen tota o part de la seva docència a la literatura catalana moderna tampoc no hi ha investigació ni divulgació. És per això que la recerca sobre literatura catalana moderna s'ha centrat en dues úniques universitats, la UB (amb quatre projectes del Ministeri de Ciència i Tecnologia [MCT] i dos grups consolidats del DURSI) i la UdG (amb dos projectes de l'MCT, dos grups consolidats del DURSI i dues xarxes temàtiques), tot i que professors de la UV i la UA estan vinculats a projectes de la UB i que diversos professors de la UIB han publicat monografies rellevants sobre la matèria.

Els projectes finançats sobre literatura catalana moderna (taula 4) han intentat superar aquests prejudicis i suplir les mancances amb grans infraestructures: el *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, dirigit per Eulàlia Duran i depenent dels projectes PB98-1193 i BFF-2002-04197 de la UB, en col·laboració amb l'IEC; el *Repertori bibliogràfic sobre teatre català antic*, dirigit per Albert Rossich i depenent del projecte PB98-0446 de la UdG; i el projecte d'edició crítica i anotació dels «clàssics de l'edat moderna», depenent del projecte BFF2002-02561 i on col·laboren professors de la UB i la UdG.

Aquest conjunt de projectes han permès donar coherència al període, establir críticament els textos, promoure noves línies d'investigació (la història cronològica i la periodització, la historiografia, la retòrica...) i oferir finalment una visió de síntesi de la literatura catalana moderna, a través de dos volums, *Literatura catalana moderna: el Renaixement* (2000) i *Literatura catalana moderna: Barroc i Il·lustració* (2001), a cura de Josep Solervicens i Pep Valsalobre i amb la col·laboració d'Eulàlia Duran i Albert Rossich.

TAULA 4

Projectes subvencionats sobre literatura catalana moderna

Universitat	Projectes MCT	Grups consolidats	Xarxes temàtiques
UB	4	2	—
UdG	2	2	2

3.4. Publicacions, congressos, seminaris

Les publicacions sobre literatura moderna han augmentat quantitativament i qualitativament. Des del 1995 la UdG publica un repertori bibliogràfic biennal de literatura catalana medieval i moderna, coordinat, pel que fa a la part moderna, per Albert

Rossich i Pep Valsalobre (vol. 1-4, 1995-2001). La taula 5 quantifica el nombre d'estudis apareguts entre el 1996 i el 2000.

Tot i que no existeixen col·leccions específicament dedicades a la literatura de l'edat moderna i que col·leccions tan emblemàtiques com «Els Nostres Clàssics» només en comptades ocasions editen obres de més enllà del segle xv, durant aquest període han aparegut edicions crítiques rellevants: les *Cròniques d'Espanya* de Pere Miquel Carbonell, a cura d'A. Alcoberro (1997); una selecció d'epístoles borgianes, *De València a Roma: Cartes triades dels Borja*, a cura de Miquel Batllori (1998); el volum antològic, amb textos inèdits, *Renaixement a la carta*, a cura d'E. Duran i J. Solervicens (1996); les *Poesies catalanes* de Pere Serafí, a cura de J. Romeu (2001); el relat anònim *Viatge a l'infern d'en Pere Porter*, a cura de J. M. Pons i Guri (1999); l'edició de l'*Obra poètica* de Francesc Fontanella, a cura de M. M. Miró (1996) i el *Dietari* de Joaquim Aierdi, a cura de V. J. Escartí (1999). Malgrat tractar-se d'un facsímil, és útil la reproducció de l'edició setcentista de *L'Armonia del Parnàs* de Francesc Vicent Garcia, rector de Vallfogona, amb un pròleg d'Albert Rossich (2000).

Diversos congressos han contribuït a fer avançar els estudis sobre el període. Entre el 1996 i el 1999 es van celebrar tres Col·loquis sobre Art i Cultura a l'Època del Renaixement a la Corona d'Aragó als Reials Col·legis de Tortosa, coordinats per Albert Curto, director de l'Arxiu Històric de les Terres de l'Ebre (les actes es van publicar l'any 2000). Els Col·loquis van permetre posar en relació estudiosos de l'art, la música i la literatura del Renaixement. Fan aportacions sobre la literatura catalana del Renaixement Albert Hauf, Eulàlia Duran, Josep Solervicens, Antoni Lluís Moll Benejam i Esmeralda Sánchez Palacios.

El 1998 es va celebrar a Girona el II Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes de Literatura Catalana Antiga: «Teatre català antic», coordinat per Albert Rossich, Antoni Serrà Campins i Pep Valsalobre (actes publicades a Kassel el 2001). Tracten del teatre català de l'edat moderna Joan Mas i Vives, Josep Lluís Siera, Albert Rossich, Pep Vila, Antoni Serrà Campins, Antoni I. Alomar, Josep Solervicens, Pere Santandreu, Enric Querol, Jaume Lloret, Joan Armangué, Maria Mercè Miró, Gabriel Sansano, Vicent de Melchor, Josefina i Maite Salord i Antoni-Joan Pons.

El 2002 es va celebrar a Girona el IV Col·loqui de la mateixa sèrie, dedicat a «Història i llegenda al Renaixement», dirigit per Mariàngela Villalonga (actes en premsa). El Col·loqui, centrat en la historiografia del Renaixement, va permetre posar en contacte professionals de la literatura catalana i llatina i historiadors. Va articular-se en sis grans blocs temàtics encapçalats per una ponència de caràcter general. El primer dels blocs, encapçalat per la ponència de Jocelyn N. Hillgarth «Els visigots, realitat i llegenda», va tenir com a eix temàtic la historiografia que va generar-se a l'edat mitjana i al Renaixement sobre els reis gots, així com

alguns exemples de la narrativa medieval catalana en el subgènere historiogràfic de les cròniques. El segon dels blocs, entorn de la ponència de Joan F. Alcina «Aventures d'un impressor a Tarragona: Felip Mei i Antoni Agustín», va incidir especialment en el paper que jugaren la impremta i els impressors del segle xvi, i prestà atenció a algunes llegendes sobre cercles i personatges de l'edat mitjana a la Corona d'Aragó. El tercer dels blocs, que va centrar-se en la historiografia en llengua catalana als segles xvi i xvii, va ser introduït per la ponència d'Eulàlia Duran «La funció de les llegendes en la historiografia». L'humanisme europeu en llengua llatina va ser tractat especialment en el quart dels blocs, encapçalat per la ponència de Massimo Miglio «Identitat dell'umanesimo romano». El cinquè dels blocs, que incidí especialment en l'humanisme llatí hispànic i en les llegendes locals que es crearen per influència de l'humanista italià Annio de Viterbo, va ser introduït per la ponència de José María Maestre «Las traducciones alcalaínas del *Opus de rerum Hispaniae memorabilibus* del humanista italiano Lucio Marineo Sículo». El darrer dels blocs va tractar sobretot la relació amb les llegendes que tenen algunes obres de poesia i gramaticals del Renaixement. Va clausurar el congrés la ponència de Francisco Rico «Petrarca, o la vida como leyenda».

Arran del cinquè centenari de la creació de la UV, l'any 2000 es va celebrar a València el congrés internacional «La Universitat de València i l'Humanisme: *Studia humanitatis* i renovació cultural a Europa i al Nou Món», dirigit per Jordi Pérez Durà (actes publicades el 2003). Moltes ponències i comunicacions es van centrar en l'obra de Joan Lluís Vives i en el context cultural de la València del Renaixement. El mateix 2000 es va celebrar a Alcanyís el III Congreso Internacional sobre Humanismo y Pervivencia del Mundo Clásico, coordinat per José M. Maestre.

Sobre l'humanisme renaixentista és important també el recull d'estudis del recentment desaparegut Jozef IJsewijn, *Humanisme i literatura neollatina: Escrits seleccionats* (1996), publicat arran de la concessió del doctorat *honoris causa* per la UV.

Sobre la literatura catalana del Renaixement, a part del ja esmentat *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, dirigit per Eulàlia Duran (1998-2003, 4 v.), cal destacar *Profecia i poder al Renaixement* d'Eulàlia Duran i Joan Requesens (1997), *El diàleg renaixentista: Joan Lluís Vives, Cristòfor despuig, Lluís del Milà, Antoni Agustí* de Josep Solervicens (1997) i *Patriotisme i modernitat a «La fi del comte d'Urgell»* de Mar Batlle (1999).

Sobre el Barroc, cal destacar el volum de Pasqual Mas i Usó *Academias y justas literarias en la Valencia barroca: Teoría y práctica de una convención* (1996), el treball de Miquel Àngel Casanovas Camps *Biblioteques, llibres i lectors: La cultura a Menorca entre la Contrareforma i el Barroc* (2001) i l'aproximació dels escrits memorialístics a cura de Vicent Josep Escartí *Memòria pri-*

vada: *Literatura memorialística valenciana del segle XV al XVIII* (1998).

Sobre la Il·lustració, cal destacar el volum de Maria Paredes *Antoni Febrer i Cardona, un humanista il·lustrat a Menorca (1761-1841)* (1996), el d'Ernest Lluch *La Catalunya vençuda del segle XVIII: Foscors i clarors de la Il·lustració* (1996), les biografies de Gregori Mayans i de Joan Baptista Muñoz, a cura, respectivament, d'Antoni Mestre (1999) i de Nicolás Bas Martín (2000), els volums de Max Cahner *Literatura de la Revolució i la Contra-revolució (1789-1849)* (3 v., 1998-2002), amb abundants materials inèdits, i el lliurament del darrer volum de la cartellera teatral barcelonina que metòdicament ha anat elaborant Maria Teresa Suero Roca (*El teatre representat a Barcelona de 1800 a 1830*, vol. iv, 1997), a la qual cal ara afegir el treball de Josep Maria Sala Valldaura *Cartellera del Teatre de Barcelona (1790-1799)* (1999).

Entre els treballs de síntesi que abracen tot el període, són especialment útils els volums II i III de la *Història de la cultura catalana* dirigida per Pere Gabriel (1996-1997) i els volums *Literatura catalana moderna: el Renaixement* (2000) i *Literatura catalana moderna: Barroc i Il·lustració* (2001), a cura de Josep Solervicens i Pep Valsalobre i amb la col·laboració d'Eulàlia Duran i Albert Rossich.

La UB programa mensualment sessions de literatura catalana moderna en el marc del seminari de literatura catalana medieval i moderna que coordinen Lola Badia i Eulàlia Duran.

TAULA 5
Publicacions de literatura catalana moderna

Any	1996	1997	1998	1999	2000
Edicions de textos	16	8	9	6	11
Estudis/líbrics	12	11	8	21	15
Articles	63	34	21	42	32
Capítols de llibre	13	20	14	44	24

3.5. Balanç

Tot i els dèficits notables que arrossega la docència i la investigació en literatura catalana moderna, entre el 1996 i el 2002 la seva situació s'ha anat solidificant, tot i que és encara millorable.

Seria positiu que totes les universitats catalanes destinessin almenys una assignatura obligatòria a l'àmbit modern, perquè és l'única manera que no es produeixin llacunes en la formació dels

estudiants. En aquest sentit, la situació de la UdL i la UV sembla clarament millorable.

Docència i investigació haurien de mantenir un cert equilibri. En aquest sentit sembla paradoxal que el pes que el pla d'estudis de la UOC concedeix a la literatura catalana moderna no quedi reflectit en la investigació que aquesta universitat promou.

Així les coses la UB i la UdG esdevenen els centres motor de les investigacions sobre aquest àmbit. Per optimitzar els esforços seria positiu trobar instruments que coordinessin més estretament les estratègies d'aquests dos centres.

Les primeres visions de conjunt de la literatura catalana moderna aparegudes el 2000 i el 2001 són instruments útils que haurien de facilitar la docència de la matèria a l'àmbit universitari.

El recorregut selectiu per les millors edicions i monografies del període avala la solidesa dels treballs d'investigació. Queda pendent un esforç similar per divulgar aquestes investigacions a través del format electrònic i d'edicions adreçades al públic no universitari.

4. LITERATURA CATALANA CONTEMPORÀNIA

4.1. Algunes consideracions prèvies

4.1.1. Recerca: renovació i nous reptes

El període 1996-2002 ha representat per als estudis de literatura catalana contemporània un avenç decisiu per a la seva plena incorporació a l'estructura moderna de la recerca, la que es realitza en equip. Això no treu, ans al contrari, afegix, la responsabilitat individual de l'investigador, la seva feina callada davant d'un manuscrit, d'un text publicat o inèdit, davant de materials d'hemeroteca o històrics; el que fa és incorporar la col·laboració, el contrast i la crítica en el mateix procés i multiplicar-ne, així, els resultats, tot i que, molt sovint, aquests apareguin sota la responsabilitat d'una signatura individual.

La constitució de grups de recerca o millor, de grups al voltant de projectes concrets de recerca, ha donat coherència als equips de professors universitaris. La vella imatge del docent que exerceix impartint classes i abandonant tot seguit la universitat ha passat venturosament a la història. Cert que molt sovint les biblioteques i hemeroteques universitàries, creades majoritàriament en aquests darrers anys, no tenen fons suficients per donar resposta a les necessitats de la recerca en el nostre àmbit. Una biblioteca d'humanitats, dotada amb fons històrics i contemporanis que sigui útil als investigadors, resultaria molt més cara: impossible de reunir. Per això, quan s'afirma que la recerca en l'àmbit filològic en té prou amb un ordinador i amb la paciència de l'investigador,

s'estan tergiversant els fets. Cada vegada més calen mitjans i instruments que cal elaborar de cap i de nou. Al llibre, a la revista, s'hi han afegit molts altres mitjans absolutament indefugibles. I cal que la universitat els ofereixi, aquests mitjans, perquè és dins la universitat que es pot garantir el rigor i els resultats d'una feina com aquesta. Treballar dins la universitat no vol dir fer-ho al marge de la societat ni al marge dels corrents universals. Al contrari: ha de ser un camí d'integració.

La investigació, en efecte, actualment es fa i s'ha de fer en relació amb tot el que s'està investigant arreu del món. Això és i ha estat inqüestionable al llarg dels temps: en l'àmbit filològic, sempre —i prou ho pot certificar qualsevol aproximació a la història literària des de la literatura comparada— s'ha investigat en estreta connexió, tant pel que fa a la metodologia com als resultats, en contacte amb els grans centres de recerca. Però ara com mai hem entrat en l'època de la globalització, en la societat de la informació i dins d'aquest món ja no es tracta de prendre actituds passives, com a simples receptors. Cal que ens hi fem presents, que ens convertim en agents, en actors, que intervinem en allò que fan els altres. Per això existeixen les noves tecnologies: el gran repte que se'ns presenta és la seva plena utilització en el nostre àmbit: els estudis literaris. Perquè, avui, la investigació troba instruments importantíssims a Internet i utilitza Internet per donar a conèixer els seus resultats, i fins i tot els mitjans tradicionals, els llibres, les revistes i els congressos, surten reforçats gràcies a la xarxa. I si nosaltres accedim a allò que s'investiga a les universitats franceses o americanes gràcies a les noves tecnologies, em sembla urgentíssim que, per la nostra banda, ens plantegem entrar en aquestes plataformes, d'una banda, perquè també els altres sàpiguen què fem nosaltres i, de l'altra, perquè la realitat cultural que ens envolta i que és objecte preferent de la nostra recerca se situï d'una vegada per totes costat per costat de les altres realitats culturals. Si no és així, acabarem, com ens està passat, envaïts, colonitzats.

4.1.2. La literatura catalana contemporània

L'objecte d'aquest apartat del report és la recerca en literatura catalana contemporània, és a dir, els segles XIX i XX, a les universitats dels Països Catalans. Tal com veurem, en aquests anys s'han celebrat grans fites que, d'una manera o altra, han mogut a l'únison totes les universitats. Em refereixo, en concret, a la sèrie de congressos que es van celebrar amb l'epígraf general «El segle romàntic» el 1995, que encara van anar repercutint el 1996 i els anys següents. Podríem, també, referir-nos a algunes commemoracions en les quals la recerca ha fet costat a la vida cultural ciutadana, com són els casos de l'Any Pla o l'Any Verdguer. Cal esmentar, també, la intensa col·laboració entre les diferents universitats (en la constitució de grups de recerca, en les xarxes

temàtiques, en la celebració de congressos, etc.), però, al mateix temps, la clara especialització de les diferents universitats, cadascuna de les quals ha anat trobant el seu espai específic, tant en els camps de recerca com en els mètodes. Ambdues coses cal anotar-les com a fets positius. Com ho és també, en general, els bons resultats que s'han anat produint. En aquests darrers trenta anys, d'ençà que la recerca en literatura catalana contemporània ha entrat a les universitats, s'ha aprofundit i s'ha renovat de cap i de nou el nostre coneixement: s'han revisat valors i se n'han descobert de nous, s'han reestructurat els períodes i els moviments, s'ha aprofundit en espais que eren del tot desconeguts i s'han aplicat nous mètodes amb resultats més que remarcables. El mal, però, és que no s'han aprofitat prou les plataformes per fer que tot allò que s'està fent dins les universitats sigui conegut i valorat pel conjunt social. L'expansió editorial d'aquests darrers anys ha cercat l'èxit fàcil i immediat, però no ha invertit a llarg termini, de manera que la recerca universitària ha vist considerablement estroncades les vies de publicació. Actualment, de fet, només una editorial, les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, continua apostant, amb tots els vents en contra, per servir la recerca humanística. I això és servir la societat. Potser es podria fer esment, també, de l'Enciclopèdia Catalana. Són excepcions: la recerca només pot arribar al públic quan es trivialitza o ofereix, ni que sigui artificialment, algun aspecte escandalós, que interessi els mitjans de comunicació.

És cert que, potser, en aquests moments en què la quantitat d'estudiants que es proposen d'entrar als departaments de filologia catalana ha disminuït tan considerablement, en bona part per culpa de com s'ha organitzat l'ensenyament secundari, ens convé més que mai restablir els ponts de comunicació amb la societat. Entre d'altres coses perquè, davant de la futura aplicació dels Plans de Bolonya, és possible que la nostra àrea en surti fortament perjudicada. Al capdavant, amb un Estat que no reconeix, de fet, la diversitat cultural i una Europa que depèn dels estats, tot allò que té a veure amb el català té molts problemes per aconseguir la seva plena equiparació. Ho demostra l'absència de fons europeus en el finançament de la recerca en la nostra àrea. Hom ens pot dir que no s'hi ha optat. Les condicions, tanmateix, per optar-hi limiten considerablement les possibilitats d'èxit.

4.2. Professorat: la docència

En general, en aquest període les plantilles de professorat s'han mantingut estables. L'única excepció ha estat la UdL, amb la incorporació de nou professorat provinent d'altres universitats que, probablement, aportarà en el futur noves orientacions a les que definien ja el Departament. També els plans d'estudi s'han

TAULA 6
Professorat de literatura catalana contemporània

	CU	TU	CEU	TEU	Ajudants	Associats	Altres
UA	1	3	—	—	1	—	—
UAB	2	7	1	3	1	1	—
UB	1	6	—	—	—	—	—
UdL	—	3	1	2	—	1	—
UdG	—	2	—	—	—	—	—
UIB	2	5	—	1	1	2	—
UJI	2	3	—	—	1	1	—
UOC	—	4	—	—	1	—	4
UPF	1	2	—	—	—	2	—
URV	—	5	—	—	—	5	—
UV	2	1	—	2	—	—	—
UVic	—	6	—	—	1	—	—
<i>Total</i>	11	47	2	8	6	12	4

mantingut estables i, en general, s'ha manifestat la tendència a organitzar, cada universitat, el seu propi programa de doctorat, fins i tot en les universitats petites, que ho han fet cercant des de l'interdisciplinarietat o, excepcionalment (Lleida i Tarragona), col·laborant en un mateix programa. No puc evitar, però, d'assenyalar que aquesta atomització haurà de ser probablement corregida en els anys que s'acosten. En tot cas, el segle XXI ens ha portat una nova conjuntura que obliga a repensar les coses. Feta aquesta consideració, passo a descriure les plantilles i la docència de literatura catalana contemporània de cada centre, seguint l'ordre alfabètic de les universitats (taula 6).

4.2.1. *Universitat d'Alacant*

Enquadrada dins el Departament de Filologia Catalana, la UA compta amb cinc professors dedicats a la literatura catalana contemporània. Són: Lluís Alpera (titular d'universitat), Enric Balaguer (catedràtic d'universitat), Carles Cortés (titular d'universitat), Joaquim Espinós (titular d'universitat) i M. Àngels Francés (ajudant).

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. Les assignatures que s'ofereixen de literatura catalana contemporània són les següents: dins el primer cicle, Literatura catalana II (12 crèdits) i, dins el segon cicle, Literatura catalana contemporània I (6 crèdits), Literatura catalana contemporània II, Literatura catalana contemporània III (6 crèdits) i les optatives La poesia contemporània al País Valencià I (6 crèdits) i Cinema i literatura (6

crèdits). Dins la carrera d'humanitats, disposen del 50 % d'una Literatura catalana (12 crèdits) de primer cicle, una Literatura catalana comparada (6 crèdits) de segon cicle i l'optativa Literatura catalana actual (4,5 crèdits).

Ofereix un programa de doctorat conjunt de filologia catalana.

4.2.2. *Universitat Autònoma de Barcelona*

La literatura catalana contemporània compta, a la UAB, amb un total de quinze professors: Jaume Aulet Amela (titular d'universitat), Josep Maria Balaguer Sancho (titular d'universitat), Maria Campillo Guajardo (titular d'universitat), Enric Cassany i Cels (catedràtic d'escola universitària), Jordi Castellanos Vila (catedràtic d'universitat), Josepa Gallofré Virgili (titular d'universitat), Manuel Jorba i Jorba (catedràtic d'universitat), Joaquim Martí Mainar (titular d'escola universitària), Víctor Martínez-Gil (titular d'universitat), Ramon Panyella Ferreres (titular d'escola universitària), Josep Paré Jiménez (associat), Eulàlia Pérez Vallverdú (titular d'escola universitària), Lluís Quintana Trias (titular d'universitat), Núria Santamaria (ajudant de facultat) i Francesc Xavier Vall i Solaz (titular d'universitat). Va comptar amb Alan Yates com a professor visitant l'any 1997.

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. Als plans d'estudi que van ser vigents entre el 1996 i el 2002, l'especialitat ha tingut les assignatures següents: dins el primer cicle, una Literatura catalana I (10 crèdits), una Literatura catalana II (5 crè-

dits), una Literatura catalana del segle XIX (5 crèdits) i, en part, les Pràctiques de filologia (5 crèdits). Dins el segon cicle hi ha Poesia catalana del segle XX (I) (10 crèdits), Novella catalana del segle XX (I) (10 crèdits) i les optatives Poesia catalana del segle XIX (5 crèdits), Poesia catalana del segle XX (II) (5 crèdits), Poesia catalana del segle XX (III) (5 crèdits), Novella catalana del segle XX (II) (5 crèdits), Narrativa catalana del segle XIX (10 crèdits), Narrativa catalana del segle XX (5 crèdits), Literatura catalana aplicada (5 crèdits), Literatura catalana: moviments (5 crèdits), Teatre català II i Crítica literària catalana. Algunes de les optatives no s'ofereixen cada any.

Imparteix, a més, a la Facultat de Ciències de l'Educació, Literatura catalana I, Literatura catalana II i Textos literaris catalans, totes de 4 crèdits; a l'especialitat d'humanitats, Literatura catalana (6 crèdits) i Literatura catalana i espanyola actuals (5 crèdits); a la Facultat de Traducció i Interpretació, una Literatura catalana (5 crèdits); i a periodisme, Literatura catalana contemporània (5 crèdits) i Llenguatge d'especialitat en català: literatura (5 crèdits).

Té, a més, un programa de doctorat de literatura catalana, format bàsicament per professorat i assignatures de literatura catalana contemporània, bé que amb la possibilitat d'especialitzar-se en literatura catalana medieval.

4.2.3. Universitat de Barcelona

La literatura catalana contemporània compta, a la UB, amb un total de set professors: Rosa Cabré Monné (titular d'universitat), Glòria Casals Nogués (titular d'universitat), Pere Farrés Arderiu (titular d'universitat), Marina Gustà Martorell (titular d'universitat), Joaquim Molas Batllori (catedràtic d'universitat), Josep Murgades Barceló (titular d'universitat), Antònia Tayadella Oller (titular d'universitat).

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. Als plans d'estudi, l'especialitat té les assignatures següents: dins el primer cicle, obligatòries, Literatura catalana contemporània: del Modernisme al 1939 I (6 crèdits), Literatura catalana contemporània: Romanticisme i Realisme (6 crèdits); i, optatives, Literatura catalana: anàlisi de textos. Poesia i teatre (6 crèdits), Literatura catalana: anàlisi de textos. Prosa narrativa (6 crèdits), Literatura catalana: metodologies (6 crèdits). Al segon cicle, obligatòria, Literatura catalana contemporània: 1939-1975; i, optatives, Literatura catalana contemporània: els coetanis (6 crèdits), Literatura catalana contemporània: segle XIX: gèneres i estètiques (6 crèdits), Literatura catalana contemporània: segle XIX: autors (6 crèdits), Literatura catalana contemporània: segle XX: autors (6 crèdits), Literatura catalana: història de la crítica contemporània (6 crèdits).

Ha tingut, durant aquest període, els programes de doctorat següents: «La literatura catalana, entre les propostes teòri-

ques i la pràctica» (biennis 1995-1997 i 1998-2000) i «Literatura catalana: propostes teòriques i pràctica. Del segle XIII al XX» (bienni 2000-2002).

4.2.4. Universitat de Lleida

A la UdL, el 2002, amb les incorporacions que hem esmentat més amunt, la literatura catalana contemporània compta amb set professors: Manel Barberà i Ferré (associat), Maria Pau Cornadó i Teixidó (titular d'escola universitària), Josep Maria Domingo i Clua (titular d'universitat), Xavier Macià i Costa (titular d'universitat), Jordi Malé i Peguerols (titular d'escola universitària), Núria Perpinyà i Filella (titular d'universitat) i Joan Ramon Veny i Mesquida (catedràtic d'escola universitària).

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. L'especialitat té les assignatures següents: al primer cicle, Literatura catalana contemporània I (6 crèdits), Literatura catalana contemporània II (6 crèdits), Literatura catalana: monografies I (3 crèdits), Literatura catalana: monografies II (4,5 crèdits), Literatura catalana del segle XIX I (6 crèdits); al segon cicle, Literatura catalana contemporània III (6 crèdits), Literatura catalana contemporània IV (6 crèdits), Literatura catalana contemporània V (6 crèdits), Literatura catalana contemporània VI (6 crèdits), Literatura catalana: monografies III (3 crèdits), Literatura catalana del segle XIX II (6 crèdits), Literatura catalana del segle XIX III (6 crèdits).

Dins el tercer cicle, participa en el Programa Interuniversitari de Doctorat «Llengua i literatura: identitat i estandardització» (curs 2001-2002).

4.2.5. Universitat de Girona

Enquadrada en el Departament de Filologia i Filosofia, la literatura catalana contemporània compta, a la UdG, amb dos professors: Margarida Casacuberta i Rocarols (titular d'universitat) i Xavier Pla Barbero (titular d'universitat).

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana en què trobem les assignatures següents de l'especialitat, totes obligatòries: en el primer cicle, Literatura catalana I (contemporània) (9 crèdits), Literatura catalana del segle XX (6 crèdits); i, en el segon cicle, Narrativa catalana del segle XX. Conte (6 crèdits). S'ofereix, a més, l'optativa Teatre català del segle XX (6 crèdits).

Participa en el programa de doctorat «Teoria i cultura contemporànies» (1998-2002).

4.2.6. Universitat de les Illes Balears

Enquadrat dins el Departament de Filologia Catalana, el professorat que imparteix assignatures de literatura catalana contemporània a la UIB és el següent: Joan Alegret Llorens (catedràtic d'universitat), Joan Mas Vives (catedràtic d'universitat), M. de la Pau Janer Mulet (titular d'universitat), Damià Pons Pons (titular

d'universitat), Pere Rosselló Bover (titular d'universitat), Caterina Valriu Llinàs (titular d'universitat), Jaume Guiscafré Danús (titular d'escola universitària), C. Mercè Picornell Belenguer (ajudant d'escola universitària), Ramon Díaz Villalonga (associat), Margalida Pons Jaume (titular d'universitat), Bàrbara Sagrera Antich (ajudant d'escola universitària) i Gabriel Sampol Fullana (associat).

S'imparteix la llicenciatura de filologia catalana, dins la qual consten les assignatures de literatura catalana contemporània següents: obligatòries de primer cicle, Literatura catalana del segle xx I (6 crèdits) i Comentari de textos literaris catalans (6 crèdits); optatives de primer cicle, Introducció a la narrativa catalana (9 crèdits) i Introducció a la poesia catalana (9 crèdits); obligatòries de segon cicle, Literatura catalana dels segles XVI-XIX (6 crèdits), Literatura catalana del segle xx II (6 crèdits), Poesia catalana (9 crèdits), Narrativa catalana (9 crèdits) i Teatre català (9 crèdits).

Participa en el programa de doctorat del Departament i organitza un curs de postgrau: Curs d'especialista universitari en teatre català contemporani. Història, escriptura, dramaturgia, direcció i crítica.

4.2.7. Universitat Jaume I

Enquadrat dins el Departament de Filologia i Cultures Europees, el professorat de literatura catalana contemporània de la UJI de Castelló és el següent: Manuel Garcia Grau (associat) Lluís Meseguer (catedràtic d'universitat), Joan Francesc Mira (titular d'universitat), Joan Peraire (associat), Vicent Salvador (catedràtic d'universitat). També, enquadrats dins el Departament de Traducció i Comunicació, Josep R. Guzman (titular d'universitat), Josep Marco (titular d'universitat) i Heike van Lawick (ajudant).

Els estudis de literatura catalana contemporània s'ofereixen dins la llicenciatura en filologia anglesa, dins la diplomatura de mestre i dins la llicenciatura de traducció i interpretació. Es concreten en les assignatures optatives següents: dins la titulació de filologia anglesa, Literatura catalana I (6 crèdits); dins la titulació de mestre, Literatura catalana II (4 crèdits), Els nous llenguatges literaris catalans (6 crèdits), Dramaturgia i història del teatre (4 crèdits); i, dins la titulació de traducció i interpretació, Cultura i societat de les comunitats catalanoparlants (3 crèdits).

Participa en el programa de doctorat «Estudis sobre el discurs en llengua catalana».

4.2.8. Universitat Oberta de Catalunya

Enquadrada dins els estudis d'humanitats i filologia, la UOC compta amb els següents professors propis: Joan Elies Adell Pitarx, Laura Borràs Castanyer, Roger Canadell Rusiñol i Jaume Subirana Ortín, a més dels consultors Isabel Clara Moll Soldevi-

la (ajudant de recerca), Carme Arenas Noguera, Lluís Busquets Grabulosa, Jordi Malé i Manel Ollé.

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. La literatura catalana contemporània hi és present amb les següents assignatures obligatòries de primer cicle, Literatura catalana contemporània I (6 crèdits) i Literatura catalana contemporània II (6 crèdits); amb l'obligatòria de segon cicle Literatura catalana: teoria i crítica (6 crèdits) i l'optativa Poesia catalana actual (4,5 crèdits).

Participa en el seminari Cibercultura del Programa de Doctorat Internacional en Societat de la Informació i el Coneixement.

4.2.9. Universitat Pompeu Fabra

Enquadrat al Departament d'Humanitats i al de Traducció i Interpretació, el professorat de literatura catalana contemporània de la UPF és el següent: Enric Gallén Miret (catedràtic d'universitat), Narcís Garolera Carbonell (titular d'universitat), Miquel Maria Gibert Pujol (associat), Manel Ollé Rodríguez (associat) i Marcel Ortín Rull (titular d'universitat).

La literatura catalana contemporània és present a la titulació d'humanitats en una assignatura general de primer cicle, obligatòria, Literatura catalana (5 crèdits), i, a segon cicle, dins l'especialització en literatura es fa la concessió de dues optatives, Literatura catalana A (5 crèdits) i Literatura catalana B (5 crèdits). A la titulació de traducció i interpretació trobem una Literatura catalana (2 crèdits) per a estrangers.

A la titulació d'humanitats participa en el programa de doctorat en humanitats («Art, literatura i pensament») amb l'assignatura La literatura de viatges en els segles XIX i XX (4 crèdits). A la titulació de traducció i interpretació prenen part en el programa de doctorat «Comunicació multilingüe: estudis de traducció, literatura i lingüística» amb les assignatures Descripció, crítica i comparació de les traduccions literàries (4 crèdits) i La recepció literària: aproximació interna (3 crèdits).

4.2.10. Universitat Rovira i Virgili

La literatura catalana contemporània compta, a la URV, amb deu professors. Són: Magí Sunyer Molné (titular d'universitat), Carme Oriol Carazo (titular d'universitat), Montserrat Palau Vergés (titular d'universitat), Josep Maria Pujol Sanmartín (titular d'universitat), Margarida Aritzeta Abad (titular d'universitat), Montserrat Corretger Sáez (associada), Jesús Francesc Massip Bonet (associat), Àlex Broch Huesa (associat), Joan Elies Adell (associat) i Rosa Pagès Pallisé (associada).

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. S'imparteixen les assignatures següents: al primer cicle, obligatòries, Literatura catalana contemporània I i Literatura catalana contemporània II (6 crèdits) i, optatives, Monografies literàries catalanes (6 crèdits) i Introducció als mètodes de la literatura catalana

comparada (6 crèdits); al segon cicle, obligatòries, Literatura catalana contemporània III (6 crèdits) i Literatura catalana del segle XIX (12 crèdits), i, optatives, Història del teatre català (6 crèdits), Literatura catalana comparada (6 crèdits), Literatura catalana i gènere (6 crèdits), Literatura catalana contemporània IV (6 crèdits) i Literatura catalana actual (6 crèdits).

Dins el tercer cicle, participa en el Programa Interuniversitari de Doctorat «Llengua i literatura: identitat i estandardització» (curs 2001-2002).

4.2.11. Universitat de València

Enquadrat dins el Departament de Filologia Catalana, el professorat de literatura catalana de la UV és el següent: M. Assumpció Bernal Giménez (titular d'escola universitària), Ferran Carbó Aguilar (catedràtic d'universitat), Carme Gregori Soldevila (titular d'escola universitària), Ramon X. Rosselló Ivars (titular d'universitat) i Vicent Simbor Roig (catedràtic d'universitat).

S'imparteix la llicenciatura en filologia catalana. S'hi ofereixen les assignatures següents: al primer cicle, Literatura catalana contemporània (10 crèdits), Introducció a l'anàlisi de la narrativa i la poesia catalanes (10 crèdits) i Introducció a l'anàlisi del teatre català (5 crèdits) i, a segon cicle, Literatura catalana del segle XX (10 crèdits), totes aquestes obligatòries. Les assignatures optatives són: Literatura catalana actual, Literatura catalana comparada, Literatura catalana del segle XIX, Anàlisi de la poesia catalana, Literatura catalana per a infants i joves, Narrativa catalana del segle XX, Novel·la catalana actual, Novel·la catalana des de 1939 a 1968, Novel·la catalana des del Modernisme a 1939, Poesia catalana actual, Poesia catalana des del Modernisme a 1939, Teatre català actual, Teatre català del segle XX, Narrativa catalana actual i Poesia catalana des de 1939 a 1968.

Participa en el programa de doctorat «Llengua i literatura catalanes».

4.2.12. Universitat de Vic

Enquadrada dins la Facultat d'Educació, compta amb el professorat següent: Francesc Codina i Valls (professor titular), Maria Carme Bernal i Creus (professora titular), Carme Rubió i Larramona (professora titular), M. Àngels Verdaguer (ajudant). I, dins la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació, compta amb Manuel Llanas i Pont (professor titular), Ramon Pinyol i Torrents (professor titular) i Ricard Torrents i Bertrana (professor titular).

La literatura catalana contemporània és present als plans d'estudi de la Facultat d'Educació, on s'imparteixen les assignatures següents: Literatura infantil (4,5 crèdits), obligatòria de la diplomatura d'educació infantil; Literatura i didàctica de la literatura (6 crèdits), Tallers literaris (6 crèdits) i Literatura i societat

(6 crèdits), optatives. Dins el segon cicle de la llicenciatura de traducció i interpretació, s'imparteixen les següents assignatures optatives: Literatura catalana (contemporània) (6 crèdits), Literatura i traducció (3 crèdits) i La traducció a Catalunya (3 crèdits).

Participa també en el programa de doctorat «Metodologia i anàlisi de la traducció» amb l'assignatura Traducció i recepció literària en la Catalunya contemporània (6 crèdits).

4.3. Grups de recerca

4.3.1. Organització, projectes i activitats de recerca

Resulta impossible ressenyar amb la mínima precisió l'abundant i diversificada producció de recerca de les universitats dels Països Catalans en literatura catalana contemporània en un període tan productiu com el que va del 1996 al 2002, un període que s'ha caracteritzat, justament, per l'estabilitat en la vida departamental i per la potenciació de les activitats d'investigació, resultat de l'organització en grups i projectes competitius. Tanmateix, resseguirem, departament per departament, l'activitat investigadora en l'àmbit de la literatura catalana contemporània.

El Grup de Recerca de Literatura Contemporània de la UA, amb Enric Balaguer com a investigador principal i amb quatre altres investigadors, ha treballat fonamentalment entorn de la literatura autobiogràfica, una línia dins la qual ha organitzat, el 1999 i el 2001, sengles congressos sobre literatura autobiogràfica, el primer «Història, memòria i construcció del subjecte» (les actes, amb aquest mateix títol, van ser editades el 2001) i, el segon, «La construcció del subjecte femení» (amb les actes editades el 2002). Cal destacar, d'aquest grup, els estudis d'Enric Balaguer reunits a *Ressonàncies orientals* (1999) i *Contra la modernitat i altres quimeres* (2002) i l'estudi de Joaquim Espinós sobre Agustí Bartra (*La imaginació compromesa: L'obra d'Agustí Bartra*, 1999). Així mateix, ha publicat estudis sobre Enric Valor, Mercè Rodoreda, Xavier Benguerel, Lluís Ferran de Pol, Vicent Andrés Estellés, Joan Fuster, Maria Aurèlia Capmany, Ferran Torrent i Isabel-Clara Simó, entre d'altres. Ha elaborat, a més, el banc de dades bibliogràfiques *Literatura valenciana actual* (<<http://www.mmlab.ua.es/lletraferit/>>) i participa en la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle XX, que ha estat vigent entre el 1997 i el 2000 (1996XT 00038; 1998XT 00036). Ha participat, també, en la Xarxa Temàtica d'Anàlisi del Discurs i Nous Llenguatges (2001 i 2002).

La UAB ha tingut, en aquest període, dos projectes finançats pel Ministeri d'Educació i Ciència. Són: «Història i crítica de la novel·la a Catalunya (1862-1939)» (PB94-0710); «La novel·la

catalana contemporània. Història i crítica», PB98-0881, que han reunit, el primer, dinou investigadors i catorze el segon. Ha continuat la seva coordinació amb els grups de recerca de literatura contemporània de la UPF i la UdG, que s'han incorporat al Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània (GELCC), reconegut com a grup de recerca consolidat ja des del 1995 (1995GR-00607) i en convocatòries posteriors: 1996SGR-00085, 1998SGR-00066, 2000SGR-00048 i, finalment, 2001SGR-00149. Disposa del Servei d'Informació Bibliogràfica de Llengua i Literatura Catalanes, que elabora el Programa Traces, actualment consultable dins el Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques Universitàries de Catalunya (adreça: <<http://www.cbuc.es/lleca/>>). Ha encapçalat la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx, que ha estat vigent entre el 1997 i el 2000 (1996XT 00038; 1998XT 00036), que ha reunit bona part de les universitats que apareixen ressenyades en aquest informe i alguns dels seus investigadors han format part de la Xarxa Temàtica la Renaixença, que encapçala la UB. Igualment, ha format part del Seminari d'Estudi de les Literatures Ibèriques (amb el qual va col·laborar en l'organització del Congrés Internacional Álvaro Cunqueiro a Catalunya, novembre del 2001), del Centre d'Estudis del Franquisme i la Democràcia (CEFID), amb aportacions al congrés «Els camps de concentració i el món penitenciari a Espanya durant el franquisme» (2002), i el 2001 va establir un Conveni de col·laboració per a l'estudi de «L'exili català del 1939. Política, cultura i literatura» amb la Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autònomic i Locals (Ajuntament de Barcelona). El Grup ha organitzat el Simposi Internacional Pere Calders i el seu Temps (novembre 2000), paral·lelament amb l'exposició «Calders. Els miralls de la ficció», celebrada al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Ha col·laborat, amb el grup GEXEL, del Departament de Filologia Hispànica de la UAB, en l'organització del congrés «60 anys després. Les literatures de l'exili republicà de 1939. Segon Congrés Internacional» (1999) i, amb la UB i la UPF, ha organitzat el Simposi Montserrat Roig. 1946-1991: Deu Anys Després (2002). A més, Manuel Jorba, reincorporat després de dirigir durant nou anys la Biblioteca de Catalunya, actua com a comissari de les exposicions «Verdaguer. Un geni poètic» i «Verdaguer: edicions i editors», les dues dins els actes de l'Any Verdaguer (2002). Cal destacar, deixant de banda l'activitat dels investigadors d'altres universitats que col·laboren al GELCC, la participació de molts investigadors del Grup, a la *Història de la cultura catalana* de Pere Gabriel (dir.) (M. Jorba, J. Castellanos, J. Aulet, J. M. Balaguer i M. Campillo) i a la *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans* de Borja de Riquer (dir.) (E. Pérez, Vallverdú, Josepa Gallofré, J. M. Balaguer, M. Campillo, V. Martínez-Gil). Cal destacar, també, la participació d'investigadors del Grup en l'edició crítica de les

Obres completes de Salvador Espriu, dirigida per Rosa Delor i coordinada per Gabriella Gavagnin i Víctor Martínez-Gil, aquests dos responsables de l'edició d'*Aspectes* (1998). Núria Santamaria es va fer càrrec de l'edició de *Ronda de Mort a Sinera: Les veus del carrer: D'una vella i encerclada terra* (2000). Esmentem, també, els reculls d'estudis diversos de J. Castellanos (*Literatura, vides, ciutats, 1997*, i *Intellectuals, cultura i poder*, 1998); l'*Antologia de la poesia noucentista* (1997) de J. Aulet; *El naixement de l'iberisme catalanista* (1997) de Víctor Martínez-Gil; els estudis entorn de la literatura dels anys trenta de Josep M. Balaguer (Grup de Sabadell, J. V. Foix, etc.); els estudis de Maria Campillo sobre la literatura de la guerra i de la postguerra i exili, amb especial menció de *La cultura catalana en el primer exili (1939-1940): Cartes d'escriptors, intellectuals i científics*, en col·laboració amb Francesc Vilanova; de Xavier Vall, a més dels seus estudis sobre l'existencialisme a Catalunya, *Antoni de Bofarull: Poemes. Estudi i edició* (1996); d'Enric Cassany, l'edició, amb Antònia Tayadella, de *Miquel i Badia, crític literari al «Diario de Barcelona» (1866-1899)* (2002); l'estudi *La veu misteriosa: La teoria literària de Joan Maragall* (1996), de Lluís Quintana; entre d'altres.

La UB ha tingut, en aquest període, diversos projectes. El primer girava entorn de la figura de Joaquim Molas com a investigador principal, va ser «Panorama de las ideas estético-literarias en Cataluña en los siglos xix y xx» (PS95-0210), del 1996 al 1999. Els projectes posteriors marquen dues tendències en la recerca: d'una banda, l'estudi del realisme i del naturalisme, uns corrents que tenen el projecte «Recepció del Positivisme en la literatura catalana (1868-1898)» (PB98-1181), del 1999 al 2002, amb Rosa Cabré com a investigadora principal i que integrava també investigadors de la URV. D'altra banda, un corrent lliurat a l'estudi històric i de grans figures de la Renaixença que treballa en estreta col·laboració amb els estudiosos del segle xx, col·laboració que es concreta en el projecte «Ecdòtica: problemes, mètodes i aplicació a la literatura catalana» (BFF2000-0751), vigent del 2000 al 2003, amb Josep Murgades com a investigador principal, i Glòria Casals, Pere Farrés, Marina Gustà, Antònia Tayadella i Joan Ramon Veny —aquest últim de la UdL— com a investigadors. Cal destacar que Joaquim Molas, que va encapçalat el Grup fins que es va jubilar el 2000, va ser guardonat amb el Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca en la convocatòria del 2001, i també la importància de Molas en el disseny de la sèrie de col·loquis celebrats el 1995-1996 sota l'epígraf general «El segle romàntic», que reportem més avall. També, per part del mateix Joaquim Molas, el disseny i la presidència del comitè científic del congrés internacional «1898: entre la crisi d'identitat i la modernització», celebrat a Barcelona sota els auspicis de la Generalitat de Catalunya el 1998 (amb les actes

publicades el 2000). Cal destacar que el Grup ha encapçalat la Xarxa Temàtica la Renaixença (1999XT00008 i 2001XT 00008), amb Joaquim Molas inicialment i Pere Farrés posteriorment com a investigadors principals. També cal posar en relleu la diversificada participació de J. Molas en la *Història de la cultura catalana* de Pere Gabriel (dir.) i l'edició, dins aquest període, d'*Obra crítica II: l'ofici de llegir* (1999). En les activitats del Grup i, sobretot, de Joaquim Molas i Pere Farrés, cal citar la dedicació a la figura i l'obra de Jacint Verdaguer (amb, entre d'altres, l'edició crítica de *L'Atlàntida*, 2002, a cura de Pere Farrés). Cal assenyalar, també, els estudis de Rosa Cabré sobre Josep Yxart i, en general, sobre el naturalisme; els de Josep Murgades sobre el Noucentisme, l'antinoucentisme i sobre Eugeni d'Ors; els de Glòria Casals sobre Maragall (especialment amb *Poesia. Edició crítica*, 1998); els de Marina Gustà sobre Josep Pla i Mercè Rodoreda; els de Jordi Malé sobre Carles Riba; i els de Pere Farrés sobre Víctor Balaguer i Miquel Martí i Pol. Finalment, la participació de Glòria Casals i Marina Gustà a la *Història de Barcelona: El segle XX* (1997). El Grup ha participat també en la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx (1996XT 00038; 1998XT 00036).

Els components del grup de Girona han centrat la seva recerca fonamentalment en l'estudi de la literatura i la cultura catalanes del tombant del segle XIX i XX (Santiago Rusiñol i el teatre modernista, Víctor Català, Joan Puig i Ferrater, Narcís Oller, Francesc Matheu, Marià Vayreda) i en la novel·la catalana de l'exili i de la postguerra (Josep Pla, Eugeni d'Ors, Eugeni Xammar, Joan Sales, Mercè Rodoreda). Cal destacar l'organització del col·loqui «Josep Pla, memòria i escriptura», el 1997, dins dels actes de l'Any Pla (*Josep Pla, memòria i escriptura: Actes del col·loqui de l'Any Pla*, 2001). L'organització, també, de les jornades d'homenatge a Aurora Bertrana (1999). Cal destacar, de les activitats dels investigadors del grup, la publicació de Margarida Casacuberta *Santiago Rusiñol: vida, literatura i mite* (1997) i la coordinació del catàleg de l'exposició *Els jardins de l'ànima de Santiago Rusiñol / Los jardines del alma de Santiago Rusiñol* (1999). També, per part de Xavier Pla (guardonat amb una Distinció per a la Promoció de la Recerca per part de la Generalitat de Catalunya el 2001), l'estudi *Josep Pla: Ficcio autobiogràfica i veritat literària* (1997) i l'organització, també dins dels actes de l'Any Pla, de l'exposició «Josep Pla. La diabòlica mania d'escriure». Xavier Pla s'ha responsabilitzat de l'edició del *Glosari 1906-1907*, «Obra Catalana d'Eugeni d'Ors; 2» (1998) i *Glosari 1908-1909*, «Obra Catalana d'Eugeni d'Ors; 3» (2001), d'Eugeni d'Ors. Han participat en la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx.

El grup de la UJI, de Castelló de la Plana, ha treballat en els projectes següents: «Aspectes sociocognitius de la recepció en

l'anàlisi del discurs» (GV3175/95), 1996-1998, amb Vicent Salvador com a investigador principal i amb set investigadors, un d'ells de la Universitat de Salamanca; «Teoria i crítica dels discursos creatius» (P1B96-08), dirigit per Lluís Meseguer, el 1996; «Corpus de traduccions valencianes de literatura narrativa (castellano y catalán) entre 1990 y 2000: editoriales y traductores», el 1999-2000; «Estudi sociocognitiu de les associacions lèxiques en discursos mediàtics: anàlisi intergenèrica i contrastiva de col·locacions (anglès-espanyol-català)» (P11B2001-15), amb Vicent Salvador com a investigador principal (2001-2003); «La literatura oral i el territori» (P1.1A2002-21), dirigit per Lluís Meseguer (2002-2004); i va participar en «L'inscription des biais sociocognitifs dans la langue. Programme International de Coopération Scientifique» (PICS 854), amb Pierre-Yves Raccach (Centre National de la Recherche Scientifique [CNRS]) com a investigador responsable, els anys 2000-2002. Ha encapçalat la Xarxa Temàtica d'Anàlisi del Discurs i Nous Llenguatges (2001 i 2002). En conjunt, el grup ha treballat sobre anàlisi del discurs i lingüística aplicada als llenguatges literaris, literatura i cultura de les comarques de Castelló, traducció literària i literatura catalana, i comunicació, traducció i doblatge. Cal destacar els llibres de Vicent Salvador *Els arxius del discurs: Episodis valencians d'història social de la llengua i literatura* (2000) i *Els arxius del discurs: Episodis valencians d'història social de la llengua i literatura* (2001), i, de Lluís Meseguer, a més dels estudis sobre la tradició literària castellonenca, l'assaig *Literatura oberta* (1997). El grup ha participat, també, en la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx.

El grup de professors de literatura catalana contemporània de les Illes Balears ha centrat la seva recerca sobre la literatura catalana i mallorquina del període en diversos aspectes: la història del teatre (Joan Mas i Vives), el tombant de segle a les Illes (Damià Pons), Llorenç Villalonga, la literatura de postguerra i del postfranquisme (Pere Rosselló Bover, Gabriel Sampol, Artigues Bonet), i la literatura popular (J. A. Grimalt, J. Giuscafré, C. Valriu i M. P. Janer). Així, ha organitzat el Col·loqui Llorenç Villalonga (1997) i Col·loqui Bartomeu Rosselló-Pòrcel / Blai Bonet (1998), l'Homenatge a Jaume Vidal Alcover (2001) i el Congrés Internacional Antoni Maria Alcover (2001). També va celebrar-s'hi, el 1998, en col·laboració amb l'Associació Internacional de Llengua i Literatura, l'XI Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (1998), les actes del qual van ser editades a cura de Joan Mas, Joan Miralles i Pere Rosselló. El grup ha participat, també, en la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx. S'han editat, durant aquest període, obres de Marià Aguiló, Salvador Galmés, Miquel Forteza i Pinya, Antoni Maria Alcover, entre d'altres. Cal destacar l'edició del *Cançonera Aguiló: Edició facsímil, transcripció i comentaris: Estudi codi-*

cològic (2000), feta per un equip sota la direcció de Joan Mas i Vives; l'edició *Correspondència: Volum I (1841-1844)*, de Marià Aguiló i Forteza i Joaquim Rubió i Ors, a cura de Joan Mas i Vives, amb la col·laboració d'Antoni-Lluc Ferrer; de Damià Pons, *Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre dos segles: El grup regeneracionista de La Almudaina (1887-1905)* (1998); i de Pere Rosselló, *Els paradisos perduts de Llorenç Villalonga* (2001).

El grup de literatura catalana contemporània de la UdL ha investigat preferentment entorn de la tradició crítica catalana (*Estructura i vigència del principi estètic d'Unitat*, del 1995-1996, dirigit per Núria Perpinyà i finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència) i sobre la tradició literària de les Terres de Ponent, amb dos projectes dirigits per Xavier Masià, «Literatura i llengua al Mig Segre contemporani» (1995-1996), finançat per la UdL, i la col·lecció «Biblioteca Literària de Ponent» (1995-2005), finançada per la UdL, Diputació de Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs i Ajuntament de Lleida, i que porta publicats dotze títols d'autors com ara Manuel de Pedrolo, Manuel Angelon, Magí Morera i Galícia, Josep M. Francès, Joan Santamaria i Josep Carner Ribalta, entre d'altres. Tenen, també, el projecte «Edició digital de materials per a l'estudi de la literatura catalana» (2002-2003) de la UdL, dirigit per Josep Maria Domingo, i l'ajut ACES de la Generalitat de Catalunya per a la *Biblioteca virtual Màrius Torres* (2002-2004), que dirigeix Xavier Macià. Han organitzat el col·loqui internacional «Cànon literari: ordre i subversió» (1996), les II Jornades: «L'ensenyament de les humanitats en el canvi de mil·lenni» (1998) i han participat en el I Simposi de Literatura Autobiogràfica (1999), amb la UA, i «Setenta años después: el exilio literario republicano de 1939» (1999), amb la URV i la UdL (1999). Cal destacar, d'aquest darrer, l'edició i presentació de l'*Obra poètica completa* (2001) de Joan Vinyoli; l'estudi sobre crítics catalans elaborat per H. Alonso, N. Perpinyà, J. Suïls, H. Rufat, T. Serés *Lectures al quadrat* (1996); l'estudi de Núria Perpinyà *Gabriel Ferrater: recepció i contradicció* (1997); la sèrie d'estudis de Josep M. Domingo sobre Josep Pin i Soler i de Joan Ramon Veny sobre J. V. Foix.

La UOC ha centrat la seva investigació en el projecte HERMENEIA. Estudis Literaris i Tecnologies Digitals (<<http://www.uoc.edu/in3/hermeneia>>), 2001-2005, dirigit per Laura Borràs i Castanyer, en el qual participen investigadors de la mateixa universitat i de la URV, Universitat de Bari, Universitat d'Essex, Universitat d'Artois, Universitat Brown, UAB, UdL, UPF, URL, UB, Universitat de Jyväskylä (Finlàndia). L'objectiu és establir el mapa dels estudis literaris a Internet i posar-lo a l'abast del teixit universitari europeu mitjançant la creació i el manteniment d'un web/portal de referència. Han publicat, bàsicament destinats a la docència, llibres com *Literatura catalana contemporània* (1999), 2 v., a cura de G. Bordons i J. Suburana; *Vantguardes i*

literatura a Europa i a Catalunya (2000), a cura de Glòria Bordons; *Literatura catalana: teoria i crítica* (2001), a cura de L. Borràs Castanyer i Jordi Malé, entre d'altres. Publiquen, també, la revista digital *Digithum*. (<<http://www.uoc.edu/humfil/digithum/digithum2/catala/publicats/index.html>>) i *Lletra*. Portal de Literatura Catalana dels Estudis d'Humanitats i Filologia (<<http://www.uoc.edu/lletra>>).

La UPF ha centrat els seus projectes de recerca bàsicament entorn del Departament de Traducció i Filologia, amb la participació de professorat del Departament d'Humanitats. Els camps de recerca han estat la història del teatre català dels segles XIX i XX, les traduccions literàries al català i l'edició de textos. Alguns dels seus investigadors van participar en els projectes «Història i crítica de la novel·la a Catalunya (1862-1939)» (PB94-0710), de la UAB; «Panorama de las ideas estético-literarias en Cataluña en los siglos XIX y XX» (PS95-0210) de la UB, entre el 1996 i el 1999, i «Literatura y traducción en la España del siglo XX» (PB93-0389), de la UPF, entre el 1993 i el 1996. El grup s'estabilitza entorn d'un projecte intern, «Materials sobre traducció i recepció de les literatures estrangeres en la cultura catalana» (1995-1996), dirigit per Enric Gallén, i dels projectes «Las traducciones de literatura dramática y narrativa al catalán (1906-1939): recepción histórica y opciones traductológicas y estilísticas» (PB98-1077), del 1999 al 2002, i «Traducción y recepción en la literatura catalana (1906-1939): géneros y modelos de lengua literaria» (BFF2002-02481), del 2002 al 2005, els dos amb Enric Gallén com a investigador principal i, el darrer, amb investigadors de la URL i de la UJI. Alguns investigadors d'aquests projectes col·laboren estretament amb la UAB a través del GELCC i del CEFID, del qual forma part Enric Gallén. Cal esmentar, també, per part de professors del Departament d'Humanitats, la seva participació en el Seminari d'Edició de Textos (SET), d'entre els quals Narcís Garolera s'ha dedicat preferentment a l'edició d'obres de Jacint Verdaguer i de Josep Maria de Sagarra.

El grup d'investigadors de la URV ha centrat les seves investigacions sobre línies diverses: estudis culturals i de gènere, mitologia i simbologia nacionals, etnopoètica i folklore, història del pensament literari català contemporani, tradició i identitat, crítica literària, etc. Una d'aquestes línies és l'etnopoètica i el folklore, constituïda bàsicament per dos investigadors, Josep Maria Pujol Sanmartín i Carme Oriol Carazo, que han tingut diversos projectes, alguns relacionats amb l'elaboració de l'*Índex tipològic de la rondalla catalana* (G935/132; G934 N01/040-INF527) i la seva aplicació a la docència; d'altres, sobre l'estudi del patrimoni oral (*Opuscle del patrimoni oral de les comarques de Tarragona*, T02111S). Han col·laborat en el projecte privat d'investigació «*Corpus Biblicum Catalanicum*, de l'Associació Bíblica de Catalunya. Arquebisbat de Tarragona». Alguns dels seus mem-

bres han format part dels projectes «Recepció del positivisme en la literatura catalana (1868-1898)», de la UB; i «Orígenes, configuración y elementos simbólicos del catalanismo político» (PB97-0404), 1998-2001, amb Pere Anguera com a investigador principal, i amb la participació dels filòlegs Josep Maria Pujol, Roser Pujadas i Magí Sunyer; aquest darrer participa, també, a «Catalanidad, catalanismo y anticatalanismo en la Cataluña contemporánea» (BHA2001-1187), del 2002 al 2004, dirigit pel mateix Pere Anguera. Una fita important en la recerca del grup va ser la realització de dos col·loquis: CoHoqui Internacional Jaume Vidal Alcover i CoHoqui Internacional Maria Aurèlia Capmany, celebrats, respectivament, del 2 al 4 i del 4 al 6 d'abril del 2001. Les actes van editar-se, respectivament, amb els títols *Jaume Vidal Alcover: humanisme, heterodòxia i geni* (2001) i *Maria Aurèlia Capmany: l'afirmació en la paraula* (2002). També el simposi «Joaquim M. Bartrina entre les raons poètiques i les raons científiques» (2001). Cal destacar l'edició dels volums del v al viii de *Paremiologia catalana comparada* de Sebastià Farnés (1996-1999), a cura de J. Vidal Alcover, Magí Sunyer i Josep L. Savall, amb la col·laboració de Josep M. Pujol. Cal assenyalar, també, els estudis sobre la tradició literària tarragonina i reusenca i, en particular, sobre el Modernisme local de Magí Sunyer, els estudis de Montserrat Palau sobre literatura de dones i els de Montserrat Corretger sobre diversos autors, com ara Alfons Maseras o Joaquim M. Bartrina.

El grup de la UV ha investigat preferentment entorn de la literatura de postguerra i el realisme i ho ha fet a través de diversos projectes: «La producció literària des del 1939 a l'actualitat» (009/063, de l'Institut Valencià d'Estudis i Investigació [IVEI]), el curs 1996-1997; «La producció i l'evolució de la literatura catalana des del 1939 fins a l'actualitat» (UV97-2209, de l'IVEI), el curs 1997-1998; «El realisme social o històric en la literatura catalana» (GV98-09-119, finançat per la Generalitat Valenciana), 1999-2000; i, finalment, «Definición y trayectoria del realismo social catalán» (BFF 2000-1301, de l'MCT), els anys 2000-2003. El grup ha participat en la Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx de la Generalitat de Catalunya, encapçalada per la UAB. En consonància amb les línies de recerca dels seus investigadors, el grup ha organitzat tot un seguit de congressos sobre les relacions entre cultura francesa i cultura catalana, sobre narrativa i sobre el realisme. Són: I Congrés Internacional de Literatura Comparada: «Les literatures catalana i francesa al llarg del segle xx» (1997), I Simposi Internacional de Narrativa Breu (1998), Segon Congrés Internacional de Literatura Comparada: «Les literatures catalana i francesa: postguerra i *engagement*» (2000) i II Simposi Internacional de Narrativa: «Realisme i compromís en la postguerra europea» (2002), les actes dels quals aporten novetats considerables. Ha

participat també en el Congrés Bernat i Baldoví i el seu Temps (1999), organitzat per l'Ajuntament de Sueca amb la col·laboració de la UV. Cal destacar, pel que fa a les aportacions del grup, la publicació de dos números monogràfics de la revista *Caplletra*: el núm. 22, *La literatura catalana actual*, i el núm. 28, *El realisme en la literatura catalana de postguerra*. Com a aportacions personals, cal destacar els estudis de Vicent Simbor *Llorenç Villalonga a la recerca de la novella inefable* (1999), de Ferran Carbó i Santi Cortés *El teatre en la postguerra valenciana (1939-1962)* (1997), de Ferran Carbó *El teatre a València entre 1963 i 1970* (2000), de Ramon Rosselló *Anàlisi de l'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo* (1997), i l'edició, a cura de Vicent Alonso, de *Joan Fuster: Correspondència III (Ernest Martínez Ferrando)* (1999).

La UVic té dos grups que funcionen des del 1999. L'un gira al voltant del projecte «Editorials, traduccions i traductors en la Catalunya contemporània» (BFF2000-1281), amb Manuel Llanas com a investigador principal i responsable de l'organització de les V Jornades de Traducció «Edició i traducció a Catalunya». L'altre ha treballat sobre el projecte, en col·laboració amb la Societat Verdaguer, «Edició de textos del segle XIX: Verdaguer», i compta amb Ramon Pinyol com a investigador principal. L'objectiu d'aquest darrer grup és, bàsicament, portar a terme l'edició crítica de l'obra completa de Jacint Verdaguer, en una sèrie de volums publicats per Eumo i la Societat Verdaguer. Destaquem, d'aquesta sèrie, l'edició de *Pàtria* (2002), a cura de Ramon Pinyol, i la ja esmentada *L'Atlàntida* (2002), a cura de Pere Farrés, de la UB. També destaquem, de les investigacions del grup, els nombrosos estudis sobre Verdaguer de Ricard Torrents, com ara *Jacint Verdaguer: Autobiografia literària* (2002), entre d'altres.

4.3.2. **Espais de confluència: congressos i altres plataformes**

Entre els anys 1996 i 2002 es va viure encara sota els efectes de la sèrie de col·loquis que es van celebrar el 1995 amb el títol general «El segle romàntic», amb la participació de totes les universitats, i que va comprendre els següents col·loquis celebrats, respectivament, a Vilanova i la Geltrú, Tarragona, el Vendrell, Vic i Valls: «El Romanticisme» (1995), «Josep Yxart i el seu temps» (1995), «Àngel Guimerà i el teatre català al segle XIX» (1995), «Verdaguer (IV Col·loqui)» i «Narcís Oller» (1996). Una de les repercussions importants ha estat l'inici de la publicació de l'*Obra completa* de Josep Yxart, de la qual ha aparegut el primer volum, així com l'edició d'alguns textos inèdits i la celebració, amb motiu dels cent cinquanta anys del seu naixement, del simposi «Josep Yxart i el teatre. Passió i raó» (2002), coordinat per Rosa Cabré, a càrrec de la qual va anar la conferència inaugural, amb

intervencions de Pere Farrés i Josep M. Domingo, entre d'altres. Dins aquest capítol cal destacar, també, la sèrie de congressos relacionats amb les celebracions de l'Any Pla i de l'Any Verdaguier, per esmentar els dos més importants, amb una gran repercussió pública i, també, en la recerca. Així, l'Any Pla va tenir el col·loqui «Josep Pla, memòria i escriptura», celebrat a Girona el 1997, les actes del qual van ser publicades a cura de Glòria Grannell i Xavier Pla (2000); l'Any Verdaguier va tenir el V Col·loqui Verdaguier, celebrat a Barcelona, Folgueroles i Vic amb el títol «Verdaguier i el segle», les actes del qual han estat publicades dins l'*Anuari Verdaguier 2002* (2003).

Es van celebrar, en aquest període, tres col·loquis de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, que acostumen a reunir bona part dels estudiosos de la matèria. Tanmateix, l'XI Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, celebrat a Palma de Mallorca, només tangencialment va ocupar-se de literatura contemporània, igual que el XIII, celebrat a Girona el 2003. En canvi, el XII, celebrat a París l'any 2000, prengué com a temes centrals la literatura catalana del segle xx, la llengua catalana entre el segle xvi i el xix i les relacions francocatalanes, aspecte, aquest darrer, que se centrà preferentment en els anys de l'exili posterior al 1939. Cal destacar, dins aquest àmbit dels congressos internacionals, el que va celebrar-se a Barcelona dins el marc de la celebració del centenari de la Generació del 98 amb el títol «1898: entre la crisi d'identitat i la modernització», i que pretenia, amb el disseny que va donar-li Joaquim Molas, donar, des de la perspectiva dels estudiosos catalans, la visió de la crisi finisecular de l'Estat espanyol i de la resposta catalana a aquella crisi. Es tractava d'un congrés interdisciplinari (història, pensament, art, política, etc.), que tingué una considerable aportació de ponències i comunicacions sobre la literatura catalana de l'època i sobre les relacions entre la literatura espanyola i la catalana. Cal destacar, també, per la gran quantitat d'estudiosos que va reunir, el VI Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani, celebrat a Nàpols amb el títol «Momenti di cultura catalana in un millennio», que va aplegar nombroses comunicacions sobre els segles xix i xx. Les actes s'han publicat el 2003 a cura d'Anna Maria Compagna, Alfonsina De Benedetto i Núria Puigdevall i Bafaluy. També el Primer Col·loqui Internacional de l'Associació Francesa de Catalanística celebrat a París el 1996, amb el tema «Les années 20 dans les Pays Catalans (Noucentisme/avant-garde)»; el Col·loqui Llorenç Villalonga, celebrat a Palma de Mallorca el 1997, amb les actes editades el 1999; el Col·loqui Bartomeu Rosselló-Pòrcel / Blai Bonet, celebrat a Palma de Mallorca el 1998, amb les actes editades el 2000; el Col·loqui Miquel Martí i Pol: cinquanta anys de poesia, 1948-1998, celebrat a Vic el 1999, amb les actes publicades l'any 2000; el Simposi Internacional Pere Calders i el seu

Temps, celebrat a Bellaterra el 2000, amb les actes publicades el 2003; el Simposi Montserrat Roig. 1946-1991: deu anys després, celebrat a Barcelona el 2002; el Col·loqui Internacional Jaume Vidal Alcover i el Col·loqui Internacional Maria Aurèlia Capmany, celebrats a Tarragona el 2001, amb les actes editades l'any següent; l'Homenatge a Jaume Vidal Alcover (2001) i el Congrés Internacional Antoni Maria Alcover (2001). Les jornades sobre «Literatura de la Guerra Civil. Memòria i ficció», de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, celebrades a Lleida el 2001, amb les conferències i comunicacions publicades l'any següent.

Cal destacar, també, la sèrie de congressos celebrats a València, que han alternat l'estudi de les relacions entre literatura catalana i francesa i l'estudi de la narrativa catalana. Són: I Congrés Internacional de Literatura Comparada «Les literatures catalana i francesa al llarg del segle xx» (1997), I Simposi Internacional de Narrativa Breu (1998), Segon Congrés Internacional de Literatura Comparada «Les literatures catalana i francesa: postguerra i *engagement*» (2000) i II Simposi Internacional de Narrativa: «Realisme i compromís en la postguerra europea» (2002), tots amb les actes corresponents publicades. També, organitzats per la UA, destaquen el I Simposi sobre Literatura Autobiogràfica «Història, memòria i construcció del subjecte» (1999), amb les actes publicades el 2001, i el II Simposi sobre Literatura Autobiogràfica «La construcció del subjecte femení» (2001), amb les actes publicades el 2002.

A més de les actes d'aquests congressos, les revistes *Els Marges*, *Llengua & Literatura*, *Caplletra*, *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, *Revista de Catalunya*, *Serra d'Or*, *L'Avenç*, *Catalan Review*, i d'altres, han publicat nombrosos estudis. Dels volums miscel·lanis, destaquem els que s'han dedicat a Joaquim Molas, primer amb motiu dels seus seixanta-cinc anys (*A Joaquim Molas*, 1996, publicat amb la col·laboració de la UB, UAB i UPF) i, posteriorment, amb una gran miscel·lània d'estudis: *Professor Joaquim Molas: Memòria, escriptura, història*, publicat per la UB el 2003. Finalment, mereix una atenció especial el *Nou Diccionari 62 de la literatura catalana* (2000), dirigit per Enric Bou, que ha comptat amb Enric Cassany, Pere Rosselló, Vicent Salvador, Jordi Castellanos i Ramon Pla i Arxé com a assessors, amb nombrosíssimes col·laboracions d'investigadors universitaris (col·laboracions que no han quedat reflectides en el còmput de les publicacions que recollim més avall), exponent en general de la recerca que s'està realitzant. El diccionari ha rebut moltes crítiques, atribuïbles no pas als mèrits de la recerca que aplega, sinó, sobretot, a les presses amb què l'editorial el va publicar, perquè hauria calgut una revisió molt més acurada del conjunt. És, doncs, un clar exponent del conflicte d'interessos entre la comercialització, que mira d'abaratir els productes, i la recerca, que exigeix temps i paciència.

ANNEX 1**Llista de professors de teoria de la literatura i literatura comparada***Universitat d'Alacant*

Pedro Aullón de Haro (titular d'universitat), Francisco Chico Rico (titular d'universitat), Belén Sáiz (ajudant), Virgilio Tortosa (titular d'escola universitària).

Universitat Autònoma de Barcelona

Pere Ballart (titular d'universitat), Jordi Julià (associat a temps complet [ATC]), Antonio Penedo (titular d'universitat), Gonzalo Pontón (titular d'universitat), David Roas (associat), Enric Sullà (titular d'universitat), Meri Torras (titular d'universitat), Leonardo Valencia (associat), María José Vega (titular d'universitat).

Universitat de Barcelona

Laura Borràs (associada), Robert Caner-Liese (titular d'universitat), Nora Catelli (titular d'universitat), Jordi Llovet (catedràtic d'universitat), Antoni Martí (associat), David Viñas Piquer (titular d'universitat).

Universitat de Girona

Jordi Sala (titular d'universitat).

Universitat de les Illes Balears

Mercè Picornell (ajudant).

Universitat Jaume I

María Luisa Burguera (titular d'universitat).

Universitat de Lleida

Helena Alonso (associada), Núria Perpinyà (titular d'universitat).

Universitat Oberta de Catalunya

Joan-Elies Adell (professor propi), Margarida Aritzeta (professora consultora), Laura Borràs (professora pròpia), Neus Carbonell (professora consultora).

Universitat Pompeu Fabra

Antonio Monegal (titular d'universitat), Dolors Oller (titular d'universitat).

Universitat Rovira i Virgili

Joan-Elies Adell (associat), Margarida Aritzeta (catedràtica d'escola universitària).

Universitat de València

Manuel Asensi (titular d'universitat), Antònia Cabanilles (titular d'universitat), José Luis Falcó (titular d'universitat).

ANNEX 2**Taules de teoria de la literatura
i literatura comparada**

TAULA 7
Professorat

	UA ¹	UAB ²	UB ³	UdG ⁴	UIB ⁵	UJI ⁶	UdL ⁷	UOC ⁸	UPF ⁹	URV ¹⁰	UV ¹¹	Total
CU	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1
TU-CEU	2	6	3	1	–	1	1	2	2	1	3	23
TEU	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
ATC	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
Associat	–	1	2	–	–	–	1	2	–	1	–	7
Ajudant	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	2
Becari	1	2	–	–	–	1	–	–	1	–	–	5
<i>Totals</i>	5	10	6	1	1	2	2	4	3	2	3	40

1. Departament de Filologia Espanyola, Lingüística General i Teoria de la Literatura.

2. Departament de Filologia Espanyola.

3. Departament de Filologia Romànica.

4. Departament de Filologia Catalana.

5. Departament de Filologia Catalana.

6. Departament de Traducció i Comunicació.

7. Departament de Filologia Catalana.

8. Departament d'Humanitats.

9. Departament d'Humanitats.

10. Departament de Filologia Catalana.

11. Departament de Teoria dels Llenguatges.

TAULA 8

Alumnat que ingressa a la titulació de teoria de la literatura i literatura comparada

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
UAB	–	–	14	16	20	21	23
UB	–	–	–	27	79	81	65
<i>Total</i>	–	–	14	43	99	129	109

TAULA 9

Alumnat que ha acabat la llicenciatura de teoria de la literatura i literatura comparada

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
UAB	–	–	–	–	8	13	7
UB	–	–	–	–	2	10	26
<i>Total</i>	–	–	–	–	10	23	33

TAULA 10
Publicacions

	Llibres	Capítols de llibres	Articles	Edicions	Traduccions
UA	11	39	45	12	—
UAB	14	24	63	22	7
UB	5	10	22	5	6
UdG	3	2	2	—	1
UJI	2	6	14	9	1
UdL	1	1	—	—	—
UOC	1	20	7	6	—
UPF	2	—	—	3	—
URV	2	2	1	—	—
UV	4	18	36	7	—
<i>Total</i>	45	122	190	64	15

TAULA 11
Recerca

	UA	UAB	UB	UdG	UJI	UdL	UOC	UPF	URV	UV
Projectes (DGICYT, CIRIT i altres)	2	3	—	—	—	1	2	—	—	—
Xarxes temàtiques	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Beques	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—
Tesis	2	6	—	—	3	2	—	1	—	—
Treballs de recerca	2	33	—	—	1	2	—	8	—	—

DGICYT: Direcció General d'Investigació de la Ciència i la Tecnologia.

ANNEX 3 Repertoris i panorames de literatura medieval

L'*Arxiu de Textos Catalans Antics*, revista coeditada per l'IEC i la Facultat de Teologia de Catalunya i dirigida per Josep Perarnau, ofereix, des del 1982, una generosa secció de ressenyes i notícies bibliogràfiques sobre pensament, cultura i història, absolutament fonamentals per als estudis literaris. En un àmbit estrictament literari, i també anual, el *Boletín Bibliográfico de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval*, coordinat per Vicenç Beltran, presenta des del 1987 fins avui un apartat de ca-

talà a cura de Lola Badia i diversos col·laboradors. Aquests materials són convenientment reciclats en un volum bianual que edita l'ILCC de la UdG i que abraça també l'època moderna: *Quèrn. Repertori bibliogràfic biennal de literatura i llengua catalanes de l'edat mitjana i de l'edat moderna*, que ha arribat al volum 4 (2001). També de Lola Badia (amb Míriam Cabré, a partir del núm. 61, del 1999) són les pàgines que s'hi dediquen en el *Year's Work in Modern Language Studies*, 58 (1996)-63 (2001).

De les «històries de la literatura», hom pot aprofitar valuoses visions de conjunt i pertinents notícies bibliogràfiques: G. Ensenyat Pujol, *Història de la literatura catalana a Mallorca a l'edat*

mitjana, Mallorca, El Tall, 2001; S. Asperti, «La letteratura catalana medievale», a V. Bertolucci, C. Alvar i S. Asperti, *Le letterature medievali romanze d'area iberica*, Bari/Roma, Laterza, 1999; i L. Badia, «El saber i les lletres fins al 1500», a P. Gabriel (dir.), *Història de la cultura catalana*. Vol. I: *L'esplendor medieval: Segles XI-XV*, Barcelona, Edicions 62, 1999, p. 71-124.

Actes de congressos i volums d'estudis

Tot i que alguns tindran un tractament individualitzat en les pàgines següents, convé fer referència ja a un seguit d'actes i de volums miscel·lanis d'importància notable. Hi cal incloure primerament les contribucions que cada dos anys es presenten als congressos de l'Asociación Hispánica de Literatura Medieval. Darrerament s'han celebrat a Alcalá de Henares (1995), Castelló de la Plana (1997), Santander (1999) i la Corunya (2001), i n'han estat publicades les corresponents actes. També són de gran utilitat per a tot allò que afecta l'espectacle medieval les comunicacions del V i VI Festival d'Elx de Teatre i Música Medieval: J. L. Sirera (ed.), *Teatro medieval, teatro vivo: Actas del V Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx*, Elx, Institut Municipal de Cultura, 2001, i *La mort com a personatge, l'assumpció com a tema: Actes del VI Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx*, Elx, Institut Municipal de Cultura, 2002. I també els apartats corresponents d'A. Rossich, A. Serrà, P. Valsalobre, D. Prats (ed.), *Teatre català als Països Catalans: El teatre català dels orígens al segle XVIII*, Girona-Kassel, Edition Reichenberger, 2001 (amb bibliografia), i *El teatre popular a l'edat mitjana i al Renaixement: Actes del II Simposi Internacional d'Història del Teatre*, Barcelona, Institut del Teatre, 1999.

Realment suggeridores resulten les pàgines que dedicaren a les lletres medievals tres revistes, dues de les comarques castellonenques: Germà Colón i Lluís Gimeno Betí (ed.), «Cultura i Humanisme en les lletres hispàniques (ss. xv-xvi)», *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura*, LXXIV, 1, 1998 [1999] (amb articles de Hauf i Martínez Romero sobre aspectes concrets del *Tirant*, de Peirats sobre l'*Espill* i de Colón sobre la tradició manuscrita de March), i Tomàs Martínez Romero (ed.), «*Lo gentil estil fa pus clara la sentència*»: *De literatura i cultura a la València medieval*, *Anuari de l'Agrupació Borriana de Cultura*, 8, Borriana, Agrupació Borriana de Cultura, 1997 (amb contribucions notables de Cantavella, Cingolani, Hauf, Pujol i Wittlin). D'ambients americans prové P. Cocozzella (ed.), *Mediaeval and Early-Renaissance Literature in Catalan*, monogràfic de la revista *Mediaevalia*, 22 (2000).

Convé mencionar aquí l'aparició de dos volums que tenen molt a veure amb l'ILCC de la UdG i que en són tota una carta de presentació: P. Valsalobre i A. Rafanell (ed.), *Estudis de filologia catalana: Dotze anys de l'Institut de Llengua i Cultura Catala-*

nes, Barcelona, PAM i Institut de Llengua i Cultura Catalanes, Universitat de Girona, 1999; i L. Badia, M. Cabré, S. Martí (ed.), *Literatura i cultura a la Corona d'Aragó (s. XIII-XV)*, Barcelona, Curial i PAM, 2002. Una part important, incloent-hi el pròleg de L. Badia, és dedicat a *Lo somni* de Metge, i és de referència ineludible.

Cultura escrita

El clàssic d'Antoni Rubió i Lluch *Documents per a la història de la cultura catalana migeval* ha merescut una edició facsímil (Barcelona, IEC, 2000, 2 v., amb pròlegs d'A. Balcells i A. Hauf) que feia anys que es demanava i que ha actualitzat vells documents i s'ha afegit amb noves energies al cada vegada més conreat terreny de la cultura escrita. En una direcció coherent amb la de Rubió, l'article de J. Hernando «El libro, instrumento de cultura y objeto económico. Pere Sala, escribano real (siglo xv)», *Anuario de Estudios Medievales*, 29, 1999, p. 409-429, mostra la figura de l'escrivà Sala, un personatge singular que anotava els preséctes, intercanvis i còpia de llibres, a mig camí entre l'activitat cultural i l'econòmica.

El món dels manuscrits ha tingut estudis particulars de F. X. Altés i Aguiló, «La impremta i el llibre a Montserrat. Segles xiv-xix», a *Montserrat: Cinc-cents anys de publicacions, 1499-1999*, Barcelona, Museu d'Història de Catalunya i Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1999, p. 11-42; i J. Alturo i Perucho, *Studia in codicum fragmenta*, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, Seminari de Paleografia, Diplomàtica i Codicologia, 1999; *El llibre manuscrit a Catalunya: Orígens i esplendor*, Barcelona, Generalitat de Catalunya i Edicions 62, 2000.

Francesc M. Gimeno Blay aporta valuosos materials des d'una perspectiva molt interpretativa i realment útil per a la contextualització cultural de la literatura medieval: «Escribir, leer y reinar. La experiencia gráfico-textual de Pedro IV el Ceremonioso (1336-1387)», *Scrittura e Civiltà*, 21, 1998, p. 119-233, i «Produir llibres manuscrits catalans (segles xii-xv)», a *Literatura i cultura a la Corona d'Aragó*, p. 115-149.

Lírica i narrativa en vers

L'any 1997 marca el ritme de les publicacions marquianes. El bell volum curat per A. Hauf *Lectures d'Ausiàs March: 15 de gener - 10 de desembre de 1997*, València, Fundació Bancaixa, 1998, recull aproximacions particulars a poemes marquians (I, III, XXV, XXVII, XLV, XLVII, LXIV, XCVII, CV), mentre que *Ausiàs March: textos i contextos*, ed. R. Alemany, València, IIFV, i Barcelona, PAM, 1997, ofereix un producte més variat, que va del comentari concret a l'estudi sobre el tractament de tòpics. Fora del context estrictament marquian, *Ausiàs March i el món cultural del segle XV*, ed. R. Alemany, Alacant, IIFV, 1999, conté aproximacions a altres

autors del segle xv i recull les ponències presentades durant la tardor del 1997 a les universitats de l'EIFV (UA, UJI, UV). Paradoxalment, durant les sessions a la UJI, Jaume Chiner aportà una sòlida documentació que mostrava que March havia nascut el 1400 (J. J. Chiner, «1997, Any March? Noves dades sobre el naixement d'Ausiàs», a *Ausiàs March i el món cultural del segle XV*, p. 13-43). Un format diferent ofereix el monogràfic sobre Ausiàs March de la revista *Canelobre. Revista de l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert*, 39-40, 1998-1999, coordinat per Vicent Martines Peres. També L. Sánchez Rodrigo i E. J. Noguera Valdivieso (ed.), *Ausiàs March y las literaturas de su época*, Granada, Universidad, 2000; i M. C. Zimmermann i G. Martín (ed.), *Ausiàs March (1400-1459). Premier poète en langue catalane*, Annexes des Cahiers de linguistique médiévale, 14, Paris, Séminaire d'études médiévales hispaniques de l'Université de Paris 13, Klincksieck, 2000.

Afortunadament, l'esdeveniment impulsà edicions i reedicions revisades imprescindibles en el futur: *Obra completa*, ed. R. Archer, Barcelona, Barcanova, 2 v., 1997, i *Ausiàs March, poesies*, ed. P. Bohigas, edició revisada per A.-J. Soberanas i N. Espinàs, Barcelona, Barcino, 2000 (esmenes d'errors, separació de mots i revisió de puntuació; bibliografia a cura de J. Santanach i V. Martines). *Pagine del canzoniere*, ed. C. Di Girolamo, Milà, Luni Editrice, 1998, és una selecció traduïda i comentada. Paral·lelament a això, és important l'estudi J. J. Chiner Gimeno, *Ausiàs March i la València del segle XV (1400-1459)*, València, Consell Valencià de Cultura, 1997, amb una nombrosíssima documentació que perfila la vida i el context de March (els nombrosos errors de l'edició han estat esmenats a «"En vós està fer son cas flach o fort" [CVII, 9]. Correccions d'impremta, correccions d'autor a Ausiàs March i la València del s. xv [1400-1459]», *Llengua & Literatura*, 10, 1999, p. 361-384). Un complement necessari del March català, el March llatí de Mariner (1633) que estudia Marco Antonio Coronel Ramos, *L'Ausiàs March llatí de l'humanista Vicent Mariner*, València, Alfons el Magnànim, 1997.

Al marge de les celebracions, han aparegut contribucions valuoses sobre March i també sobre l'ausiasmarquisme. Jaume Turró, en «Ausiàs March no va viure en temps d'Ovidi», *Estudis de Filologia Catalana*, p. 175-199, perfila les bases ovidianes de la poesia de March i reinterpreta alguns versos a partir d'això. Lluís Cabré tracta la recepció i influència de March sobre Pere Torroella i el seu cercle en dos articles: «From Ausiàs March to Petrarch: Torroella, Urrea, and other *Ausiasmarchides*», a *The Medieval Mind. Hispanic Studies in Honour of Alan Deyermond*, Londres, 1997, p. 57-74; i «Dos lectors antics del mestre Ausiàs i un context», a *Ausiàs March: textos i contextos*, p. 59-73. Tomàs Martínez Romero perfila els ecos marquians de la poesia de Co-

rella, a «Joan Roís de Corella interpretat des d'Ausiàs March», *Cultura Neolatina*, LXI, 1, 2001, p. 159-194.

F. J. Rodríguez Risquete prova d'individuïr un cercle literari entorn de Joan II de Navarra i de Carles de Viana a partir d'una documentació que relaciona Torroella i altres escriptors amb aquesta cort: «Pere Torroella i les corts dels infants d'Aragó al segle xv», *Llengua & Literatura*, 13, 2002, p. 209-222; i «Del cercle literari del príncep de Viana i unes poesies satíriques del *Cançoner de Saragossa*», *Estudi General*, 22, II, 2002, p. 365-391. J. Turró, «Una cort a Barcelona per a la literatura del segle xv», *Revista de Catalunya*, 163, 2001, p. 97-123, ja havia certificat l'existència de tal cercle a mitjan segle xv, on trobaríem escriptors tan representatius com March, Corella o Martorell.

D'igual manera que en March, el 1997 i els anys immediatament posteriors provocaren una revisió de l'obra de Joan Roís de Corella, amb resultats notables. En àmbit general, el llibre de Stefano Maria Cingolani *Joan Roís de Corella: la importància de dir-se honest*, València, Tres i Quatre, 1998, significà el primer intent d'explicació, de temporalització i de periodització de l'obra completa de Corella després de les pàgines essencials que hi dedicaren F. Rico i L. Badia. També han contribuït força a perfilar la interpretació de la literatura corellana les importants contribucions aparegudes a *Caplletra*, 24, 1998 («Joan Roís de Corella i el seu temps»), coordinat per Albert Hauf, i al volum curat per Vicent Martines Peres, *Estudis sobre Joan Roís de Corella*, Alcoi, Marfil, 1999. En un àmbit més concret, J. Turró, «El mite de Caldesa: Corella al Jardinet d'Orats», *Atalaya. Revue Française d'Études Médiévales Hispaniques*, 7, 1996, p. 103-116, on nega l'autoria d'obres atribuïdes a Corella i confirma la fortuna i difusió de la figura de Caldesa. De la formació i els deutes escolars de la poesia de Corella escriu T. Martínez Romero, «De poesia i lògica corellana: comentaris a "La mort per amor"», *Estudis Romànics*, xxii, 2000, p. 197-212. Una explicació de la poesia completa corellana i un qüestionament de la divisió per cicles proposada per Romeu, a T. Martínez Romero, «La poesía de Joan Roís de Corella, entre el amor y la honestidad», a J. Casas i E. M. Díaz, *Iberia cantat: Estudios sobre poesía hispánica medieval*, Universidade de Santiago de Compostela, 2002, p. 525-554. En el terreny codicològic, tres estudis de J. L. Martos, «El *Cançoner de Maians* (BUV ms. 728): un cançoner d'autor de Joan Roís de Corella», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes* (ELLC), xxxix, 1999, p. 93-113; «El còdex de Cambridge del Trinity College. R.14.17 (X²): descripció i estudi», a *Actes VII Congrés de AHLM* (Universitat Jaume I, Castelló de la Plana, 1999, p. 443-460); i «La gènesis de un cancionero catalán de autor: Joan Roís de Corella y el *Cançoner de Maians*», a P. Botta, C. Parrilla i I. Pérez Pascual (ed.), *Canzonieri Iberici*, Pàdua-Noia, Università degli Studi di Padova i Universidade da Coruña, 2001, p. 313-328.

En l'apartat de cançoners, cal ressenyar diversos i importants treballs de Vicenç Beltran, llur tipologia i gènesi, especialment: «Tipologia i gènesi dels cançoners. La reordenació de J i K», *Llengua & Literatura*, 11, 2000, p. 355-395. En aquest període s'han realitzat dues edicions facsímils molt útils: *Cançoners dels comtes d'Urgell*, ed. A. M. Espadaler i E. Castelló, Lleida, Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs, 1999 (facsímil de l'edició del 1906, amb tres estudis) i *Cançoners Aguiló*, ed. G. Ensenyat, J. Mas, J. M. Matas, A. Mut, Palma de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana, 2000 (introducció, facsímil i transcripció del text). Durant aquests anys han aparegut, dins l'*Arxiu Informatitzat de Textos Catalans Medievals*, les concordances dels cançoners catalans següents: Vega-Aguiló (Albèrni-Perramón, 1998-2001), Ateneu (F. J. Gómez, 2000), Jardinet d'Orats (Gascón, 1998), Masdovelles (Torruella, 1996) i Marqués de Barberà (S. Martí, 1996).

Mereixen destacar-se aquí els llibres de M. Cabré, *Cerverí de Girona and his Poetic Traditions*, Londres, Tamesis, 1999, i J. Romeu i Figueras, *Corpus d'antiga poesia popular*, Barcelona, Barcino, 2000, amb edició de quatre-centes trenta-set poesies «populars», esdevingudes anònimes per voluntat de la transmissió. Sant Jordi ha captat l'atenció d'Isabel de Riquer, «Lo canviador de Jordi de Sant Jordi: maldit», *BRABLB*, XLV, 1995-1996, p. 239-258, i A. Fratta, «Per una riletura di Jus lo front di Jordi de Sant Jordi», *Estudis Romànics*, XXII, 2000, p. 177-195. Hi constatem l'aparició d'una selecció divulgativa amb traducció italiana: *Jordi de Sant Jordi, L'amoroso cerchio. Poesie dell'ultimo trovatore*, a cura de D. Siviero, Milà, Luni Editrice i CEIC Alfons el Vell, 1997. Ja de la segona meitat del segle xv són els autors editats per J. Turró, *Romeu Lull, obra completa*, Barcelona, Barcino, 1996, amb destacables comentaris, i per M. Garcia Sempere (ed.), *Lo Passi en cobles*, Barcelona, PAM, i València, IIFV, 2002. Finalment, T. Martínez Romero, «Variacions sobre el tema "Corella i els contemporanis valencians"», *Caplletra*, 24, p. 45-66, demostra factualment les hipòtesis fusterianes sobre les relacions entre escriptors valencians, i J.-A. Ysern, «Retòrica sermònaria, *exempla* i construcció textual de l'*Espill* de Jaume Roig», *Revista de Llenguas y Literaturas Catalana, Gallega y Vasca*, v, 1996-1997, p. 151-180, ens fa veure l'ús de tècniques sermòniques a l'*Espill*.

Prosa religiosa i doctrinal

Ramon Llull gaudeix, afortunadament, d'una gran quantitat d'estudis de qualitat. D'entre la nòmina de llibres dedicats al seu pensament, cal destacar-ne: J. M. Ruiz Simon, *L'«Art» de Ramon Llull i la teoria escolàstica de la ciència*, Barcelona, Quaderns Crema, 1999; E. Colomer i Pous, *El pensament als Països Catalans durant l'edat mitjana i el Renaixement*, Barcelona, PAM i IEC, 1997; C.

Llinàs, «*Ars angelica*»: *La gnoseologia de Ramon Llull*, Barcelona, IEC, 2000; J. E. Rubio, *Les bases del pensament de Ramon Llull*, València, IIFV, i Barcelona, PAM, 1997; i sobretot el clàssic de J. N. Hillgarth, *Ramon Llull i el naixement del lullisme*, Barcelona, Curial i PAM, 1998, traducció i actualització bibliogràfica del llibre publicat en anglès el 1971. Altres consideracions i interessos aporten, com clarament indiquen els títols, M. D. Johnston, *The Evangelical Rethoric of Ramon Llull: Lay Learning and Piety in the Christian West around 1300*, Nova York i Oxford, Oxford University Press, 1996; R. J. González Casanova, *La novela ejemplar de Ramon Llull: interpretaciones literarias de la misión*, Madrid i Gijón, Júcar, 1998; Álvaro Galmés de Fuentes, *Ramón Llull y la tradición árabe*, Barcelona, Quaderns Crema, 1999. Interessantíssim per perfilar el personatge, el volum de J. N. Hillgarth, *Diplomatari lullí: documents relatius a Ramon Llull i a la seua família*, Barcelona, Universitat de Barcelona, i Palma de Mallorca, Universitat de les Illes Balears, 2001. Del 1997 és l'edició de S. Galmés, *Lullisme*, ed. P. Rosselló, Barcelona, PAM i Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar, tercer volum de les *Obres completes*, que compila pàgines de Galmés sobre Llull. *Ars Brevis* dedicà el número 3 a les *Jornades Universitàries Ramon Llull al Lliard del Segle XXI*, Barcelona, Universitat Ramon Llull, 1998. També conté un monogràfic sobre Ramon Llull el núm. 5 (1998) de la *Revista Española de Filosofía Medieval*. F. Domínguez, P. Villalba i P. Walter curen un volum amb pàgines molt notables: *Arbor Scientiae: der Baum des Wissens von Ramon Llull*, Turnhout, Brepols, 2002. L'actualització constant de la *Base de dades Ramon Llull - Llull DB* (<<http://orbita.bib.ub.es/llull>>) permet de tenir a l'abast una eina molt eficaç per a qualsevol estudiós i de rendibilitzar esforços bibliogràfics i d'altra mena.

Durant el període que abraça aquest report, han aparegut tres edicions i una segona edició de volums de la «NEORL», publicats a Palma de Mallorca i auspiciats pel Patronat Ramon Llull: 2001, *Llibre del gentil e dels tres savis* (ed. A. Bonner), 2a ed.; «NEORL», III, 1996, *Llibre dels articles de la fe* (ed. A. J. Pons Pons), *Què deu hom creure de Déu* (ed. J. Gayà), *Llibre contra Anticrist* (ed. G. Schib); «NEORL», IV, 1998, *Logica nova* (ed. A. Bonner); «NEORL», V, 2002, *Començaments de medicina: Tractat d'astronomia* (ed. L. Badia).

De Jaume de Puig és *La filosofia de Ramon Sibiuda*, Barcelona, IEC, 1997. L'autor continua publicant valuosos treballs sobre Nicolau Eimeric: «El *Dialogus contra lullistas* de Nicolau Eimeric. Edició i estudi», *ATCA*, 19, 2000, p. 7-296 (amb pàgines dedicades al primer lullisme); en el mateix volum, Puig escriu sobre Eimeric i el lullisme. Josep Perarnau publicà *De Ramon Llull a Nicolau Eimeric. Els fragments de l'«Art Amativa» de Llull en còpia autògrafa de l'inquisidor Eimeric integrats en les cent tesis antil·lianes del seu «Directorium Inquisitorum»*, Barcelona,

Facultat de Teologia de Catalunya, 1997. L'*Arxiu de Textos Catalans Antics* (ATCA) —i *Studia Lulliana* per a Llull— continua sent de consulta i referència obligada per a tots aquests assumptes, Arnau de Vilanova inclòs, sobre el qual tracten les monografies de J. Mensa, *Les raons d'un anunci apocalíptic: La polèmica escatològica entre Arnau de Vilanova i els filòsofs i teòlegs professionals (1297-1305): anàlisi dels arguments i de les argumentacions*, Barcelona, Facultat de Teologia de Catalunya, 1998, i J. Ziegler, *Medicine and Religion c. 1300. The Case of Arnau de Vilanova*, Oxford, Clarendon Press, 1998. De lectura obligada són les *Actes de la I Trobada Internacional d'Estudis sobre Arnau de Vilanova*, volums XIII i XIV (1995 i 1996) de l'ATCA.

En el camp extens de l'espiritualitat medieval, destaquen les contribucions d'Albert Hauf «Corrientes espirituales valencianas en la baja Edad Media (siglos XIV-XV)», *Anales Valentinus*, XXIV, 48 (1998 [1999]), p. 261-302, i «Corrientes teológicas valencianas, s. XIV-XV: Arnau de Vilanova, Ramón Llull y Francesc Eiximenis», a *Teología en Valencia: raíces y retos (Actas del X Simposio de teología histórica)*, València, 2000, p. 9-47. Del mateix autor és un il·luminador estudi preliminar a la reimpressió del vell llibre de J. Pou Martí *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes (siglos XIII-XV)*, ara a Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert, 1996. Trobem una mostra de la permeabilitat i potencialitat de recursos en mans de teòlegs hàbils a T. Martínez Romero, «Sobre la intencionalitat del Valeri Màxim d'Antoni Canals», a *Essays on Medieval Translation in the Iberian Peninsula*, Castelló-Omaha, 2001, p. 251-268, i K. Rivers, «Memory an Medieval Preaching: Mnemonic Advice in the Ars praedicandi of Francesc Eiximenis (ca. 1327-1409)», *Viator*, 30, 1999, p. 253-284. Quant als textos bíblics, dues obres del 1997: J. Izquierdo, *La Bíblia en valencià: De la lecció de la sagrada escriptura en vulgar*, València, Saó, 1997, i A. Puig i Tàrrach, *La Bíblia a Catalunya, València i les Illes fins al segle XV*, Tarragona, Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós, 1997, referit sobretot a la recepció en vulgar, en l'àmbit, doncs, de les traduccions medievals.

La recerca sobre Vicent Ferrer ha pogut disposar del magnífic *Estudis i inventari de sermons de sant Vicent Ferrer*, volum 18 de l'ATCA (1999), amb imprescindibles contribucions de mossèn Josep Perarnau. Tomàs Martínez Romero ha fet una mica més assequible el pensament i l'homilètica vicentina a *Aproximació als sermons de sant Vicent Ferrer*, Paiporta, Denes, 2002. Finalment, ha vist la llum l'esperat *Sermonario de San Vicente Ferrer del Real Colegio-Seminario del Corpus Christi de Valencia*, València, Ajuntament, 2002, amb la transcripció del volum a cura de F. Gimeno Blay i M. L. Mandingorra Llavata, i la traducció a l'espanyol dels textos llatins per F. Calero. Es tracta d'una obra que espera estudis futurs.

Prosa artística i històrica. Novel·la

El *Tirant lo Blanch* ha estat objecte darrerament d'un excepcional treball que l'interpreta a partir dels models usats per Martorell i culmina d'aquesta manera un llarg procés de detecció de materials subjacents en l'obra. Es tracta de *La memòria literària de Joanot Martorell: Models i escriptura en el «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Curial i PAM, 2002, de Josep Pujol Gómez. Entre aquests materials, i molt fonamentalment, destaquen aquells que provenen de Joan Roís de Corella, com començà a mostrar A. Hauf fa anys i com Annamaria Annicchiarico ha seguit mostrant a *Variants corelliane e «plagi» nel Tirant: Achille e Polissena, Fassano di Brindisi*, Schena Editore, 1996. En aquest mateix sentit, però en direcció equivocada, apunta J. Guia, *De Martorell a Corella: Descobrint l'autor del «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Afers, 1996, el qual, a partir de la comprovació de molts estilemes comuns al *Tirant* i a obres de Corella, s'inclina cap a una autoria única corellana. P. Limorti destria elements típics de la prosa historiogràfica i cronística al *Tirant*, a «*Tirant lo Blanch*» i *la historiografia catalana medieval*, Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert, 1999, i V. Martines Peres analitza comparativament diverses traduccions tirantianes antigues a *El «Tirant» poliglota. Estudi sobre el «Tirant lo Blanc» a partir de les seues traduccions espanyola, italiana i francesa dels segles XVI-XVIII*, Barcelona, Curial i PAM, 1997. Al *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, 45 (1995-1996) podem llegir tres articles importants sobre el *Tirant*, signats per Josep Pujol, S. M. Cingolani i Xavier Renedo. Jean Marie Barberà edita *Estudis crítics sobre «Tirant lo Blanc» i el seu context: Actes del Col·loqui Internacional «Tirant lo Blanc», l'albor de la novel·la moderna europea» (Ais de Provença 1994)*, Barcelona, Centre Aixois de Recherches Hispaniques, IIFV i PAM, 1997, amb ponències tirantianes i interessants valoracions d'A. Ferrando sobre el *Curial*. I A. Terry cura *Tirant lo Blanc. New Approaches*, Londres, Tamesis, 1999. Finalment, J. Turró, «Joanot Martorell, escrivà de ració», *L'Avenç*, 273, octubre 2002, p. 12-18, certifica que, segons la documentació existent, hi ha un Joanot Martorell escrivà de ració de Carles de Viana; aquestes pàgines s'han de posar en relació amb un altre article de l'autor publicat a *Revista de Catalunya*, 163, i comentat més amunt. El tema espera noves contribucions.

Quant a la prosa de Corella, ha esdevingut essencial *Joan Roís de Corella...* de S. M. Cingolani. El coneixement de les proses mitològiques s'ha enriquit considerablement gràcies als estudis i l'edició de Josep Lluís Martos *Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella*, Barcelona, PAM, i València, IIFV, 2001, i *Fonts i seqüència cronològica de les proses mitològiques de Joan Roís de Corella*, Alacant, Departament de Filologia Catalana, 2001. T. Martínez Romero ha editat i estudiat el *Triumfo* en «Per

a una interpretació del *Triümf de les dones*, de Roís de Corella: claus ecclòtiques i literàries», *Miscel·lània Germà Colón*, 6, 1996, i «Literatura i teologia en una proposta profeminista: el *Triümf de les dones*, de Joan Roís de Corella (1462)», *Annali di Ca'Foscari*, 32, 1-2, 1996, p. 225-236. R. M. Mérida amplia cronològicament l'estudi de l'autor a «Comentaris a l'entorn de la primera difusió impresa de Joan Roís de Corella», a *Estudis sobre Joan Roís de Corella*, p. 303-313.

El *Llibre de Jaume I* ha centrat l'atenció de J. M. Pujol, «The *Llibre del rei En Jaume: A Matter of Style*», a A. Deyermond (ed.), *Historical Literature in Medieval Iberia*, Londres, Department of Hispanic Studies, Queen Mary & Westfield College, p. 35-65, i singularment «¿Cultura eclesiàstica o competència retòrica? El lla-tí, la Bíblia i el rei en Jaume», *Estudis Romànics*, 23, 2001, p. 147-172. S. M. Cingolani remarca el fet que l'obra té en compte models historiogràfics per reivindicar el caràcter no autobiogràfic a «Memòria i estratègies comunicatives al *Llibre del rei Jaume I*», *Revista de Catalunya*, 154, setembre 2000, p. 111-141; l'autor ha avançat la publicació d'algunes pàgines dedicades a Desclot amb la promesa de continuació. També de Cingolani destaca *El somni d'una cultura: «Lo somni» de Bernat Metge*, Barcelona, Quaderns Crema, 2002, on s'opta decididament per abandonar la interpretació justificativa i burlesca de *Lo somni*. Els treballs de Cabré, Ruiz Simón, Renedo i les paraules prologals de Lola Badia a *Literatura i cultura a la Corona d'Aragó (s. XIII-XV)* completen un ventall d'apropaments imprescindibles a la literatura i a les propostes de Metge.

Traduccions i altres

L'estudi de la traducció medieval té cada dia més adeptes. Una mostra feaent d'això són dos volums sobre el tema, amb anàlisis importants i prometedores d'autors diversos que s'hi apropen des de l'àmbit romànic o hispànic: *Traducir la Edad Media: La traducció de la literatura medieval romànica*, ed. J. Paredes i E. Muñoz, Granada, Universidad, 1999, i *Essays on Medieval Translation in the Iberian Peninsula*, ed. T. Martínez Romero i R. Recio, Publicacions de la Universitat Jaume I, Castelló de la Plana, i Creighton University, Omaha, 2001. Un exemple de l'enorme rendibilitat de les anàlisis de les traduccions d'un determinat autor al català, Sèneca concretament, a T. Martínez Romero, *Un clàssic entre clàssics: Sobre traduccions i recepcions de Sèneca a l'època medieval*, València, IIFV, i Barcelona, PAM, 1998. Interessants nòtules de Pere Quer en el volum col·lectiu *L'art de traduir: Reflexions sobre la traducció al llarg de la història*, Vic, Eumo i Universitat de Vic; Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, i Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, 2000.

La bibliografia sobre traduccions científiques al català ha augmentat considerablement gràcies a la constància de Lluís Cifuentes, amb treballs tan notables com: *La ciència en català a l'edat mitjana i el Renaixement*, Barcelona, Universitat de Barcelona, i Palma de Mallorca, Universitat de les Illes Balears, 2001; «*Translatar ciència en romans catalanesh*. La difusió de la medicina en català a la baixa edat mitjana i el Renaixement», *Llengua & Literatura*, 8, 1997, p. 7-42; «Vernacularization as an Intellectual and Social Bridge. The Catalan Translation of Teodorico's Chirurgia and of Arnau de Vilanova's Regimen Sanitatis», *Early Science and Medicine. A Journal for the Study of Science, Technology and Medicine in the Pre-modern Period*, IV/2, 1999, p. 127-148. Un estat de la qüestió fins aleshores presentava Julio Samsó, «Traducciones científicas árabo-romances en la Península Ibérica», a *Actes del VII Congrés de l'AHLM*, vol.1, p. 199-232. És d'una evidència absoluta que aquesta parcel·la ha rebut l'impuls determinant de pàgines de Lola Badia, *Textos catalans tardomedievals i «ciència de naturales»*, Barcelona, Reial Acadèmia de Bones Lletres, 1996 (discurs de recepció pública a la RABLB). Quant a les edicions, cal destacar la de la versió catalana del *Dragmaticon philosophiae*, editada per Lola Badia i Josep Pujol (*Guillelmus de Conchis, Summa de philosophia*, Brepols, Turnhout, 1997, p. 275-497); i A. Carré (ed.), *Hipòcrates, Aforismes: traducció catalana medieval*, Barcelona, Curial i PAM, 2000. Curiosos són els tractats editats per Marinela Garcia Sempere *La versió catalana medieval dels tractats de falconeria Dancus rex i Guillelmus falconarius*, Alacant, Universitat, 1999.

De València a Roma: Cartes triades dels Borja, editat per M. Batllori i prologat per Modest Prats (Barcelona, Quaderns Crema, 1998), té el mèrit de presentar una tria de seixanta-quatre cartes del darrer quart del segle xv en època de celebracions borgianes i realitzada pel màxim coneixedor dels Borja. Amb el rigor que el caracteritza, Agustín Rubio Vela publica un segon volum de l'*Epistolari de la València medieval*, València, IIFV, i Barcelona, PAM, 1998, on edita cent seixanta-sis cartes que, de fet, com ja succeí amb el primer volum (reeditat recentment), retraten la vida valenciana de l'època. Molt interessants també les editades per M. J. Arnall Juan, *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1512)*, Girona, Ajuntament de Girona, i Barcelona, Fundació Noguera, 2000, 2 v. D'una temàtica força diferent, però d'un innegable atractiu són les monografies de L. Martín Pascual, *La tradició animalística en la literatura catalana medieval*, Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert, 1996, i J. Castaño, *L'organització de la Festa d'Elx a través del temps*, València, Generalitat Valenciana, 1997.

ANNEX 4**Projectes finançats, tesis i treballs de recerca de literatura medieval****Projectes**

- PB 91-0160 (1996-1999): «La formación cultural en la Corona de Aragón (con especial referencia al Reino de Valencia)». Direcció: R. Cantavella (membres de la UV, UJI).
- PB 97-0110 (1997-2000): «El léxico literario valenciano del siglo xv». Direcció: R. Alemany (membres de la UA).
- PB 98-1193-C03 (1998-2001): «La cultura catalana medieval y moderna en la tradición manuscrita e impresa». Projecte coordinat per E. Duran (UB), amb seus a la UV (A. Hauf) i UJI (T. Martínez Romero).
- GV 3110/95 (1996-1998): «Edició filològica, estudi i concordances de textos literaris medievals». Projecte coordinat per A. Hauf, amb subprojectes a la UA (R. Alemany) i UJI (T. Martínez Romero).
- BFF 2002-04197-C03 (2002-2005): «La cultura catalana medieval y moderna en la tradición manuscrita e impresa (II)». Projecte coordinat per A. Hauf (UV), amb seus a la UB (E. Duran) i UJI (T. Martínez Romero).
- BFF 2002-01254 (2002-2005): «Diccionario de las poesías de Ausiàs March». Direcció: R. Alemany (membres de la UA).
- BFF 2002-01273 (2002-2005): «Biblioteca de recursos multimedia de la obra *Tirant lo Blanc*». Direcció: L. Martín Pascual.
- PB 93-0758 (1994-1997): «Estudio de los cancioneros hispánicos medievales (II)». Direcció: Vicenç Beltran.
- PB 93-0543 (1994-1997): «Cultura humanística y escolástica de los siglos xv y xvi en la Corona de Aragón: inventario, estudio de fuentes y edición de textos». Direcció: Mariàngela Vilallonga.
- 1995SGR-00228 (1995-1997): «Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana». Direcció: Lola Badia.
- PB 94-0894 (1995-1998): «Edición y anotación de textos catalanes medievales de los siglos xiv y xv». Direcció: Lola Badia.
- PB 95-1106 (1995-1998): «La formación cultural de la Corona de Aragón (con especial referencia al Reino de Valencia) (II)». Direcció: R. Cantavella.
- PB 97-0653: «Ramon Llull y el trasfondo cultural de las letras catalanas». Direcció: Lola Badia.
- PB98-0462: «Las obras de Francesc Eiximenis OFM (c.1330-1409): difusión e influencia en España, Europa y América (siglos xiv-xvi)». Direcció: X. Renedo.
- SG99-00158: «Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana». Direcció: Lola Badia.
- BFF 2002-03390: «Historiografía latina humanística en la Corona de Aragón: edición de textos, estudio de fuentes». Direcció: M. Vilallonga.

- SGR 2001-00286 (2002-2004): «Grup consolidat de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana». Direcció: Lola Badia.
- SGR 2001-00451 (2002-2004): «Grup consolidat Lírica Medieval i Cançoners». Direcció: Vicenç Beltran.
- «Glossari de definicions lullianes». Direcció: Pere Roselló Bover, dins del Projecte Alcover.

Tesis doctorals

- M. Garcia Sempere (1997, UA), *La Istòria de la Passió de Bernat Fenollar i Pero Martines i La contemplació de Jesucrist crucificat de Bernat Fenollar i V. Escrivà*. Direcció: R. Alemany.
- J. L. Martos Sánchez (1999, UA), *Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella: estudi i edició*. Direcció: R. Alemany.
- A. I. Peirats Navarro (2002, UV), *L'Spill de Jaume Roig: edició crítica i estudi*. Direcció: A. Hauf.
- A. Bataller Català (2002, UV), *Les traduccions catalanes del Liber de moribus hominum et officiis novilium super ludo schachorum de Jacobus de Cessulis*. Direcció: A. Hauf.
- J. Giner Gimeno (2002, UV), *D'Ausiàs March a Joan Roís de Corella. Documents per a la història de la literatura a la València del segle XV*. Direcció: A. Hauf.
- J. M. Ruiz Simon (1996, UAB), *L'Art de Ramon Llull i la teoria escolàstica de la ciència*. Direcció: Lola Badia.
- I. Grifoll (1997, UAB), *Edició crítica i estudi del Fraire de Joi e Sor de Plaser*. Direcció: Lola Badia.
- S. Martí (1999, UB), *La traducció catalana medieval del Commentarium in septem psalmos poenitentiales d'Innocenci III*. Direcció: X. Renedo.
- P. Quer (2001, UAB), *L'adaptació catalana de la Història de rebus Hispaniae*. Direcció: Lola Badia.

Treballs de recerca

- F. J. Gómez (1998, UAB), *El Tractat de les penes particulars de infern de Joan Pasqual. Estudi i edició dels capítols I-XV*. Direcció: J. Pujol.
- D. Guixeras (1998, UdG), *El Regiment de la cosa pública de Francesc Eiximenis: anàlisi de la transmissió i proposta d'edició crítica*. Direcció: X. Renedo.
- E. Bassegoda (2001, UdG), *El Tractat de peresa del Terç del Crestià de F. Eiximenis*. Direcció: J. Turró.
- A. Alberni (2001, UB), *Aportació al text crític de l'Espèculum al foderi*. Direcció: Lola Badia.
- F. J. Rodríguez Risquete (2001, UdG), *Vida y obra de Pere Torroella. Su biografía, su cancionero catalán y el «Maldezir de mujeres»*. Direcció: R. Ramos i J. Turró.
- M. Marfany (2002, UAB), *La traducció catalana medieval de La belle dame sans merci, d'Alain Chartier*.

ANNEX 5**Taules de literatura medieval**

TAULA 12
La literatura catalana medieval als diversos plans d'estudis

Universitat	Assignatures obligatòries	Assignatures optatives
UB	Literatura catalana medieval: segles XII-XIII (1r cicle)	Literatura catalana medieval: el <i>Tirant lo Blanc</i> i la narrativa (2n cicle)
	Literatura catalana medieval: segles XIV-XV (2n cicle)	Literatura catalana medieval: Ausiàs March i la poesia (2n cicle)
UdG	Literatura catalana II (medieval) (1r cicle)	Literatura medieval comparada (1r cicle)
	Literatura i cultura a la Corona d'Aragó (2n cicle)	
UOC	Literatura catalana medieval I	—
	Literatura catalana medieval II	
UAB	Literatura catalana medieval (1r cicle)	Novel·la i ficcions catalanes del segle XV (2n cicle)
	Cultura literària catalana dels segles XIII-XV (2n cicle)	Poesia catalana del segle XV (2n cicle)
UA	Literatura catalana medieval I (1r cicle)	Literatura catalana medieval III (2n cicle)
	Literatura catalana medieval II (2n cicle)	Literatura catalana medieval IV (2n cicle)
URV	Literatura catalana medieval I (1r cicle)	—
	Literatura catalana medieval II (2n cicle)	
UIB	Literatura catalana medieval I (1r cicle)	Poesia trobadoresca (2n cicle)
	Literatura catalana medieval II (2n cicle)	
UV	Cultura catalana medieval (1r cicle)	Literatura catalana medieval (1r cicle)
	Introducció a la literatura catalana medieval (1r cicle)	Narrativa breu catalana medieval (2n cicle)
	Literatura catalana del segle XV (2n cicle)	Narrativa catalana medieval (2n cicle) Poesia catalana del segle XV (2n cicle)
UdL	Literatura catalana medieval I	Literatura catalana medieval II
	Literatura catalana medieval III	Literatura catalana medieval IV
		Literatura catalana medieval V
		Literatura catalana medieval VI

TAULA 13
Professors dedicats a l'àrea de literatura catalana moderna

Universitat	CU	TU/CEU	Altres
UA	1+1*	2+1*	—
UAB	—	2	—
UB	1	2	1
UdG	—	2+1*	2
UdL	—	1	—
UIB	1*	1*	1*
UOC	—	—	1 consultor
URV	—	1*	1*
UV	1	2	—

* Professorat parcialment dedicat a la literatura catalana medieval.

ANNEX 6

Grups de recerca sobre literatura catalana moderna finançats amb fons públics

Universitat de Barcelona

— PB98-1193 (1998-2001), «La cultura literaria medieval y moderna en la tradición manuscrita e impresa I», Eulàlia Duran, MCT, 5.025,30 euros (2.500.000 ptes.).

— PB98-1179 (1998-2001), «Historia cronológica de la literatura catalana y sistematización», August Bover, MCT, 9.015,18 euros (1.500.000 ptes.).

— BFF-2002-04680 (2002-2005), «Historia cronológica de la literatura catalana y sistematización informática», August Bover, MCT.

— BFF-2002-04197 (2002-2005), «La literatura catalana medieval y moderna en la tradición manuscrita e impresa II», MCT, Josep Solervicens.

— SGR1997-135 (1997-1999), Grup Consolidat de Literatura Catalana Moderna: Inventari, Edició i Estudi de Textos, Eulàlia Duran, DURSI, 7.813,16 euros (1.300.000 ptes.).

— SGR1999-074 (2000-2004), Grup Consolidat de Literatura Catalana Moderna: Inventari, Edició i Estudi de Textos, Eulàlia Duran, DURSI, 10.217,21 euros (1.700.000 ptes.).

Universitat de Girona

— PB98-0446 (1998-2001), «Repertorio de textos teatrales antiguos en lengua catalana», Albert Rossich, MCT, 12.020,24 euros (2.000.000 ptes.).

— BFF2002-02561 (2002-2005), «Textos básicos de la literatura de la edad moderna», Albert Rossich, MCT, 6.037 euros (1.004 ptes.).

— SGR1997-210, Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna, Albert Rossich, DURSI, 10.217,21 euros (1.700.000 ptes.).

— SGR1999-074, Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna, Albert Rossich, DURSI, 12.020,24 euros (2.000.000 ptes.).

— 1998, Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna, Josep M. Nadal, DGR, 4.808,10 euros (800.000 ptes.).

— 2000, Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna, Josep M. Nadal, DGR, 4.808,10 euros (800.000 ptes.).

ANNEX 7

Repertoris bibliogràfics i publicacions de literatura contemporània

La gran quantitat de bibliografia generada entorn de la literatura catalana contemporània, un espai literari viu i en constant activitat, creadora, teòrica i crítica, resulta, en aquests moments, absolutament inabastable si no és gràcies a repertoris bibliogràfics especialitzats, producte en bona part dels mateixos grups de recerca ressenyats més amunt que han fet públiques les eines amb què s'han dotat per portar a terme la seva feina. El més complet és, sense cap mena de dubte, el fons bibliogràfic del GELCC de la UAB, *Traces*, dirigit per Jordi Castellanos amb la col·laboració de Cristina Riera i Magda Alemany. Aquest fons, creat el 1986, té actualment més de cinquanta mil fitxes bibliogràfiques de llibres, miscel·lànies, articles o comentaris sobre llengua i literatura catalanes i és ofert a consulta pública a través del Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques Universitàries de Catalunya a l'adreça electrònica <<http://www.cbuc.es/llc/>>. En col·laboració amb aquest fons, la Xarxa Temàtica de la Renaixença ha publicat la *Bibliografia sobre literatura catalana del segle XIX, 1995-2000: Materials*, 2003, a cura de Josep M. Domingo, Maria Dasca i M. Àngels Verdaguer. Marina Gustà i Margarida Casacuberta han donat compte dels estudis de literatura catalana dels segles XIX i XX publicats l'any anterior a *The Year's Work in Modern Language Studies*, 1996, 1997 i 1998. I Jaume Aulet, a la revista *Serra d'Or*, ha anat resseguint, amb el títol *Estudis recents de literatura catalana contemporània*, la recerca publicada en aquests anys, acompanyant-la generalment de comentaris crítics. També la UA, amb un equip format per Biel Sansano (director), Patrícia Alberola, Josep Maria Baldaquí, Joan Borja, Vicent Brotons, Carles Cortés, Joaquim Espinós, Anna Esteve i

Juli Martínez, ha elaborat un banc de dades bibliogràfiques dels escriptors valencians actuals (<<http://www.mmlab.ua.es/lletraferit/>>). Aquest fons s'ha concretat en un llibre: Biel Sansano (dir.), *Diccionari de la literatura valenciana actual (1968-2000)* (2001). Finalment, el portal de literatura catalana Lletra (<<http://www.uoc.edu/lletra/>>), de la UOC, dirigit per Jaume Subirana, proporciona (a través de Traces i altres materials) informació sobre la matèria.

Pel que fa a la quantificació de la recerca, m'he decidit a presentar una taula per a cada universitat i una de global, potser la més representativa, atesa la dificultat i les desigualtats amb què els diferents grups, departaments i universitats estableixen els seus còmputos. El resultat és prou indicatiu de l'amplitud de la recerca i, òbviament, no de la seva qualitat, la qual, en tot cas, caldria valorar per altres paràmetres. Tanmateix, si alguna cosa demostren les taules que segueixen és que hi ha una bona producció, però que els grups o els departaments haurien de millorar molt la manera de reflectir-la i no diguem ja la manera de fer-la arribar al seu públic, que és format, d'una banda, pels especialistes, pels altres investigadors, però, de l'altra, pel conjunt social.

A la taula 14 no s'hi veu reflectida la producció publicada a la premsa diària (llevat d'alguna escadussera excepció) ni els articles publicats a diccionaris (com al ja esmentat *Nou Diccionari 62 de la literatura catalana*). He deixat de banda, per la dispersió amb què n'han arribat les notícies, les pàgines web elaborades per investigadors, pàgines que comencen a presentar un cert gruix i que, evidentment, hauran de ser comptabilitzades en edicions futures d'aquest report. S'hi produeix una certa confusió entre l'«edició» entesa com a responsabilitat en l'arreglada i procés de publicació d'actes o reculls de textos i l'«edició» crítica, que en alguns casos han estat considerats llibres o articles i, en d'altres, fins i tot en casos d'edició de textos en revistes, han estat consignats com a «edició». A més, les fonts d'informació són massa deficientes per donar crèdit absolut a la quantificació resultant, la qual, tanmateix, no deixa de ser indicativa. Cal, finalment, tenir en compte, a l'hora de valorar la producció de cada universitat, la gran diferència entre les que tenen una plantilla àmplia que treballa sobre literatura catalana contemporània i les universitats en les quals aquesta matèria ocupa espais laterals o complementaris. Amb totes aquestes consideracions, la taula és:

TAULA 14
Producció universitària sobre literatura catalana contemporània

a) Universitat d'Alacant

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	–	–	–	2	1	1	–
Edicions	–	–	–	1	–	4	1
Capítols de llibre	1	–	7	4	12	7	7
Articles	–	1	3	2	7	8	2
Ressenyes	–	–	3	3	8	8	2

b) Universitat Autònoma de Barcelona

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	6	4	2	2	2	9	3
Edicions	1	3	1	1	2	2	1
Capítols de llibre	18	13	19	27	38	10	19
Articles	20	13	34	28	20	10	30
Ressenyes	10	3	11	3	8	1	8

TAULA 14 (Continuació)
Producció universitària sobre literatura catalana contemporània

c) Universitat de Barcelona

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	1	3	—	2	—	2	2
Edicions	2	—	2	—	—	1	1
Capítols de llibre	4	18	9	10	11	9	11
Articles	10	10	4	9	4	4	9
Ressenyes	1	2	1	—	—	—	3

d) Universitat de les Illes Balears

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	—	2	5	4	—	2	1
Edicions	6	4	4	6	3	3	7
Capítols de llibre	5	8	6	14	13	10	9
Articles	19	17	20	15	12	10	10
Ressenyes	12	4	6	5	15	12	8

e) Universitat Jaume I

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	1	6	—	3	1	2	1
Edicions	—	—	1	2	3	1	—
Capítols de llibre	10	13	17	15	17	9	5
Articles	5	13	3	13	8	2	4
Ressenyes	—	—	1	—	—	1	—

f) Universitat de Lleida

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	2	1	—	—	1	3	—
Edicions	—	—	1	—	1	—	—
Capítols de llibre	1	1	—	3	6	4	4
Articles	—	1	6	10	9	4	12
Ressenyes	2	7	5	4	5	4	—

TAULA 14 (Continuació)
Producció universitària sobre literatura catalana contemporània

g) Universitat Oberta de Catalunya

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	–	–	1	1	1	6	2
Edicions	–	–	–	–	–	–	–
Capítols de llibre	2	1	1	–	–	2	–
Articles	–	–	–	–	1	1	4
Ressenyes	–	–	–	–	–	–	–

h) Universitat Pompeu Fabra

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	1	–	1	1	1	1	–
Edicions	5	3	3	5	3	5	8
Capítols de llibre	9	6	6	5	9	10	4
Articles	3	5	3	2	2	1	12
Ressenyes	–	2	6	8	7	6	8

i) Universitat Rovira i Virgili

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	2	1	1	1	–	2	4
Edicions	3	4	2	2	1	–	2
Capítols de llibre	6	5	4	11	11	8	10
Articles	5	3	7	10	13	7	4
Ressenyes	3	5	4	4	5	–	–

j) Universitat de València

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	–	2	–	2	1	2	1
Edicions	1	3	2	3	3	–	2
Capítols de llibre	1	7	7	4	10	4	10
Articles	1	5	14	2	10	5	4
Ressenyes	1	1	1	1	1	1	–

TAULA 14 (Continuació)
Producció universitària sobre literatura catalana contemporània

k) Universitat de Vic

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Llibres	–	–	1	–	1	1	5
Edicions	–	1	–	–	–	–	1
Capítols de llibre	1	2	–	3	4	4	9
Articles	1	1	3	3	1	1	11
Ressenyes	–	–	–	1	–	–	3

l) Totals

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Llibres	13	19	11	18	9	24	16	110
Edicions	18	18	16	20	16	16	23	127
Capítols de llibre	58	74	76	96	131	77	88	600
Articles	64	69	97	98	87	53	102	570
Ressenyes	29	24	37	29	49	37	32	237

ANNEX 8**Projectes finançats de literatura contemporània****Projectes finançats pel Ministeri**

– PB94-0710 (1995-1998): «Història i crítica de la novel·la a Catalunya (1862-1939)». Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència (DGICYT). UAB. Import: 24.040,48 euros (4.000.000 ptes.). Investigadors: Jordi Castellanos Vila (investigador principal [IP]), Jaume Aulet Amela, Josep Maria Balaguer Sancho, Maria Campillo Guajardo, Margarida Casacuberta, Enric Cassany Cels, Josepa Gallofré Virgili, Gabriella Gavagnin, Víctor Martínez Gil, Marcel Ortín Rull, Ramon Panyella Ferreres, Josep Paré Jiménez, Eulàlia Pérez Vallverdú, Xavier Pla Barbero, Núria Santamaria Roig, Francesc Xavier Vall Solaz, Just Arévalo, Teresa Iribarren, Neus Real.

– PS95-0210 (1996-1999): «Panorama de las ideas estético-literarias en Cataluña en los siglos XIX y XX». Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència (DGICYT). Import: 20.554,61 euros (3.419.999 ptes.). Investigador principal: Joaquim Molas Batllori.

– PS95-0210 (1996-1999): «Panorama de las ideas estético-literarias en Cataluña en los siglos XIX y XX». Projecte fi-

nançat pel Ministeri d'Educació i Ciència (DGICYT). Import: 20.554,61 euros (3.419.999 ptes.). Investigador principal: Joaquim Molas Batllori. No consten els investigadors.

– PB98-1181 (1999-2002): «El positivismo en la literatura catalana (1868-1898)». Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència (Direcció General d'Ensenyament Superior i Investigació Científica [DGESIC]). Import: 12.000 euros (1.996.632 ptes.). Investigador principal: Rosa Cabré Monné.

– PB98-1077 (1999-2002): «Las traducciones de literatura dramática y narrativa al catalán (1906-1939: recepción histórica y opciones traductológicas y estilísticas)». Entitat Finançadora: DGESIC del Ministeri d'Educació i Cultura. Import: 9.015 euros (1.500.000 ptes.). Investigadors: Enric Gallén Miret (IP), Miquel Gibert Pujol, Josep Marco Burillo, Marcel Ortín Rull, Didac Pujol Morillo, Pere Gifra, Joan Verdegall Cerezo i Silvia Coll-Vinent.

– PB98-0881 (1999-2002): «La novel·la catalana contemporània. Història i crítica». Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència (DGESIC). Import: 15.025,30 euros (2.500.000 ptes.). Investigadors: Jordi Castellanos Vila (IP), Jaume Aulet Amela, Josep Maria Balaguer Sancho, Maria Campillo Guajardo, Enric Cassany Cels, Josepa Gallofré Virgili, Glòria Granell Nogué, Víctor Martínez Gil, Ramon Panyella Ferreres, Josep Paré Jiménez, Eulà-

lia Pérez Vallverdú, Carme Puig Molist, Núria Santamaria Roig, Francesc Xavier Vall Solaz.

– BFF2000-0751 (2000-2003): «Ecdòtica: problemes, mètodes i aplicació a la literatura catalana dels segles XIX i XX». Projecte finançat pel Ministeri de Ciència i Tecnologia. UB. Import: 13.462,67 euros (2.239.999 ptes.). Investigadors: Josep Murgades (IP), Glòria Casals, Pere Farrés, Marina Gustà, Antonia Taya-della, Joan Ramon Veny.

– BFF 2000-1301 (2000-2003): «Definición y trayectoria del realismo social catalán». Projecte finançat pel Ministeri de Ciència i Tecnologia. Investigadors: Vicent Simbor Roig (IP), M. Assumpció Bernal Giménez, Ferran Carbó Aguilar, Carme Gregori Soldevila, Ramon X. Rosselló Ivars.

– BFF2000-1281 (2000-2003): «Editorials, traduccions i traductors en la Catalunya contemporània». Entitat finançadora: Ministeri de Ciència i Tecnologia. UVic. Import: 15.000 euros (2.495.790 ptes.). Investigador principal: Manuel Llanas.

– (1995-1996): «Estructura i vigència del principi estètic d'Unitat». Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència. Investigadora principal: Núria Perpinyà.

Projectes d'altres àrees participats per investigadors de literatura catalana contemporània

– (1994-1997): «Literatura y traducción en la España del siglo XX». Entitat Finançadora: DGICYT. Import: 15.626,31 euros (2.600.000 ptes.). Investigadors: Àngel Crespo (IP), Enric Gallén Miret, M. S. González Rodenas, P. Gómez Bedate, F. M. Lafarga, A. Marco Garcís, M. Oliver, A. Ribas Pujol, L. M. Todó Vila, Miquel Gibert Pujol, Josep Marco Burillo, Marcel Ortín Rull, Didac Pujol Morillo, Pere Gifra, Joan Verdegall Cerezo i Sílvia Coll-Vinent.

– PB97-0404 (1998-2001): «Orígenes, configuración y elementos simbólicos del catalanismo político». Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Ciència (DGESIC). URV. Import: 11.419,23 euros (1.900.000 ptes.). Investigador principal: Pere Anguera Nolla. Participació d'investigadors de filologia catalana de la URV: Josep M. Pujol, Roser Pujadas, Magí Sunyer.

– BHA2001-1187 (2001-2004): «Catalanidad, catalanismo y anticatalanismo en la Cataluña contemporánea». Projecte finançat per la Direcció General d'Investigació. URV. Import: no hi consta. Investigador principal: Pere Anguera Nolla. Participació d'un investigador de filologia catalana de la URV: Magí Sunyer.

Projectes amb altres fonts de finançament

– 009/063 (1996-1997): «La producció literària des del 1939 a l'actualitat». UV. Projecte finançat per l'IVEI. Entitats participants: UV. Import: no hi consta. Investigador principal: Vicent Simbor Roig.

– UV97-2209 (1997-1998): «La producció i l'evolució de la literatura catalana des del 1939 fins a l'actualitat». UV. Projecte finançat per la UV. Investigador principal: Vicent Simbor Roig.

– GV98-09-119 (1999-2000): «El realisme social o històric en la literatura catalana». UV. Projecte finançat per la UV. Investigador principal: Vicent Simbor Roig.

– (1995-1996): «Materials sobre traducció i recepció de les literatures estrangeres en la cultura catalana». UPF. Entitat Finançadora: UPF i Fundació Universitat Nova. Import: 5.048,50 euros (840.000 ptes.). Investigadors principals: Enric Gallén i Miret (IP), Miquel Gibert Pujol, Marcel Ortín Rull.

– 005784 / 012 (1999): «Índex tipològic de la rondalla catalana. Introducció de les dades corresponents als tipus 1-350 del catàleg Aarne/Thompson i assessorament científic» (1999). URV. Entitat finançadora: CCPC - Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. Import: 2.994,24 euros (498.199 ptes.). Investigadors principals: Josep M. Pujol Sanmartín i Carme Oriol Carazo.

– G935/132 (2001-2002): «Índex tipològic de la rondalla catalana. Introducció a la base de dades RONDCAT de les dades catalogràfiques amb referent Aarne/Thompson (tipus 300-3000) corresponents a les fonts monogràfiques impreses de la rondalla catalana». URV. Entitat finançadora: CCPC - Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. Import: 11.606,84 euros (1.931.215 ptes.). Investigadors principals: Josep M. Pujol Sanmartín i Carme Oriol Carazo.

– G934 N01/040-INF527: «Índex tipològic de la rondalla catalana. Catalogació de repertoris rondallístics catalans i internacionals, amb dades referides als Països Catalans, publicats entre 1982 i 2000 i incorporació a la base de dades RONDCAT». URV. Entitat finançadora: CCPC - Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. Import: 11.851,96 euros (1.972.000 ptes.). Investigadors principals: Josep M. Pujol Sanmartín i Carme Oriol Carazo.

– (2002-2003): «Rondalles.com. Incorporació de les TIC a la docència». URV. Entitat finançadora: No hi consta. Import: no hi consta. Investigadora principal: Carme Oriol Carazo.

– T02111S (2002-2003): «Opuscle del patrimoni oral de les comarques de Tarragona». URV. Entitat finançadora: FURV - Fundació URV. Import: 4.137,93 euros (688.493 ptes.). Investigadora principal: Carme Oriol Carazo.

– ACES98-52/6 (1998): «Edició de les actes del Col·loqui sobre Narcís Oller». URV. Entitat finançadora: CIRIT (Generalitat de Catalunya). Import: 3.455,82 euros (575.000 ptes.). Investigador responsable: Magí Sunyer Molné.

– (1995-1996): «Literatura i llengua al Mig Segre contemporani». UdL. Projecte finançat per la UdL. Investigador principal: Xavier Masià.

– (1995-2005): «Biblioteca literària de Ponent». UdL. Projecte finançat per la UdL, Diputació de Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs i Ajuntament de Lleida. Import: 120.000 euros (19.966.320 ptes.). Investigador principal: Xavier Macià.

– (2002-2003): «Edició digital de materials per a l'estudi de la literatura catalana». UdL. Projecte finançat per la UdL. Import: 3.000 euros (499.158 ptes.). Investigador principal: Josep Maria Domingo.

– (2002-2004): «Biblioteca virtual Màrius Torres». UdL. Projecte finançat per ACES. Direcció General de Recerca de la Generalitat de Catalunya. Import: 18.000 euros (2.994.948 ptes.). Investigador principal: Xavier Masia.

– AE98-05: «Literatura valenciana actual» (1998 - en procés). UA. Projecte finançat per la Generalitat Valenciana i la Direcció General d'Ensenyaments i Investigació de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. Import: no hi consta. Investigador principal: Biel Sansano.

– GV3175/95 (1996-1998): «Aspectes sociocognitius de la recepció en l'anàlisi del discurs». UA. Entitat finançadora: Generalitat Valenciana. UV, UJI, Universitat de Salamanca. Import: no hi consta. Investigador principal: Vicent Salvador (UJI).

– P1B96-08 (1996): «Teoria i crítica dels discursos creatius». UA. Entitat finançadora: Conveni Bancaixa-UJI. Entitats participants: UJI. Investigador principal: Lluís Meseguer (UJI).

– PICS 854 (1999-2002): «L'inscription des biais sociocognitifs dans la langue. Programme International de Coopération Scientifique». UJI. Entitat finançadora: CNRS. Entitats participants: no hi consten. Import: 86 896 euros (14.458.277 ptes.). Investigador principal: Pierre-Yves Raccah (CNRS). Investigadors de la UJI.

– P11B2001-15 (2001-2003): «Estudi sociocognitiu de les associacions lèxiques en discursos mediàtics: anàlisi intergenèrica i contrastiva de col·locacions (anglès-espanyol-català)». UJI. Entitat finançadora: Bancaixa. Entitat participant: UJI. Import: 11.125 euros (1.851.044 ptes.). Investigador principal: Vicent Salvador.

– P1.1A2002-21 (2002-2004): «La literatura oral i el territori». UJI. Entitat finançadora: Conveni Bancaixa - UJI. Entitat participant: UJI. Import: no hi consta. Investigador principal: Lluís Meseguer (UJI).

– (2001-2002): «Corpus de traduccions valencianes de literatura narrativa (castellano y catalán) entre 1990 y 2000: editoriales y traductores». UJI. Entitat finançadora: Fundación Caixa Castelló - BANCAIXA. Entitat participant: UJI. Import: no hi consta. Investigador principal: Josep-Roderic Guzman Pitarch (UJI).

– (1999-2000): «Elaboració d'un diccionari multilingüe valencià, castellà, anglès, alemany, francès, italià i portuguès». UJI. Entitat finançadora: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. En-

titat participant: UJI. Import: 14.424,29 euros (2.400.000 ptes.). Investigador principal: Josep Marco Borillo (UJI).

– (2001-2005): «HERMENEIA. Estudis literaris i tecnologies digitals» (<www.uoc.edu/in3/hermeneia>). UOC. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (Programa Distinció a la Recerca Universitària). Entitats participants: UOC, URV, Universitat de Bari, Universitat d'Essex, Universitat d'Artois, Universitat Brown, UAB, UdL, UPF, URL, UB, Universitat de Jyväskylä (Finlàndia). Import: 120, 204 euros (20.000.262 ptes.). (UOC). Investigadora principal: Laura Borràs Castanyer.

– (2001-2003): «Estudis literaris i tecnologies digitals (HERMENEIA)». UOC. Entitat finançadora: Internet Interdisciplinary Institute. UOC. Entitats participants: UOC. Import: 29.940 euros (4.981.596 ptes.). Investigadora principal: Laura Borràs Castanyer.

Grups consolidats

– Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània: CS93-2022 (1994-1995): 22.838,46 euros (3.800.000 ptes.); 1995SGR-00607 (1995-1996): 18.631,38 euros (3.100.000 ptes.); 1996SGR-00085 (1997-1998): 18.631,38 euros (3.100.000 ptes.); 1998SGR-00066 (1999-2000): 16.828,34 euros (2.800.000 ptes.); 2000SGR-00048 (2001-2002): 25.843,52 euros (4.300.000 ptes.); 2001SGR-00149 (2002-2005): 43.272,87 euros (7.200.000 ptes.). UAB, UPF i UdG. Investigador principal: Jordi Castellanos Vila. Investigadors: Just Arévalo, Jaume Aulet, Josep M. Balaguer, Carles Batlle, Maria Campillo, Margarida Casacuberta, Enric Cassany, Lúcia Coll, Francesc Foguet, Enric Gallén, Josepa Gallofré, Gabriella Gavagnin, Miquel Gibert, Glòria Granell, Teresa Iribarren, Manuel Jorba, Carles Lluch, Joan López Casanovas, Víctor Martínez Gil, Marcel Ortín, Ramon Panyella, Josep Paré, Eulàlia Pérez Vallverdú, Francesc X. Pla, Carme Puig, Neus Real, Núria Santamaria, Xavier Vall, Anna Carreras, Olívia Gassol.

Xarxes temàtiques

– 1996XT 00034 (1996-1997): Xarxa Temàtica de la Renaixença. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (CIRIT). Hi participen: UB, UAB, UVic, URV i UIB. Import: 8.414,17 euros (1.400.000 ptes.). Investigador responsable: Joaquim Molas.

– Projecte 1999XT 00008 (2000-2001). Xarxa Temàtica de la Renaixença. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (CIRIT). Hi participen: UB, UAB, UVic, URV, UIB, UA i UdL. Import: 7.212,15 euros (1.200.000 ptes.). Investigador responsable: Joaquim Molas.

– 2001XT 00008 (2002-2003): Xarxa Temàtica de la Renaixença. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (CIRIT). Hi participen: UB, UAB, UVic, URV, UIB, UA i UdL. Import: desconegut. Investigador responsable: Pere Farrés.

– 1996XT 00038 (1997-1998): Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (CIRIT). Hi participen: UAB, UB, UdG, UPF, UV, UA. Import: 6.611,13 euros (1.100.000 ptes.). Investigador responsable: Jordi Castellanos Vila.

– 1998XT 00036 (1999-2000): Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (CIRIT). Hi participen: UAB, UB, UdG, UPF, UV, UA, UdL, UJI, UIB. Import: 5.709,61 euros (950.000 ptes.). Investigador responsable: Jordi Castellanos Vila.

– 2000XT 00031 (2001-2002): Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle xx. Entitat finançadora: Generalitat de Catalunya (CIRIT). Hi participen: UAB, UB, UdG, UPF, UV, UA, UdL, UJI, UIB. Import: 3.906,58 euros (650.000 ptes.). Investigador responsable: Jordi Castellanos Vila.

– (2001 i 2002): Xarxa Temàtica d'Anàlisi del Discurs i Nous Llenguatges. Entitat finançadora: Generalitat Valenciana. Hi participen: UJI, UA. Investigador responsable: Vicent Salvador.

ANNEX 9

Beques, tesis i treballs de recerca de literatura contemporània

Òbviament, una peça importantíssima de la recerca dels departaments el constitueix l'espai en el qual s'uneix la formació d'investigadors i la recerca, sempre en estreta relació amb els programes de doctorat. Els resultats de literatura catalana contemporània són els següents (taula 15).

Tesis doctorals

1. Josep Besa Camprubí (UAB, 1997), *El títol i el text. Una tipologia dels efectes del títol en el text en poesia*. Direcció: Dolors Oller.

2. Pilar Puidemon Monclús (UB, 1996), *Joan Sales. La responsabilitat del supervivent*. Direcció: Joaquim Molas.

3. Ramon X. Rosselló Ivars (UV, 1996), *L'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo*. Direcció: Vicent Simbor.

4. Josep-Vicent Garcia i Raffi (UV, 1996), *La formació i maduresa literària de Lluís Ferran de Pol: l'herència de Mèxic*. Direcció: Vicent Simbor.

5. M. Àngels Bosch Castelló (UB, 1997), *J. Pous i Pagès. Antiindustrialisme i valors gentri*. Direcció: Joaquim Molas.

6. Anna Devís (UJI, 1996), *La paratextualitat en la literatura valenciana de postguerra*. Direcció: Vicent Salvador.

7. Damià Pons i Pons (UB, 1997), *Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre els dos segles (1886-1905). El grup regeneracionista de «La Almudaina»*. Direcció: Joaquim Molas.

8. Carles Batlle Jordà (UAB, 1998), *El teatre d'Adrià Gual (1891-1902)*. Direcció: Jordi Castellanos.

9. Joan Carreres i Péra (UAB, 1998), *Ideari i poètica de Josep Maria Capdevila*. Direcció: Manuel Jorba i Jorba.

10. Carles Cortés Orts (UA, 1999), *Les primeres novel·les de Mercè Rodoreda (1932-1936)*. Direcció: Enric Balaguer.

11. Jaume Subirana (UAB, 1999), *Josep Carner: l'exili del mite (1945-1970)*. Direcció: Dolors Oller.

12. Jordi Malé Peguerotes (UB, 1999), *El pensament literari de Carles Riba. Els anys del postsimbolisme (1920-1938)*. Direcció: Joaquim Molas.

13. Carola Duran i Tort (UB, 1999), *La Renaixença i la seva activitat editorial*. Direcció: Joaquim Molas.

14. C. Martínez i Taberner (UIB, 1999), *La llengua catalana a Mallorca. Segle XVIII i primer terç del XIX*. Direcció: Joan Mas i Vives.

15. C. Bonnín i Socies (UIB, 1999), *Aurora Bertrana: vida i obra (1899 - 1974)*. Direcció: Pere Rosselló Bover.

16. Josep Maria Quintana i Petrus (UAB, 2000), *Nicolau M. Rubió i Tudurí (1891-1981), assaig, periodisme i literatura*. Direcció: Jordi Castellanos.

17. Joan Ramon Veny Mesquida (UB, 2000), *Diari 1918, de J. V. Foix*. Direcció: Joaquim Molas.

18. Manuel Barberà Ferrer (UB, 2000), *Gertrudis, de J. V. Foix. Anàlisi del simbolisme figuratiu*. Direcció: Joaquim Molas.

TAULA 15
Resultats de literatura catalana contemporània

	UA	UAB	UB	UdG	UIB	UJI	UdL	UOC	UPF	URV	UV
Becaris	–	13	4	–	3	–	5	–	–	2	–
Tesis	3	7	10	–	2	3	–	–	–	–	3
Treballs	5	33	5	–	8	7	–	1	2	8	6

19. M. Magdalena Alomar Vanrell (UB, 2000), *El teatre representat a la ciutat de Palma des del 1955 al 1970*. Direcció: Joaquim Molas.

20. Anna Montesinos (UV, 2000), *Anàlisi del discurs de la informàtica: aplicació a l'estudi de les seqüències textuales descriptives*. Direcció: Vicent Salvador.

21. Núria Santamaria Roig (UAB, 2001), *Carles Soldevila, l'intel·lectual i l'escriptor (1912-1936)*. Direcció: Jordi Castellanos.

22. M. Teresa Rafecas Orpi (UB, 2001), *El teatre amateur a comarques (El cas a l'Arboç). Contribució metodològica al seu estudi*. Direcció: Joaquim Molas.

23. Heike van Lawick (UJI, 2001), *Metaforicitat i traductologia: anàlisi d'un corpus de traduccions de l'alemany (L-origen) a diverses llengües romàniques (L-meta)*. Direcció: Vicent Salvador.

24. Jaume Albero i Poveda (UA, 2002), *Les rondalles meravelloses i llegendes d'Enric Valor: estudi de les fonts i hermenèutica*. Direcció: Enric Balaguer i Joaquim Espinós.

25. Reyes García Burdeus (UJI, 2001), *Traducció i estudi del Relat de Sónietxka de Marina Tsvetaieva. Biografia i història literària*. Direcció: Lluís Meseguer.

26. Francesco Ardolino (UB, 2002), *Contribució a la lectura de Jordi Sarsanedas: Estudi sobre l'obra narrativa*. Direcció: Joaquim Molas.

27. Joan Borja (UA, 2002), *Anàlisi del discurs fusterià: teoria del coneixement i estratègies comunicatives en la prosa d'idees de Joan Fuster*. Direcció: Vicent Salvador.

28. Jordi Lladó Vilaseca (UAB, 2002), *L'obra dramàtica de Ramon Vinyes*. Direcció: Jordi Castellanos.

Treballs de recerca

1. Maria Enrich Murt (UAB, 1996), *Josep Romeu i Figueras: l'intel·lectual i el poeta (1939-1958)*. Direcció: Jaume Aulet i Amela.

2. Pere Gómez Inglada (UAB, 1996), *Dues poètiques coincidents: Max Jacob i J. V. Foix*. Direcció: Josep M. Balaguer i Sancho.

3. Joan Carreres i Pera (UAB, 1996), *Papers i notes de Josep M. Capdevila sobre la vida i l'obra de Verdaguer*. Direcció: Manuel Jorba Jorba.

4. Jordi Plens i Peig (UB, 1996), *Sang nova, de Marià Vayreda*. Direcció: Antònia Tayadella.

5. Mònica Baró Llombrias (UB, 1996), *Editorial Joventut. Llibres infantils i juvenils (1926-1939)*. Direcció: Ramon Pla.

6. Joaquim Espinós i Felipe (UA, 1996), *La imaginació compromesa. L'obra d'Agustí Bartra (Una aplicació de la poètica de l'imaginari)*. Direcció: Enric Balaguer i Francisco Chico Rico.

7. Maria del Sol Cebolla Camarena (UJI, 1996), *Molta roba i poc sabó... de Montserrat Roig*. Direcció: Adolf Piquer.

8. Fàtima Agut (UJI, 1996), *El teatre a les comarques de Castelló*. Direcció: Lluís Meseguer.

9. Faust Ripio (UJI, 1996), *Aproximació a la tasca civico-cultural de Xavier Casp i Miquel Adlert en la postguerra: 1939-1966*. Direcció: Vicent Salvador.

10. Rafael Roca Ricart (UV, 1996), *Teodor Llorente: ideòleg de la Renaixença valenciana*. Direcció: Vicent Simbor.

11. Encarna Vilafranca Giner (UV, 1996), *L'existencialisme en les primeres novel·les de Maria Aurèlia Capmany*. Direcció: Vicent Simbor.

12. Marta Matas Roca (URV, 1996), *Els personatges femenins de la narrativa de Carles Soldevila*. Direcció: Montserrat Palau.

13. Lurdes Malgrat Escarp (URV, 1996), *L'obra catalana de Diego Ruiz*. Direcció: Montserrat Corretger.

14. Patrícia Alberola Romà (UA, 1997), *Anàlisi del discurs autobiogràfic en Les falses memòries de Salvador Orlan de Llorç Villalonga*. Direcció: Enric Balaguer.

15. Joan Carles Otero Sánchez (UAB, 1997), *Tècniques metateatral en el teatre català contemporani: Sírera, Palau i Fabre, Espriu i Pedrolo*. Direcció: Jaume Aulet i Amela.

16. Josep Maria Quintana i Petrus (UAB, 1997), *Regionalisme i cultura catalana a Menorca (1888-1936)*. Direcció: Jordi Castellanos Vila.

17. Davir Serrano Blanquer (UAB, 1997), *Edició crítica de K. L. Reich de Joaquim Amat Piniella*. Direcció: Jordi Castellanos Vila.

18. Montserrat Alcaraz Tarradas (UAB, 1997), *Epistolari Agustí Bartra-Joan Fuster (1950-1957)*. Direcció: Jordi Castellanos Vila.

19. Neus Real Mercadal (UAB, 1997), *El Club Femení i d'Esports de Barcelona, plataforma d'acció cultural*. Direcció: Jordi Castellanos Vila.

20. Ferran Mota i Millan (UAB, 1997), *El Glosari 1906 de Xènius: Variants significatives entre «La Veu de Catalunya» i altres edicions*. Direcció: Jaume Aulet i Amela.

21. Mariola Aparicio (UV, 1997), *La tradició literària catalana medieval en la poesia de Vicent Andrés Estellés*. Direcció: Ferran Carbó.

22. Jordi Bertran Luengo (URV, 1997), *El cicle dels Corpus als Països Catalans*. Direcció: Jesús-Francesc Massip.

23. Josep Maria Martorell Coca (URV, 1997), *L'element grotesc en el teatre català d'arrel medieval*. Direcció: Jesús-Francesc Massip.

24. Silvestre Villaplana (UA, 1998), *La poesia de Miquel Martí i Pol: La fàbrica i El poble*. Direcció: Enric Balaguer.

25. Teresa Mañà Terré, (UAB, 1998), *Anàlisi dels anuaris de les biblioteques populars (1922-1936): una aproximació a la història de les biblioteques populars a Catalunya*. Direcció: Assumpció Estivill Rius.

26. Teresa Iribarren Donadeu (UAB, 1998), *La narrativa anglosaxona a Lectures europees de Ramon Esquerra*. Direcció: Jordi Castellanos i Vila.
27. Carles Lluch Fernández (UAB 1998), *Plantejaments crítics catalans sobre la novella catòlica (1925-1936)*. Direcció: Jordi Castellanos i Vila.
28. Lúdia Coll Vidal (UAB, 1998), *El conte de 1903 a 1910: una primera caracterització del model contístic noucentista*. Direcció: Jaume Aulet i Amela.
29. Eva Esteve Latorre (UAB, 1998), *Josep Carner Ribalta (1918-1931): entre l'activisme polític i la literatura. La formació de l'intel·lectual*. Direcció: Xavier Macià Costa.
30. C. Bonnín i Sociés (UIB, 1998), *Vida d'Aurora Bertrana*. Direcció: Pere Rosselló Bover.
31. Josepa Martínez Blanch (UV, 1998), *Finals textuales en la narrativa breu rodolediana*. Direcció: Vicent Alonso.
32. Neus Aragonès Rius (URV, 1998), *L'excursionisme a l'obra de Bosch de la Trinxeria*. Direcció: Magí Sunyer.
33. Antoni Mestre Brotons (UA, 1999), *Aproximació a la literatura de viatges. Estudi de la Ruta blava de Josep Maria de Sagarra*. Direcció: Enric Balaguer.
34. Jordi Berenguer i Queraltó (UAB, 1999), *La trajectòria poètica inicial de Miquel Martí i Pol (1944-1951)*. Direcció: Jaume Aulet Amela.
35. Carme Puig Molist (UAB, 1999), *Joan Oliver a través del «Diari de Sabadell» (1923-1928)*. Direcció: Josep Maria Balaguer Sancho.
36. Jaume Guiscafré Danús (UIB, 1999), *Domingo Tous: poemes i cartes*. Direcció: Joan Mas i Vives.
37. M. Antònia Segura Bonnín (UIB, 1999), *Les memòries de Miquel Forteza: poesia i veritat*. Direcció: Pere Rosselló.
38. Antònia Caldentey Domingo (UIB, 1999), *Primeres aproximacions a la postmodernitat literària*. Direcció: Joan Alegret Llorens.
39. Francesca Sureda (UIB, 1999), *La transmissió i la recepció de l'obra poètica de Guillem Roca i Seguí (1742-1813)*. Direcció: Joan Mas i Vives.
40. Roser Guasch Bea (URV, 1999), *La poesia de Maria dels Àngels Anglada*. Direcció: Montserrat Corretger.
41. Rosa Comes Casas (URV, 1999), *El folklore a l'obra de Jaume Vidal Alcover*. Direcció: Magí Sunyer.
42. Rosa Pagès Pallisé (URV, 1999), *Sobre literatura i publicitat*. Direcció: Joaquim Mallafre.
43. Òscar Luna (UJI, 1999), *Dramatúrgia i pràctica escènica: Un estudi de tendències actuals*. Direcció: Lluís Meseguer.
44. Joan Ortís i Fernández (UAB, 2000), *Aproximació a l'obra poètica de Manuel de Pedrolo*. Direcció: Josep M. Balaguer i Sancho.
45. José Ramón López García (UAB, 2000), *Fonaments filològics i literaris de l'obra de Ramon Xirau (1939-1974)*. Direcció: Xavier Vall i Solaz.
46. Georgina Jordana Carreres (UB, 2000), *La Llumanera de Nova York (1874-1881)*. Direcció: Rosa Cabré.
47. Roger Canadell i Rusiñol (UB, 2000), *Eco de Euterpe (1859-1911). Índexs i estudi*. Direcció: Rosa Cabré.
48. Gemma Castro Jiménez (UB, 2000), *Índexs de la Il·lustració Catalana (1903-1905)*. Direcció: Joaquim Molas.
49. Joana Moll Capó (UIB, 2000), *Mn. Josep Salord Farnès: projecció exterior a partir de l'Epistolari*. Direcció: Pere Rosselló Bover.
50. M. A. Perelló Femenia (UIB, 2000), *Aportació a l'epistolari entre Joan Alcover i alguns escriptors catalans i castellans*. Direcció: Pere Rosselló Bover.
51. Jaume Garcia Llorens (UJI, 2000), *Anàlisi dels personatges en l'obra narrativa de Quim Monzó*. Direcció: Manuel Garcia Grau.
52. Tania Milka Piccio (UPF, 2000), *Maria Antònia Salvà, traductora de Manzoni: Els promesos (1923-24)*. Direcció: Marcel Ortín.
53. Maria Sirera Conca (UV, 2000), *Anàlisi d'El cant de la joventut, de Montserrat Roig*. Direcció: Vicent Alonso.
54. Josep Vicenç Pascual (UV, 2000), *Anàlisi d'Els cucs de seda, de Joan Francesc Mira*. Direcció: Vicent Alonso.
55. Josep Camps i Arbós (UAB, 2001), *Ramon Xuriguera (1901-1931): ideologia, activitat cultural i literatura*. Direcció: Maria Campillo Guajardo.
56. Carlos Guzmán Moncada (UAB, 2001), *«Paraules d'O-pòton el vell»: escriptura dialògica d'Avelí Artís-Gener*. Direcció: Maria Campillo Guajardo.
57. Jaume Albero i Poveda (UA, 2002), *Les rondalles meravelloses d'Enric Valor*. Direcció: Enric Balaguer.
58. Ester Vinyes-Miralpeix Sala (UAB, 2002), *Aurora Bertrana: exili i retorn (1938-1959)*. Direcció: M. Josepa Gallofré.
59. Maria Estruch Subirana (UAB, 2002), *«Per més amor contra l'oblit», edició de la poesia de Pere Gilanyà i Roure (1897-1964)*. Direcció: Maria Campillo Guajardo.
60. Adriana Bàrcia José (UAB, 2002), *El feminisme i els viatges d'Aurora Bertrana: les conferències inèdites del Fons Bertrana de la Universitat de Girona*. Direcció: Jaume Aulet i Amela.
61. Glòria Granell i Nogué (UAB, 2002), *Prudenci Bertrana 1892-1906: els primers passos de l'artista*. Direcció: Jordi Castellanos i Vila.
62. Olívia Gassol i Bellet (UAB, 2002), *La pell de brau de Salvador Espriu o el mite de la salvació*. Direcció: Josep Maria Balaguer i Sancho.
63. Míriam Brunés Oliveras (UAB, 2002), *Les col·laboracions de Quim Monzó a la premsa del 70*. Direcció: Víctor Martínez-Gil.

64. Enric Falguera Garcia (UAB, 2002), *La poesia de Jaume Agelet i Garriga. Evolució i fidelitat*. Direcció: Jaume Aulet i Amela.

65. Maria Il·luminada Guitart i Blanch (UAB, 2002), *Josep Sebastià Pons (1925-1930). Materials per a un estudi*. Direcció: Josep Maria Balaguer i Sancho.

66. Mariona Masgrau Juanola (UAB, 2002), *La poesia concreta a Catalunya: Joan Brossa, Guillem Viladot, Josep Iglésias del Marquet*. Direcció: Jordi Castellanos i Vila.

67. Roser Calvo Mayor (UAB, 2002), *L'escriptora del comunisme: Anàlisi de Memòries de guerra i exili de Teresa Pàmies*. Direcció: Maria Campillo i Guajardo.

68. Lluïsa Culleré Alonso (UAB, 2002), *Coca, sota les estrel·les*. Direcció: Víctor Martínez-Gil.

69. Marleny Carvajal Montoya (UAB, 2002), *Aproximacions al concepte de training o entrenamiento del actor en el siglo XX*. Direcció: Carles Batlle.

70. Marta Noguer Ferrer (UAB, 2002), *Paraules al vent: Presència d'escriptors catalans a la premsa cultural mexicana (1939-1975)*. Direcció: Maria Campillo Guajardo.

71. Arbona Santamaría (UIB, 2002), *La poesia de Bartomeu Fiol: sense decòrum a la recerca de la veritat*. Direcció: Joan Mas i Vives.

72. Francesc Claramente (UJI, 2002), *Narrativa i memòria de la guerra del 1936-1939: 556 brigada mixta i Crist de 200.000 braços*. Direcció: Lluís Meseguer.

73. Carme Rufino (UJI, 2002), *Sergi Belbel i els límits dels llenguatges teatrals*. Direcció: Lluís Meseguer.

74. Jaume Farrés (UOC, 2002), *Joan Llacuna, el poeta d'igualada*. Direcció: Jaume Subirana.

75. Xavier Pàmies (UPF, 2002), *La recepció de la narrativa portuguesa a Catalunya en el període 1900-1974 en el context de les relacions culturals lusocatalanes*. Direcció: Marcel Ortín.